

Ársreikningur samstæðu

2019

Efnisyfirlit**Blaðsíða**

Helstu niðurstöður	1
Skýrsla bankaráðs og bankastjóra	2 - 5
Áritun óháðra endurskoðenda	6 - 7
Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2019	8
Heildarafkoma samstæðunnar fyrir árið 2019	8
Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2019	9
Eiginfjáryfirlit samstæðunnar 31. desember 2019	10
Sjóðstreymisyfirlit samstæðunnar 31. desember 2019	11 - 12
Skýringar við ársreikning	13 - 94

Lánshæfismat

BBB+

með neikvæðum horfum

Besti bankinn

Öflugt netöryggi

Nordic Financial CERT

Ábyrgar fjárfestingar

Jafnlaunavottun

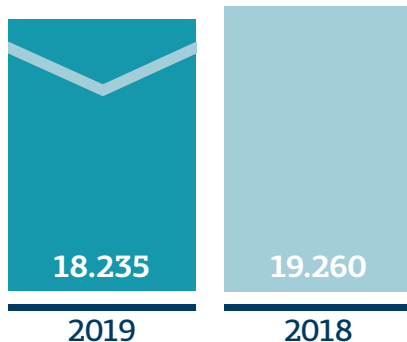
Íslenska ánægjuvugin

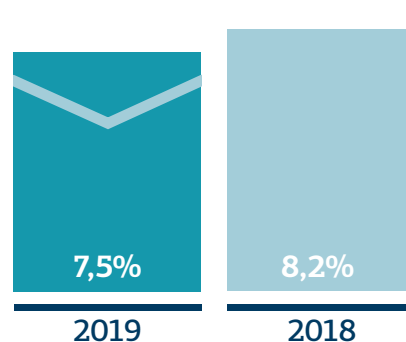
Helstu niðurstöður

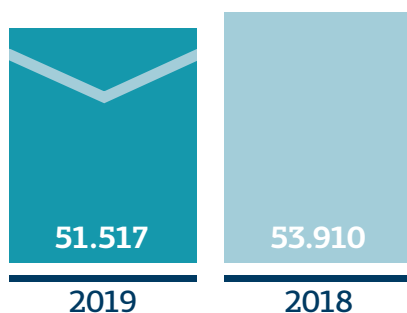
Hagnaður

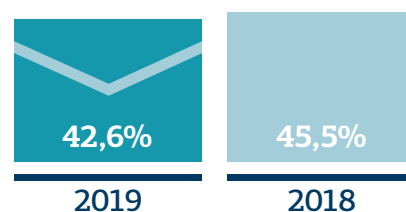
Arðsemi eiginfjár

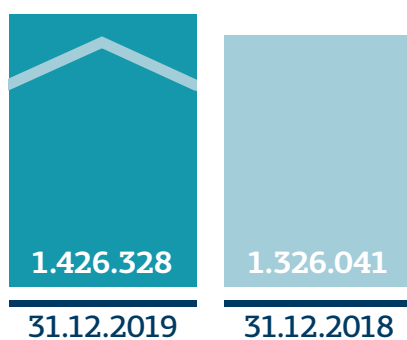
Rekstrartekjur samtals

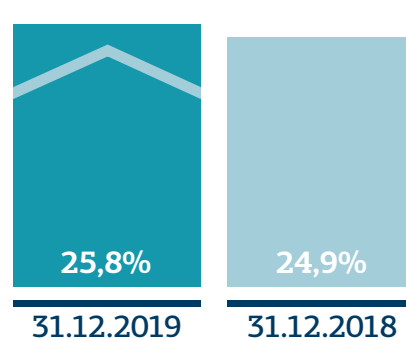
Kostnaðarhlutfall

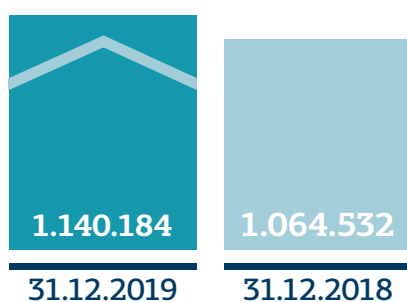
Heildareignir

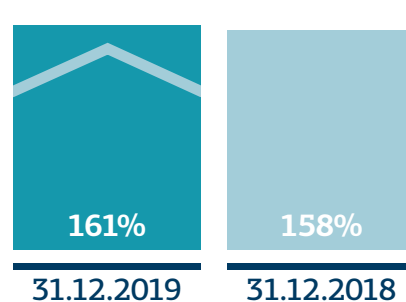
Eiginfjárlutfall alls

Útlán og kröfur á viðskiptavinum

Heildarlausafjárþekja (LCR)

Skýrsla bankaráðs og bankastjóra

Bankaráð og bankastjóri Landsbankans hf. (hér eftir „Landsbankinn“ eða „bankinn“) leggja fram skýrslu þessa með endurskoðuðum samstæðureikningi Landsbankans hf. fyrir árið 2019 sem hefur að geyma samstæðureikning bankans og dótturfélaga hans (hér eftir „samstæðan“).

Landsbankinn er leiðandi fjármálafyrirtæki hér á landi og býður einstaklingum, fyrirtækjum og fjárfestum upp á alhliða fjármálaþjónustu. Samstæðan samanstendur af fjórum megin starfspáttum ásamt stöðeildum sem mynda þá starfspætti sem birtir eru í skýrslum í innri og ytri reikningsskilum samstæðunnar (sjá skýringu 5).

Rekstur ársins 2019

Hagnaður samstæðunnar fyrir fjárhagsárið 2019 var 18.235 milljónir króna, samanborið við 19.260 milljónir króna árið 2018. Arðsemi eigin fjár eftir skatta var 7,5% samanborið við 8,2% árið 2018 og kostnaðarhlutfall bankans lækkar milli ára og var 42,6% samanborið við 45,5% árið 2018. Hreinar vaxtatekjur námu 39.670 milljónum króna, samanborið við 40.814 milljónir króna árið áður og hreinar þjónustutekjur námu 8.219 milljónum króna samanborið við 8.157 milljónir króna árið áður. Virðisrýrnun útlána og krafna jókst töluvert á milli ára og nam 4.827 milljónum króna. Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði jókst um 6.339 milljónir milli ára. Laun og launatengd gjöld eru tiltölulega stöðug milli ára, eða 14.458 milljónir króna árið 2019 samanborið við 14.589 milljónir króna árið áður. Meðalfjöldi ársverka á árinu var 950, samanborið við 961 árið 2018.

Eigið fé samstæðunnar nam 247.734 milljónum króna og heildareignir námu 1.426.328 milljónum króna í árslok 2019, samanborið við 1.326.041 í árslok 2018. Breytingu á heildareignum milli ára má einkum rekja til aukinna útlána til einstaklinga, en þau jukust um 75.652 milljónir króna á árinu eða um 7,1% milli ára. Eiginfjárlutfall samstæðunnar samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki var 25,8% í árslok 2019, samanborið við 24,9% í árslok 2018 (sjá skýringu 47). Innlán frá lánastofnunum og viðskiptavinum jukust í heild um 28.223 milljónir króna milli ára og bókfært virði lántöku jókst um 58.756 milljónir króna.

Í desember lauk bankinn við útgáfu á vikjandi skuldabréfum þáttar 2 í íslenskum krónum, að fjárhæð 5.480 milljónir króna, undir 50.000 milljónum króna útgáfuramma bankans fyrir víxla- og skuldabréf. Skuldabréfaflokkurinn, LBANK T21 29, er á gjalddaga í desember 2029, en er með innköllunarheimild í desember 2024. Um er að ræða fyrstu útgáfu bankans á vikjandi skuldabréfum í íslenskum krónum og eru bréfin skráð á Nasdaq Iceland.

Í júlí 2019 staðfesti S&P Global Ratings óbreytta lánshæfiseinkunn Landsbankans fyrir skuldbindingar til lengri og skemmri tíma (BBB+/A-2), en breytti horfum úr stöðugum í neikvæðar.

Þann 1. janúar 2019 innleiddi samstæðan alþjóðlega reikningsskilastaðalinn IFRS 16 Leigusamningar með umbreyttum afturvirkum hætti. Lýsinga á áhrifum innleiðingar IFRS 16 á reikningsskil samstæðunnar er að finna í skýringu 4.

Áhættuþættir

Bókfært virði útlána til viðskiptavina jókst um 7% á árinu 2019 en útlánaáætta bankans var svipuð og í árslok 2018. Meðallíkur á vanefndum viðskiptavina héldu áfram að lækka á árinu og voru 2,4% í árslok. Hlutfall vænts útlánataps af heildarútlánum stóð í stað á árinu og er áfram vel innan marka áhættuvilja bankans. Eiginfjárförf bankans vegna útlánaáættu jókst lítillega á árinu vegna annarra eigna, en eiginfjárförf vegna útlánaáættu af lánum til viðskiptavina minnkaði lítillega. Þá lækkaði eiginfjárförf vegna markaðs- og gjaldeyrisáættu umtalsvert á árinu, fyrst og fremst vegna lægri stöðu skráðra hlutabréfa í veltubók. Virðisrýrnun útlána til viðskiptavina jókst hins vegar á árinu og námu neikvæð rekstraráhrif 4.827 milljónum króna fyrir skatta á árinu 2019. Aukin virðisrýrnun útlána skýrist að miklu leyti af nýjum vanefndum fyrirtækja á árinu.

Lausafjárlutföll bankans eru sterk, hvort sem litið er til hlutfalls heildarlausafjárþekju, lausafjárþekju í erlendum myntum eða í einstakri mynt. Þannig var hlutfall heildarlausafjárþekju bankans 161% í árslok 2019, samanborið við 158% í árslok 2018, og 769% í erlendum myntum. Seðlabanki Íslands breytti reglum um lausafjárlutfall lánastofnana í desember sl. á þann veg að frá og með 1. janúar 2020 er lágmarks lausafjárlutfall í íslenskum krónum 30%. Því birtir bankinn nú sérstaklega lausafjárlutfall í krónum en í árslok 2019 var hlutfall lausafjárþekju í krónum 61%.

Í árslok 2019 námu erlendar skuldabréfaútgáfur samtals 223.131 milljónum króna og jukust um 24.351 milljónir króna á árinu. Lántökur í erlendri mynt námu 19.496 milljónum króna á sama tíma. Útgáfurammir bankans fyrir sértryggt skuldabréf er 200.000 milljónir króna og var stækkaður úr 120.000 milljónum króna á árinu 2019. Sértryggðar skuldabréfaútgáfur bankans námu 140.549 milljónum króna í árslok 2019 og nam aukningin 34.240 milljónum króna á árinu.

Markaðsáætta er áfram lág og vel innan áhættuviljans. Bankinn hefur dregið enn frekar úr misvægi verðtryggðra eigna og skulda og var verðtryggingarmisvægi 52% af eigin fé í árslok.

Upplýsingar um hvernig áhættustjórnun samstæðunnar er háttað koma fram í skýringum við ársreikninginn þar sem fjallað er um áhættustýringu og í Pillar III áhættuskýrslu bankans.

Eigið fé

Reglur um eiginfjárförf eru annars vegar settar í íslenskum lögum og reglum og hins vegar af Fjármálaeftirlitinu (FME). Grunnurinn að skilgreiningunni á eiginfjárförf er tilskipun og reglugerð Evrópusambandsins um eiginfjárförf og varfærniskröfur (CRD IV og CRR). Bankinn metur árlega eiginfjárförf sína út frá innra matsferli fyrir eiginfjárförf (e. ICAAP) og eru niðurstöðurnar yfirfarnar af FME í sérstöku könnunar- og matsferli (e. SREP).

Eigið fé (framhald)

Til viðbótar við lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn ber bankanum lögum samkvæmt að viðhalda tilteknum eiginfjáraukum sem ákvarðaðir eru af FME, eftir atvikum að fengnum tilmælum frá Fjármálastöðugleikaráði.

Markmið bankans er að viðhalda eiginfjárlutföllum sem eru á hverjum tíma yfir eiginfjárröfum FME að viðbættum stjórnendaauka (e. management buffer) sem skilgreindur er í áhættuvilja bankans. Markmið bankans er einnig að vera í hæsta flokki fyrir áhættuvgið eiginfjárlutfall, eins og það er ákvarðað og metið af viðeigandi lánshæfismatsfyrirtækjum (sjá skýringu 46).

Samkvæmt núverandi arðgreiðslustefnu bankans er það markmið bankans að reglulegar arðgreiðslur til hluthafa verði að jafnaði $\geq 50\%$ af hagnaði fyrri árs. Í samræmi við markmið um eiginfjárlutfall er einnig stefnt að sérstökum arðgreiðslum til þess að auka hagkvæmni í fjármagnsskipan bankans. Við ákvörðun um fjárhæð arðgreiðslna verði tryggt að bankinn viðhaldi afar sterkri fjárhagsstöðu. Þannig verði tekið mið af áhættu í innra og ytra umhverfi, vaxtarhorfum og að bankinn viðhaldi til framtíðar traustri eiginfjár- og lausafjárstöðu og uppfylli lögbundnar kröfur um fjárhagsstöðu á hverjum tíma.

Á aðalfundi bankans, sem haldinn var þann 4. apríl 2019, var samþykkt tillaga bankaráðs um að greiða arð til hluthafa vegna rekstrarársins 2018 að fjárhæð 9.922 milljónir króna, sem samsvarar 0,42 krónu á hlut. Arðurinn var greiddur í samræmi við ákvörðun fundarins í tveimur jafnháum greiðslum, þ.e. þannig að hvor arðgreiðsla um sig samsvaraði 0,21 krónu á hlut, þann 10. apríl 2019 og 2. október 2019. Arðgreiðslurnar í heild samsvöruðu 52% af hagnaði rekstrarársins 2018.

Bankaráð hyggst leggja til að hlutahafafundur samþykki að greiða arð til hluthafa sem nemur 0,40 krónu á hlut vegna rekstrarársins 2019 í tveimur jöfnum greiðslum á árinu 2020. Heildarfjárhæð arðgreiðslunnar er 9.450 milljónir króna, eða sem samsvarar 52% af hagnaði samstæðunnar á árinu 2019. Verði arðgreiðslan samþykkt á hlutahafafundi mun eiginfjárgrunnur samstæðunnar lækka sem nemur arðgreiðslunni og eiginfjárlutföll bankans, samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki, lækka um 0,9 prósentustig.

Efnahagshorfur

Verulega hefur hægt á hagvexti á árinu 2019 vegna samdráttar í ferðaþjónustu og hefur hagvöxtur jafnvel verið lítilsháttar neikvæður eftir kröftugan vöxt síðustu ára. Horfur eru á hóflegum efnahagsbata á næstu árum sem studdur verður af lágum en sjálfbærum vexti einkaneyslu, auknum opinberum fjárfestingum, vaxandi útflutningi og viðsnúningi í atvinnuvegafjárfestingu þegar fram í sækir.

Efnahagsframvindan hér innanlands er háð óvissu um þróun hagvaxtar í heiminum næstu misseri sem birtist nú þegar í hægari vexti alþjóðaviðskipta og iðnaðarframleiðslu. Frekari stigmögnun þeirrar þróunar, umfram það sem nú er gert ráð fyrir, kann að hafa neikvæð áhrif hér á landi, m.a. á ferðaþjónustuna, sjávarútveg og orkufrekan iðnað. Að sama skapi myndi jákvæður viðsnúningur í alþjóðaviðskiptum hafa jákvæð áhrif hérlendis, umfram það sem spáin gerir ráð fyrir.

Verðbólguhorfur bötnuðu á seinni helmingi árs 2019 og nú er útlit fyrir að verðbólga verði í stórum dráttum í samræmi við verðbólguþrögn á næstu árum, enda gert ráð fyrir að hagvöxtur verði í takt við langtímaframleiðslugetu þjóðarþúsins.

Stefnumörkun

Landsbankinn er með sterka markaðshlutdeild um land allt og í öllum aldurshópum árið 2019 sem og undanfarin ár. Lögð hefur verið áhersla á að veita góða þjónustu til viðskiptavina sem jafnframt er hagkvæm og skilar bankanum ásættanlegri arðsemi. Vöruþróun, breytingar og nýsköpun eru fastir og nauðsynlegir þættir í vexti og rekstri bankans og stuðla að því að bankinn sé leiðandi í bankaþjónustu á Íslandi.

Árið 2017 voru kynntar nýjar stefnuáherslur og þeim fylgdu markmið til þriggja ára þar sem áhersla var lögð á að auka hlutfall sjálfsafgreiðslu. Tilgangurinn var að bæta þjónustu við viðskiptavininn með því að stuðla að því að viðskiptavinir gætu fengið bankaþjónustu hvar sem er og hvenær sem er. Stefnuáherslurnar fólust í að auka aðgengi, skilvirkni, virðisaukningu og frumkvæði í þjónustu við viðskiptavininn bankans.

Árið 2020 er síðasta árið sem unnið er eftir þessum stefnuáherslum. Vinna er þegar hafin við gerð næstu markmiða og að endurskoða stefnu bankans sem var upphaflega mörkuð árið 2015.

Eignarhald

Heildarfjöldi hluthafa í árslok 2019 var 881 samanborið við 883 fyrir ári síðan. 10 stærstu hluthafar í bankanum í árslok 2019 voru sem hér segir:

Nafn hluthafa		Fjöldi hluta (í m.kr.)	%
Ríkissjóður Íslands	Ríkissjóður Íslands	23.567,0	98,20%
Lífeyrissjóður Vestmannaeyja	Lífeyrissjóður	5,0	0,02%
Vestmannaeyjabær	Bæjarfélag	3,5	0,01%
Vinnslustöðin hf.	Fyrirtæki	1,8	0,01%
Helgi T. Helgason	Einstaklingur	0,5	0,00%
Hreiðar Bjarnason	Einstaklingur	0,5	0,00%
Árni Þ. Þorbjörnsson	Einstaklingur	0,5	0,00%
Hrefna Ösp Sigfinnsdóttir	Einstaklingur	0,4	0,00%
Steinþór Pálsson	Einstaklingur	0,3	0,00%
Hjördís Dröfn Vilhjálmisdóttir	Einstaklingur	0,3	0,00%
Stærstu 10 samtals		23.580,0	98,25%
Aðrir hluthafar		44,5	0,19%
Útistandandi hlutafé samtals		23.624,5	98,44%
Landsbankinn hf.	Eigin hlutir	375,5	1,56%
Heildarútféið hlutafé		24.000,0	100,00%

Bankasýsla ríkisins fer með eignarhlut ríkisins í bankanum fyrir hönd ríkissjóðs Íslands í samræmi við lög um Bankasýslu ríkisins nr. 88/2009.

Á aðalfundi bankans, sem haldinn var þann 4. apríl 2019, var samþykkt tillaga bankaráðs um að heimila bankanum að kaupa eigin hluti allt að 10% að nafnvirði hlutafjár í samræmi við 55. gr. laga um hlutfélög nr. 2/1995. Verð hvers hlutar ákvarðast af innra virði á hlutum bankans samkvæmt nýjasta efnahags- og rekstrarreikningi hans á þeim tíma sem endurkaup á eigin hlutum eiga sér stað. Heimildin gildir fram að næsta aðalfundi 2020 og ráðstöfun eigin hluta samkvæmt þessari heimild er háð samþykki hluthafafundar.

Stjórnarhættir

Landsbankinn hefur það að markmiði að efla góða stjórnarhætti í þágu heildarhagsmuna bankans sjálfs, hluthafa, viðskiptavina og samfélagsins alls. Bankinn fylgir þeim viðmiðum sem koma fram í nýjustu útgáfu Leiðbeininga um stjórnarhætti fyrirtækja sem Viðskiptaráð Íslands, Nasdaq Iceland og Samtök atvinnulífsins gáfu út í júní 2015 (5. útgáfa). Bankinn birtir árlega stjórnarháttayfirlýsingu í sérstökum kafla í ársskýrslu samstæðunnar þar sem gerð er grein fyrir stjórnarháttum bankans og hvort þeir séu á hverjum tíma séu í samræmi við þær leiðbeiningar. Stjórnarháttayfirlýsingin vegna reikningsskilaársins 2019 hefur verið yfirfarin af bankaráði og bankastjóra. Á árinu 2019 endurnýjaði Rannsóknarmiðstöð um stjórnarhætti hér á landi viðurkenningu sína á bankanum sem fyrirmynd um góða stjórnarhætti fyrirtækja fyrir tímabilið 2018-2019. Bankinn tekur í starfsemi sinni jafnframt mið af viðmiðunarreglum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) um innri stjórnarhætti (EBA/GL/2017/11).

Samfélagsleg ábyrgð

Árið 2019 lét Landsbankinn í fyrsta sinn þriðja aðila meta áhættu UFS (umhverfis, félags og stjórnarhættir) á rekstur bankans. Mats-og greiningarfyrirtækið Sustainalytics gerði úttekt á bankanum haustið 2019. Landsbankinn fékk einkunnina 17,5 af 100 sem þýðir að lítil áhætta er talin vera á að bankinn verði fyrir fjárhagslegum áhrifum vegna UFS-þátta.

Samfélagsleg ábyrgð er órjúfanlegur hluti af stefnu Landsbankans um að stuðla að hagvexti, framþróun í samfélaginu og umhverfisvernd. Stefna um samfélagslega ábyrgð er grundvöllur að sjálfbærri þróun og stuðlar að aukinni samkeppnishæfni, góðri auðlindanýtingu og góðum stjórnarháttum, m.a. virðingu fyrir mannréttindum og aðgerðum gegn svikum og spillingu. Í september 2019 skrifaði Landsbankinn undir skuldbindingu þess efnis að fylgja nýjum viðmiðum UNEP FI um ábyrga bankastarfsemi (Principles for Responsible Banking), þessi viðmið tengja bankastarfsemi við Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna og Parísarsamkomulagið.

Landsbankinn gefur árlega út samfélagsskýrslu þar sem birtar eru upplýsingar um þróun samfélagsábyrgðar hjá bankanum og samfélagsvísar.

Mannauður

Á árinu 2019 mældist mikil starfsánægja innan bankans samkvæmt vinnustaðagreiningu sem framkvæmd er tvisvar á ári. Jafnlaunavottun tók gildi í mars 2019 og hefur bankinn unnið samkvæmt vottuðu jafnlaunakerfi síðan. Mannauðsstefna bankans leggur áherslu á starfsánægju, gott starfsumhverfi og markvissa starfsþróun. Á árinu 2019 var öllu starfsfólki veitt fræðsla í kjölfar innleiðingar á forvarnar- og viðbragðsáætlun við einelti, kynbundinni áreitni, kynferðislegri áreitni og ofbeldi (EKKO).

Annað

Í upphafi árs 2019 tóku gildi ný lög um aðgerðir gegn peningapvætti og fjármögnun hryðjuverka. Á árinu var unnið að breytingu á verklagi og kerfum sem lutu að breyttum lagakröfum og aukinni áherslu bankans á að draga enn frekar úr hættu á að þjónusta bankans verði misnotuð til peningapvættis eða fjármögnunar hryðjuverka.

Meðal þess sem var gert árið 2019 var að efla rafrænt eftirlit, fjölga starfsfólki og gefa út notendavænar veflausnir til að einfalda viðvarandi eftirlit með viðskiptasamböndum. Landsbankinn mun á árinu 2020 halda áfram að þróa eftirlit með peningapvætti og fjármögnun hryðjuverka.

Á árinu 2019 var Ísland sett á lista FATF, alþjóðlegs starfshóps um aðgerðir gegn peningapvætti og fjármögnun hryðjuverka, yfir ríki sem hafa lýst yfir vilja til að framfylgja aðgerðaáætlun um úrbætur í málaflokknum. Áhrifin á starfsemi og þjónustu Landsbankans hafa verið takmörkuð enda lúta úrbótakröfur FATF ekki að starfsemi fjármálafyrirtækja.

Annað (framhald)

Sem fyrr leggur Landsbankinn áherslu á ábyrga og örugga meðferð persónuupplýsinga viðskiptavina, starfsmanna og annarra í starfsemi sinni í samræmi við lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga og almennu persónuverndarreglugerð ESB. Bankinn er sífellt að uppfæra og bæta verkferla, reglur og fræðslu á sviði persónuverndar í starfsemi sinni og ávallt með réttindi viðskiptavina að leiðarljósi.

Í starfskjarastefnu Landsbankans segir að starfskjör bankastjóra og stjórnenda skuli vera samkeppnishæf en hófleg og ekki leiðandi. Þá skuli starfskjaranefnd fylgjast með því að starfskjör helstu stjórnenda séu innan ramma starfskjarastefnunnar og gefa bankaráði árlega skýrslu þar að lútandi. Starfskjaranefnd Landsbankans hefur kynnt bankaráði skýrslu um starfskjör stjórnenda og metur kjör þeirra innan ramma starfskjarastefnu bankans.

Bankaráð Landsbankans ákvað í maí 2017 að láta reisa nýtt húsnæði fyrir starfsemi bankans við Austurhöfn í Reykjavík. Bankinn mun nýta um 10.000 m² í nýju húsi, um 60% af flatarmáli hússins, en selja eða leigja frá sér um 6.500 m² sem munu nýtast fyrir verslun og aðra þjónustu. Nýja húsið mun hýsa starfsemi sem nú fer fram í 12 húsum Kvosinni í Reykjavík og stærstan hluta starfsemi sem nú er í Borgartúni í Reykjavík. Tvö útboð, vegna jarðvegsframkvæmda og uppsteypu, hafa þegar farið fram og gert er ráð fyrir að þriðja útboðið fari fram vorið 2020. Áætluð verklök eru árið 2022.

Áritun og yfirlýsing bankaráðs og bankastjóra

Samstæðuársreikningur Landsbankans hf. fyrir árið 2019 er gerður á grundvelli áframhaldandi rekstrarhæfis í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og í samræmi við ákvæði íslenskra laga og reglna þar að lútandi.

Það er álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans hf. gefi glögga mynd af afkomu samstæðunnar á árinu 2019, eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar 31. desember 2019 og breytingum á handbæru fé á árinu 2019.

Það er enn fremur álit okkar að samstæðureikningur Landsbankans hf. lýsi megin áhættum og óvissupáttum sem að samstæðunni steðja.

Bankaráð og bankastjóri staðfesta hér með samstæðureikning Landsbankans hf. fyrir árið 2019 með áritun sinni. Bankaráð og bankastjóri mæla með því að aðalfundur Landsbankans hf. samþykki samstæðureikning þennan.

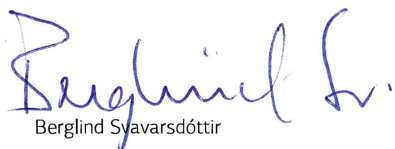
Reykjavík, 6. febrúar 2020

Bankaráð

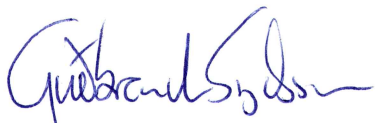

Helga Björk Eiríksdóttir

formaður bankaráðs

Berglind Svavarsdóttir

Guðbrandur Sigurðsson

Sigríður Benedíksdóttir

Einar Þór Bjarnason

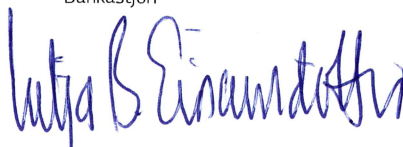

Guðrún Blöndal

Sigurður Jón Björnsson

Bankastjóri

Lilja Björk Einarsdóttir

Áritun óháðra endurskoðenda

Til bankaráðs og hluthafa Landsbankans hf.

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi samstæðuársreikning Landsbankans hf. (hér eftir „samstæðan“) fyrir árið 2019. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma yfirlýsingu bankaráðs og bankastjóra, rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, eiginfjáryfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Landsbankans hf. á árinu 2019, efnahag hans 31. desember 2019 og breytingu á handbæru fé á árinu 2019, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og íslensk lög og reglur um ársreikninga.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104. gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við að í yfirlýsingu bankaráðs og bankastjóra sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar að lágmarki sem ber að veita í skýrslu stjórnar samkvæmt lögum um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla (ISA) en nánar er gerð grein fyrir ábyrgð okkar í kaflanum *Ábyrgð endurskoðanda*. Við uppfyllum ákvæði síðareglna endurskoðenda á Íslandi og teljumst því óháð samstæðunni. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði, sem að okkar faglega mati, hafa mesta þýðingu við endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar árið 2019. Þessi atriði voru yfirfarin við endurskoðun á samstæðuársreikningnum og höfð til hliðsjónar við ákvörðun á viðeigandi álit á honum. Í áritun okkar látum við ekki í ljós sérstakt álit á hverju þeirra fyrir sig.

Eftirfarandi atriði teljum við vera lykilatriði í endurskoðun okkar:

a) Útlánaáfhættu, virðisrýrnun útlána

Sjá umfjöllun í skýrslu bankaráðs og bankastjóra á bls. 2, í umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir í skýringu 88.5 (g) á bls. 80 til 82, í umfjöllun um mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir í skýringu 3 (b) á bls. 14 til 15 og skýringar 55 til 70 um útlánaáfhættu á bls. 48 til 62.

Við höfum skilgreint virðisrýrnun útlána og krafna á viðskiptavini sem lykilatriði við endurskoðun okkar þar sem forsendur sem notaðar eru við virðisrýrnun byggja á mati stjórnenda og eru að hluta til huglægar. Þar sem útlán og kröfur eru verulegur liður í samstæðuársreikningnum getur hver breyta í forsendum haft veruleg áhrif á afkomu og efnahag samstæðunnar. Vinna okkar náði bæði til mats á virðisrýrnun útlána til einstaklinga sem og útlána til fyrirtækja og stofnanna.

Sem hluti af endurskoðun okkar framkvæmdum við prófanir á lykileftirlitsaðgerðum er snúa að virðisrýrnun útlána. Þær prófanir beindust meðal annars að þáttum sem leiða til aukinnar tapsáfhættu útlána og spálíkönnum um vænt útlánatap. Við yfirförum upplýsingar í kerfum og líkönum sem samstæðan byggir virðisrýrnun útlána á. Við yfirförum einnig með hvaða hætti stjórnendur meta niðurstöður matsins og hvað gert var við frávík ef þau komu upp.

Við framkvæmdum einnig gagnaendurskoðun á virðisrýrnun útlána. Meðal aðgerða var yfirferð á aðferðafræði virðisrýrnunar og hvort að sú aðferðafræði samræmdest alþjóðlegum reikningsskilastöðlum. Við tókum einnig áhættumiðað úrtak út frá einkennum lána og lántakenda. Útlán þar sem líkur á vanefndum og útlánatapi eru mestar og líkur til að séu síður uppgötvaðar af samstæðunni fengu þyngra vægi í úrtaki. Undirliggjandi lánasamningar einstakra lántakenda voru yfirfarnir, undirliggjandi veð sannreynd og mat lagt á forsendur stjórnenda.

Aðrar upplýsingar

Bankaráð og bankastjóri eru ábyrg fyrir öllum upplýsingum sem samstæðan birtir, jafnt ársreikningi sem öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar taka til upplýsinga í ársskýrslu, þó ekki ársreiknings og áritun óháðs endurskoðanda. Álit okkar nær ekki til upplýsinga í ársskýrslu eða annarra upplýsinga sem samstæðan gefur út. Staðfestum við því ekki þær upplýsingar sem þar er að finna. Hvað ábyrgð okkar varðar felst hún í yfirlestri á efni ársskýrslunnar og athugun á því hvort um verulegt ósamræmi sé að ræða milli hennar og samstæðuársreikningsins, hvort upplýsingar í ársskýrslu séu í andstöðu við þær upplýsingar sem við höfum aflað við endurskoðun okkar eða hvort í ársskýrslunni séu verulegar villur.

Ábyrgð bankaráðs og bankastjóra á samstæðuársreikningnum

Bankaráð og bankastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið samþykktir af Evrópusambandinu og lög um ársreikninga. Bankaráð og bankastjóri eru einnig ábyrg fyrir innra eftirliti við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð bankaráðs og bankastjóra á samstæðuársreikningnum (framhald)

Við gerð samstæðuársreikningsins eru bankaráð og bankastjóri ábyrg fyrir mati á rekstrarhæfi samstæðunnar. Ef vafi leikur á rekstrarhæfi skal gerð grein fyrir því í samstæðuársreikningnum með viðeigandi skýringum og greint frá því hvers vegna ákveðið var að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins, nema bankaráð og bankastjóri hafi ákveðið að leysa samstæðuna upp eða hætta starfsemi, eða hafa enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Bankaráð og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu samstæðuársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að samstæðuársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanleg vissu er nokkuð hátt stig vissu, en það tryggir ekki að endurskoðun sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið til vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda samstæðuársreikningsins, stakar eða samanlagðar.

Sem hluti af endurskoðuninni sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, beitum við faglegu mati (e. professional judgment) og viðhöfum faglega tortryggni (e. professional skepticism). Eftirfarandi er einnig hluti af endurskoðun okkar á ársreikningi samstæðunnar:

- Greina og meta hættuna á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, skipuleggja og framkvæma endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflun endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals og misvísandi framsetningu samstæðuársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að innra eftirlit sé ekki virt.
- Afla skilnings á innra eftirliti, ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar, heldur í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir.
- Meta hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Meta hvort forsendan um rekstrarhæfi eigi við, hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi ber okkur að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar. Atburðir eða aðstæður eftir dagsetningu áritunar geta þannig valdið óvissu um rekstrarhæfi samstæðunnar.
- Meta hvort samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum og leggja mat á framsetningu, uppbyggingu og innihald samstæðuársreikningsins með tilliti til glöggrar myndar, skýringum þar á meðal.
- Afla endurskoðunargagna er varða verulegar einingar innan samstæðunnar til að geta látið í ljós álit á samstæðuársreikningi. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, umsjón og framkvæmd endurskoðunar samstæðunnar og berum ein ábyrgð á áliti okkar á samstæðunni.

Okkur ber skylda til að upplýsa bankaráð og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar auk verulegra atriða sem upp komu í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti, ef við á.

Við höfum afhent bankaráði og endurskoðunarnefnd yfirlýsingu þess efnis að við uppfyllum ákvæði siðareglna er varðar óhæði. Við höfum jafnframt komið á framfæri upplýsingum um tengsl eða aðra þætti sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og hvaða varúðarráðstafanir við höfum stuðst við til að tryggja óhæði okkar, ef við á.

Af þeim atriðum sem við upplýstum bankaráð og endurskoðunarnefnd um lögðum við mat á hvaða atriði höfðu mesta þýðingu í endurskoðuninni á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við gerum grein fyrir þessum atriðum í áritun okkar nema lög og reglur heimila ekki slíka upplýsingagjöf. Í undantekningartilfellum kunnum við að greina ekki frá slíkum atriðum ef við metum það svo að neikvæðar afleiðingar af slíkri upplýsingagjöf vegi þyngra en hagsmunir almennings af upplýsingunum.

Fyrir hönd Grant Thornton endurskoðunar ehf.
Reykjavík, 6. febrúar 2020

Davíð Arnar Einarsson
löggiltur endurskoðandi

J. Sturla Jónsson
löggiltur endurskoðandi

Rekstrarreikningur samstæðunnar fyrir árið 2019

Skýringar	2019	2018
Vaxtatekjur	72.172	69.378
Vaxtagjöld	(32.502)	(28.564)
6 Hreinar vaxtatekjur	39.670	40.814
Hrein virðisbreyting	(4.827)	1.352
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu	34.843	42.166
Þjónustutekjur	11.528	11.220
Þjónustugjöld	(3.309)	(3.063)
8 Hreinar þjónustutekjur	8.219	8.157
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	7.993	1.654
Hreinn gengismunur	(584)	(1.497)
Aðrar tekjur og (gjöld)	1.046	3.430
Aðrar rekstrartekjur	8.455	3.587
Rekstrartekjur samtals	51.517	53.910
Laun og launatengd gjöld	14.458	14.589
Annar rekstrarkostnaður	9.534	9.348
Rekstrargjöld samtals	23.992	23.937
Hagnaður fyrir skatta	27.525	29.973
Tekjuskattur	(5.086)	(6.853)
Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(4.204)	(3.860)
Hagnaður ársins	18.235	19.260
Hagnaður ársins tilheyrir:		
Hluthöfum bankans	18.235	19.260
Hlutdeild minnihluta	0	0
Hagnaður ársins	18.235	19.260
Hagnaður á hlut		
36 Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut (krónur)	0,77	0,81

Heildarafkoma samstæðunnar fyrir árið 2019

Skýringar	2019	2018
Hagnaður ársins	18.235	19.260
Önnur heildarafkoma ársins eftir skatta	0	0
Heildarafkoma ársins	18.235	19.260

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Efnahagsreikningur samstæðunnar 31. desember 2019

Skýringar		2019	2018
Eignir			
18, 75	Sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	70.854
19	Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	115.262	77.058
20	Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	30.019	23.547
21	Afleiðusamningar	2.694	1.923
22, 75	Útlán og kröfur á lánastofnanir	47.929	71.385
23, 75	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.140.184	1.064.532
24	Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	1.471	1.453
25	Rekstrarfjármunir	6.743	5.548
26	Óefnislegar eignir	2.296	2.622
32	Skatteign	20	134
27	Aðrar eignir	8.864	5.655
28	Eignir í sölumeðferð	1.022	1.330
Eignir samtals		1.426.328	1.326.041
Skuldir			
29	Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	48.062	34.609
30	Innlán frá viðskiptavinum	707.813	693.043
21	Afleiðusamningar og skortstöður	5.390	6.546
31, 75	Lántaka	373.168	314.412
33	Aðrar skuldir	25.050	24.451
28	Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	30	30
34	Víkjandi lántaka	19.081	13.340
Skuldir samtals		1.178.594	1.086.431
35	Eigið fé		
	Hlutfé	23.625	23.625
	Yfirverðsreikningur hlutfjár	120.630	120.630
	Varasjóðir	14.334	12.130
	Óráðstafað eigið fé	89.145	83.225
Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans		247.734	239.610
	Hlutdeild minnihluta	0	0
Eigið fé samtals		247.734	239.610
Skuldir og eigið fé samtals		1.426.328	1.326.041

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Eiginfjárfirlit samstæðunnar 31. desember 2019

Skýringar

Hluthafar bankans									
Varasjóðir*									
Hlutdeild í hagnaði dóttur- og hlutdeildarfélaganna umfram greiddan arð									
Gangvirðisbreytingar fjáreigna sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning									
Óráðstafað eigið fé									
Samtals									
Hlutdeild minnihluta									
Samtals									
Breytingar á eigin fé á árinu 2019									
Hlutafé									
Yfirverðs reikningur hlutafjár									
Lögbundinn									
4	Eigið fé 31. desember 2018	23.625	120.630	6.000	5.153	977	83.225	239.610	239.610
	Áhrif innleiðingar IFRS 16 þann 1. janúar 2019						(188)	(188)	(188)
	Uppfært eigið fé 1. janúar 2019	23.625	120.630	6.000	5.153	977	83.037	239.422	239.422
	Hagnaður ársins						18.235	18.235	18.235
	Flutt (af) á bundið óráðstafað eigið fé				(2.444)	4.648	(2.204)	0	0
	Úthlutaður arður						(9.922)	(9.922)	(9.922)
35	Eigið fé 31. desember 2019	23.625	120.630	6.000	2.709	5.625	89.145	247.734	247.734
Breytingar á eigin fé á árinu 2018									
	Eigið fé 31. desember 2017	23.640	120.764	6.000	2.949	3.953	88.751	246.057	246.057
	Áhrif innleiðingar IFRS 9 þann 1. janúar 2018						(482)	(482)	(482)
	Áhrif innleiðingar IFRS 15 þann 1. janúar 2018						(254)	(254)	(254)
	Uppfært eigið fé 1. janúar 2018	23.640	120.764	6.000	2.949	3.953	88.015	245.321	245.321
	Hagnaður ársins						19.260	19.260	19.260
	Flutt á bundið óráðstafað eigið fé				2.204	(2.976)	772	0	0
	Kaup á eigin hlutum	(15)	(135)					(150)	(150)
	Úthlutaður arður						(24.822)	(24.822)	(24.822)
35	Eigið fé 31. desember 2018	23.625	120.630	6.000	5.153	977	83.225	239.610	239.610

*Í samræmi við lög um hlutafélög nr. 2/1995 og lög um ársreikninga nr. 3/2006

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisýfirlit samstæðunnar 31. desember 2019

Skýringar		2019	2018
Rekstrarhreyfingar			
	Hagnaður ársins	18.235	19.260
	Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi	(31.565)	(31.331)
	Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum	(76.047)	7.486
	Innheimtar vaxtatekjur	69.602	66.350
	Greidd vaxtagjöld	(25.929)	(23.717)
9	Fenginn arður	1.737	2.392
	Greiddur tekjuskattur og sérstakur fjársýsluskattur fjármálafyrirtækja	(6.698)	(6.830)
	Greiddur sérstakur skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	(3.860)	(3.330)
	Handbært fé (til) frá rekstri	(54.525)	30.280
Fjárfestingahreyfingar			
	Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	-	(62)
25	Keyptir rekstrarfjármunir	(1.642)	(824)
25	Seldir rekstrarfjármunir	13	230
26	Keyptar óefnislegar eignir	(85)	(64)
	Fjárfestingahreyfingar	(1.714)	(720)
Fjármögnunarahreyfingar			
31	Lántaka	78.731	53.661
	Endurgreiðsla á lántöku	(28.179)	(40.187)
	Víkjandi lántaka	5.492	12.772
	Endurgreiðsla á víkjandi lánum	-	(89)
	Greidd húsaleiga	(582)	-
35	Kaup á eigin hlutum	-	(150)
35	Greiddur arður	(9.922)	(24.822)
	Fjármögnunarahreyfingar	45.540	1.185
	Handbært fé í upphafi árs	81.723	53.174
	Breyting á handbæru fé	(10.699)	30.745
	Áhrif gengisbreytinga á handbært fé	(320)	(2.196)
	Handbært fé í árslok	70.704	81.723
Fjárfestinga- og fjármögnunarahreyfingar sem hafa ekki áhrif á sjóðstreymi			
	Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	-	(21)
	Seldir rekstrarfjármunir/óefnislegar eignir	-	21
Handbært fé sundurliðað			
18	Sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	70.854
22	Innstæður hjá lánastofnunum	26.438	40.913
18	Almenn og sértæk bindiskylda við Seðlabanka	(25.558)	(30.043)
	Handbært fé í árslok	70.704	81.723

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Sjóðstreymisfirlit samstæðunnar 31. desember 2019

Skýringar	2019	2018
Rekstarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi		
6 Hreinar vaxtatekjur	(39.670)	(40.814)
7, 66 Virðisbreyting útlána, krafna, ábyrgða og annarra eigna	4.827	(223)
7 Breyting á framlagi vegna taps af gengistryggðum útlánnum og kröfum á viðskiptavinum	-	(1.129)
9 Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum metnum á gangvirði	(7.993)	(1.654)
10 Hreinn gengismunur	904	3.693
11 Hagnaður af sölu rekstrarfjármuna	(3)	(121)
11 Hagnaður af sölu fullnustueigna	50	(2.392)
13 Afskriftir	1.334	879
11, 24 Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	(304)	(283)
14 Tekjuskattur	5.086	6.853
88.16 Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	4.204	3.860
	(31.565)	(31.331)

Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum

Breytingar á bindiskyldu við Seðlabanka	4.485	2.193
Breytingar á markaðsskuldabréfum og hlutabréfum	(37.378)	47.927
Breytingar á afleiðum	(3)	-
Breytingar á útlánnum og kröfum á lánastofnanir	11.042	(9.542)
Breytingar á útlánnum og kröfum á viðskiptavinum	(73.263)	(121.026)
Breytingar á öðrum eignum	954	(6.826)
Breytingar á eignum í sölumæðferð	258	414
Breytingar á skuldum við lánastofnanir og Seðlabanka	13.462	2.578
Breytingar á innlánum frá viðskiptavinum	11.715	84.239
Breyting á tekjuskattskuldbindingu	113	(173)
Breytingar á öðrum skuldum	(7.432)	7.696
Breyting á skuldum vegna eigna í sölumæðferð	-	6
	(76.047)	7.486

Breyting á skuldum vegna fjármögnunarhreyfinga

	1.1.2019	Greiðslu- flæði	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðsluflæði			31.12.2019
			Áfallnir vextir	Gengis- munur	Gangvirðis- breyting	
Veðtryggð skuldabréf	106.309	27.495	6.745	-	-	140.549
Óveðtryggð skuldabréf	100.807	19.620	1.285	993	-	122.705
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvarnarsambandi	84.634	(997)	1.041	1.492	643	86.813
Víxlaútgáfa	2.705	749	151	-	-	3.605
Önnur óveðtryggð lántaka	19.958	(1.975)	774	739	-	19.496
Víkjandi lántaka	13.340	5.017	466	258	-	19.081
Samtals	327.753	49.909	10.462	3.482	643	392.249

	1.1.2018	Greiðslu- flæði	Hreyfingar sem hafa ekki áhrif á greiðsluflæði			31.12.2018
			Áfallnir vextir	Gengis- munur	Gangvirðis- breyting	
Veðtryggð skuldabréf	70.253	33.003	3.053	-	-	106.309
Óveðtryggð skuldabréf	113.420	(20.220)	170	7.437	-	100.807
Óveðtryggð skuldabréf í áhættuvarnarsambandi	78.065	-	278	5.506	785	84.634
Víxlaútgáfa	7.433	(5.019)	291	-	-	2.705
Önnur óveðtryggð lántaka	12.703	5.709	136	1.410	-	19.958
Víkjandi lántaka	77	12.682	135	446	-	13.340
Samtals	281.951	26.155	4.063	14.799	785	327.753

Meðfylgjandi skýringar eru órjúfanlegur hluti af samstæðuársreikningnum.

Skýringar við ársreikning samstæðunnar fyrir árið 2019

Skýring	Blaðsíða	Skýring	Blaðsíða
Almennt		Eiginfjárbörf	
1 Upplýsingar um félagið og samstæðuna.....	14	49 Rammi um eiginfjárbörf.....	44
2 Grundvöllur reikningsskilanna.....	14	50 Eiginfjárbörf vegna mismunandi áhættupáttar.....	45
3 Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir.....	14-15	Áhættustjórnun	
4 Breytingar á reikningsskilaaðferðum.....	16	51 Stjórnskipulag áhættustjórnunar.....	45-47
5 Starfspættir.....	16-17	52 Áhættuvilji	47
Skýringar við rekstrarreikning		53 Áhættumat.....	47
6 Hreinar vaxtatekjur.....	18	54 Birting áhættugagna.....	48
7 Hrein virðisbreyting	18	Útlánaáhætta	
8 Hreinar þjónustutekjur.....	18	55 Greining útlánaáhættu	48
9 Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum		56 Mat á útlánaáhættu	48
á gangvirði.....	19	57 Stýring útlánaáhættu	48-49
10 Hreinn gengismunur.....	19	58 Mildun útlánaáhættu.....	49
11 Aðrar tekjur og (gjöld).....	19	59 Hámarks útlánaáhætta og skipting eftir	
12 Laun og launatengd gjöld.....	19	atvinnugreinum.....	50-51
13 Annar rekstrarkostnaður.....	20	60 Tryggingar og veðhlutföll	52-53
14 Tekjuskattur	20	61 Tegundir trygginga.....	54
Skýringar við efnahagsreikning		62 Útlán og kröfur á viðskiptavini og lánastofnanir -	
15 Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda.....	21-22	landfræðileg skipting.....	54
16 Gangvirði fjáreigna og fjárskulda.....	23	63 Gæði útlána og krafna.....	55
17 Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati	24	64 Útlán og kröfur eftir stöðu vanskila.....	56
18 Sjóður og innstæður í Seðlabanka.....	24	65 Útlán og kröfur eftir flokkun í áhættustig.....	57-58
19 Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum.....	25	66 Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir	
20 Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum.....	25	og viðskiptavini og annarra fjáreigna.....	59-60
21 Afleiðusamningar og skortstöður.....	26-27	67 Stórar áhættuskuldbindingar.....	60
22 Útlán og kröfur á lánastofnanir.....	27	68 Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum.....	61
23 Útlán og kröfur á viðskiptavini.....	28	69 Afleiðusamningar.....	61
24 Fjárfesting í hlutdeildarfélögum.....	28	70 Jöfnun fjáreigna og fjárskulda	62
25 Rekstrarfjármunir.....	29	Lausafjáráhætta	
26 Óefnislegar eignir.....	29	71 Lausafjáráhætta.....	63
27 Aðrar eignir.....	29	72 Stýring lausafjáráhættu.....	63-65
28 Eignir og skuldir vegna eigna í sölumeðferð.....	29-30	73 Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda.....	65-67
29 Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka.....	30	74 Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum.....	68
30 Innlán frá viðskiptavinum.....	30	75 Veðsettar eignir.....	69
31 Lántaka.....	31-32	Markaðsáhætta	
32 Skatteign og skattskuld.....	32-33	76 Markaðsáhætta.....	69
33 Aðrar skuldir.....	33	77 Stýring markaðsáhættu.....	69-70
34 Víkjandi lántaka.....	33	78 Hlutabréfaáhætta.....	70
35 Eigið fé.....	34	79 Vaxtaáhætta.....	70-71
Aðrar skýringar		80 Næmnigreining eigna í veltubók.....	71
36 Hagnaður á hlut	35	81 Næmnigreining eigna utan veltubókar.....	71-72
37 Málaferli.....	35-36	82 Verðtryggingaráhætta (öll söfn).....	72-73
38 Leigusamningar.....	36-37	Gjaldeyrisáhætta	
39 Fjárvarsla.....	38	83 Gjaldeyrisáhætta (öll söfn).....	73
40 Hlutdeild í dótturfélögum.....	38	84 Samþjöppun gjaldeyrisáhættu	74
41 Sérniðin félög innan samstæðunnar	38	85 Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu.....	75
42 Sérniðin félög utan samstæðunnar	38	86 Gengi erlendra gjaldmiðla.....	75
43 Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings		Rekstraráhætta	
innan samstæðunnar.....	39	87 Rekstraráhætta.....	75
44 Viðskipti við tengda aðila.....	39-41	Mikilvægar reikningsskilaaðferðir	
45 Atburðir eftir reikningsskiladag.....	41	88 Mikilvægar reikningsskilaaðferðir.....	76-91
Eiginfjárstýring		Lykiltölur samstæðunnar	
46 Eiginfjárkröfur.....	42	89 Rekstur eftir árum.....	92
47 Eiginfjárgrunnur, áhættugrunnur og eiginfjárlutföll	43	90 Rekstur eftir ársfjórðungum.....	93
48 Vogunarhlutfall.....	43	91 Lykiltölur og hlutföll.....	94

Skýringar við samstæðuársreikning

Almennt

1. Upplýsingar um félagið og samstæðuna

Landsbankinn hf. (hér eftir „bankinn“ eða „Landsbankinn“) var stofnaður 7. október 2008. Bankinn er hlutafélag með takmarkaða ábyrgð, stofnað og skráð hér á landi. Bankinn starfar samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002. Fjármálaeftirlitið (FME) hefur eftirlit með bankanum á grundvelli laga nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Skráð aðsetur bankans er Austurstræti 11, 155 Reykjavík.

Samstæðuársreikningur bankans fyrir árið 2019 tekur til bankans og dótturfélaga hans (saman nefnd „samstæðan“ og hvert fyrir sig „samstæðufélag“). Meginstarfsemi samstæðunnar er á sviði fyrirtækja- og viðskiptabankastarfsemi, markaðsviðskipta, eignastýringar og annarrar tengdrar þjónustu. Samstæðan er eingöngu með starfsemi á Íslandi.

2. Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningur samstæðunnar fyrir árið 2019 er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) sem eru samþykktir af Evrópusambandinu. Ársreikningurinn er jafnframt gerður í samræmi við lög um ársreikninga nr. 3/2006, lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og reglur um reikningsskil lánastofnana nr. 834/2003.

Ársreikningur samstæðunnar var samþykktur af bankaráði og bankastjóra þann 6. febrúar 2020.

Umfjöllun um mikilvægar reikningsskilaaðferðir er að finna í skýringu 88. Þetta er fyrsti ársreikningur samstæðunnar eftir innleiðingu IFRS 16 *Leigusamningar*. Breytingum á mikilvægum reikningsskilaaðferðum er lýst í skýringu 4.

Rekstrarhæfi

Stjórnendur bankans hafa lagt mat á áframhaldandi rekstrarhæfi samstæðunnar og hafa eðlilegar væntingar um að samstæðan hafi fullnægjandi burði til áframhaldandi reksturs. Samstæðuársreikningurinn er því gerður miðað við áframhaldandi rekstrarhæfi.

Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Starfrækslugjaldmiðill bankans og félaga innan samstæðunnar er íslensk króna (ISK). Allar fjárhæðir eru birtar í íslenskum krónum, námundað að næstu milljón, nema annað komi fram.

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir

Gerð ársreiknings samstæðunnar krefst þess að stjórnendur taki ákvarðanir, leggi mat á og gefi sér forsendur sem hafa áhrif á beitingu reikningsskilaaðferða og birtar fjárhæðir eigna, skulda, tekna og gjalda í ársreikningnum. Endanlegar niðurstöður kunna hins vegar að vera frábrugðnar þessu mati.

Reikningshaldslegt mat og undirliggjandi forsendur stjórnenda eru í stöðugri endurskoðun og eru áhrifin af breytingum á mati og forsendum færð á því tímabili sem breytingin á sér stað og á síðari tímabilum sem breytingarnar hafa áhrif á.

(a) Flokkun fjáreigna

Flokkun fjármálagerna í samræmi við IFRS 9 ræður því hvernig gert er grein fyrir þeim í reikningsskilum. Faglegu mati er beitt og ákvörðun um viðeigandi flokkun byggir á markmiði viðskiptalíkansins sem fjármálagerningurinn heyrir undir og samningsbundnu sjóðstreymi fjármálagerningsins, svonefndu SPPI-prófi, sem kannar hvort markmiðið með eigninni sé að innheimta á tilsettum gjalddögum samningsbundnar greiðslur sem samanstanda einungis af afborgunum af höfuðstól og vöxtum. Frekari upplýsingar um meðferð slíkra gerninga skv. IFRS 9 er að finna í skýringu 88.5.

(b) Virðisrýmun útlána og krafna

Mat á væntu útlánatapi, tapi vegna fjárhagslegra ábyrgða og lánsskuldbindinga metnum á afskrifuðu kostnaðarverði:

Mat á væntu útlánatapi byggir á þriggja stiga líkani um vænt útlánatap samkvæmt IFRS 9. Framlagið er reiknað sem 12 mánaða vænt útlánatap eða vænt útlánatap út líftíma.

Vænt útlánatap veltur á því hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáættu frá upphaflegri skráningu. Marktæk aukin útlánaáætta er skilgreind í skýringu 88.5(g). Hafi ekki orðið marktæk aukning á útlánaáættu jafngildir framlagið væntu útlánatapi vegna mögulegra tapatburða á næstu 12 mánuðum (stig 1). Ef marktæk aukning hefur orðið á útlánaáættu jafngildir framlagið væntu útlánatapi út líftíma (stig 2 og stig 3). Þegar lagt er mat á það hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáættu vegna fjármálagerna frá upphaflegri skráningu mun samstæðan líta til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, viðeigandi og nærtækar án óhóflegs kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði megindlegra og eigindlegra upplýsinga.

Vænt útlánatap (ECL) allra lána er reiknað sem fall af líkum á vanefndum (PD), áhættustöðu við vanefnd (EAD) og tapi að gefnum vanefndum (LGD). Það er afvaxtað með virkum vöxtum og tillit er tekið til upplýsinga um framtíðarhorfur. Upplýsingar um framtíðarhorfur endurspegla mat virðisrýmunarteymis og Hagfræðideildar bankans og felur í sér gerð sviðsmynda um viðkomandi hagstærðir, þar á meðal mat á líkum hverrar sviðsmyndar.

Skýringar við samstæðuársreikning

3. Mikilvægt reikningshaldslegt mat og ákvarðanir (framhald)

(b) Virðisrýrnun útlána og krafna (framhald)

Mat á væntu útlánatapi, tapi vegna fjárhagslegra ábyrgða og lánskuldbindinga metnum á afskrifuðu kostnaðarverði (framhald):

Eftirfarandi tafla sýnir lykil hagstærðir líkansins sem notað er við útreikning á framlagi vegna vænts útlánataps fyrir stig 1 og stig 2. Spáin fyrir grunnsviðsmynd, jákvæða viðsmynd og neikvæða viðsmynd sýnir meðaltalsgildi næstu 12 mánaða og síðan út spátímann, sem nær til meðallangs tíma.

	Jákvæð viðsmynd		Grunnsviðsmynd		Neikvæð viðsmynd	
	Næstu 12 mánuði	Út spátímann	Næstu 12 mánuði	Út spátímann	Næstu 12 mánuði	Út spátímann
31. desember 2019						
Hagvöxtur	3,5%	3,5%	2,0%	2,4%	0,0%	1,3%
Atvinnuleysi	3,0%	2,3%	4,0%	3,3%	6,0%	5,0%
Stýrivextir	3,7%	3,9%	3,0%	3,1%	2,9%	2,2%
Verðbólga	2,4%	2,6%	2,4%	2,5%	4,4%	2,7%
Gengi evru	136,8	135,6	138,5	138,0	154,4	154,4
Vísitala íbúðarverðs (breyting milli ára)	7,0%	6,0%	4,5%	4,0%	2,0%	1,5%

	Jákvæð viðsmynd		Grunnsviðsmynd		Neikvæð viðsmynd	
	Næstu 12 mánuði	Út spátímann	Næstu 12 mánuði	Út spátímann	Næstu 12 mánuði	Út spátímann
31. desember 2018						
Hagvöxtur	2,9%	3,1%	2,4%	2,1%	1,0%	0,8%
Atvinnuleysi	2,0%	2,0%	2,7%	3,0%	3,5%	4,3%
Stýrivextir	5,3%	5,7%	4,8%	4,6%	4,0%	1,9%
Verðbólga	4,1%	4,1%	3,7%	3,2%	2,7%	1,6%
Gengi evru	136,0	132,0	139,0	139,0	142,9	156,7
Vísitala íbúðarverðs (breyting milli ára)	6,0%	9,0%	4,0%	7,0%	2,0%	2,5%

	2019			2018		
	Jákvæð viðsmynd	Grunn-sviðsmynd	Neikvæð viðsmynd	Jákvæð viðsmynd	Grunn-sviðsmynd	Neikvæð viðsmynd
Framlag vegna virðisrýrnunar (áhættustig 1 og áhættustig 2)	4.095	4.452	5.443	3.739	3.785	3.832
Hlutfall eigna í áhættustigi 2	7,8%	8,0%	10,6%	7,2%	7,3%	7,4%

	Fært í reikningsskilum skv. IFRS 9	
	2019	2018
Framlag vegna virðisrýrnunar (áhættustig 1 og áhættustig 2)	4.614	3.790

Hagstærðirnar í mismunandi viðsmyndum hafa áhrif á útreikning á væntu útlánatapi í gegnum líkón fyrir mat á líkum á vanefndum, bæði næstu 12 mánuði og út líftíma, og mat á tapi að gefnum vanefndum auk mats á áhættustöðu við vanefnd. Líkónin sem taka tillit til hagstærða eru þróuð út frá sögulegum gögnum. Breytingar á hagstærðum geta þannig haft jákvæð eða neikvæð áhrif á mat á væntu útlánatapi en veigamesti þátturinn við matið er eftir sem áður núverandi staða áhættuþátta.

Sérstakt mat á áhættustigi og væntu útlánatapi einstakra mikilvægra útlána er framkvæmt handvirkt ársfjórðungslega. Við sérstakt mat á einstökum mikilvægum útlánum lítur samstæðan til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, viðeigandi og nærtækar án óhóflegs kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði megindlegar og eigindlegar upplýsingar og greiningar sem unnar eru upp úr sögulegum upplýsingum samstæðunnar, mati lánasérfræðinga og upplýsinga um framtíðarhorfur. Einungis útlán í áhættustigi 3 eru sérstaklega metin handvirkt fyrir óvæntu útlánatapi.

Í skýringu 88.5(g) eru frekari upplýsingar um virðisrýrnunarferlið og aðferðirnar sem notaðar eru.

(c) Mat fjármálagerninga

Gangvirði fjármálagerninga er ákvarðað með matsaðferðum þegar virkur markaður er ekki til staðar eða þar sem skráð verð er ekki tiltækt með öðrum hætti. Í slíkum tilfellum er gangvirði áætlað út frá greinanlegum gögnum fyrir svipaða fjármálagerninga eða með því að beita reiknilíkönun. Í þeim tilvikum sem greinanleg markaðsgögn eru ekki tiltæk er mat byggt á viðeigandi forsendum. Þegar matsaðferðir (til dæmis reiknilíkön) eru notaðar til að ákvarða gangvirði, eru þær yfirfarnar og endurskoðaðar reglulega, af aðskildum og til þess hæfum rýnendum innan bankans. Öll reiknilíkön eru gæðapröfuð áður en þau eru tekin í gagn, og stillt af til að tryggja að útkoman endurspegli raunveruleg gögn og samanburðarhæf markaðsverð. Þegar því verður við komið eru einungis notuð greinanleg gögn, en þættir eins og flökt, fylgni og lánsáhætta, hvort sem hún er eigin eða mótaðila, krefjast mats stjórnenda. Breyttar forsendur fyrir þessa þætti geta haft áhrif á skráð gangvirði fjármálagerninga.

(d) Yfirræð yfir fjárfestingum

Stjórnendur beita faglegu mati við ákvörðun á því hvort skilgreiningar á yfirræðum, sjá skýringu 88.1 Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta, gefi til kynna að samstæðan stýri fjárfestingum.

Skýringar við samstæðuársreikning

4. Breytingar á reikningsskilaaðferðum

Samstæðan innleiddi í fyrsta skipti reikningsskilastaðalinn IFRS 16 *Leigusamningar* þann 1. janúar 2019 með því að nota umbreytta afturvirka aðferð. Þar af leiðandi hafa samanburðarfjárhæðir vegna ársins 2018 ekki verið uppfærðar og þeim áfram gerð skil í samræmi við fyrri staðal, IAS 17 *Leigusamningar*. IFRS 16 stækkar efnahagsreikninginn fyrir samstæðuna sem leigutaka þar sem staðallinn gerir kröfu til þess að nýtingarréttur eigna og leiguskuldbinding vegna rekstrarleigusamninga, sem áður voru færðir sem rekstrarkostnaður í rekstrarreikningnum, sé skráð í efnahagsreikninginn. Breytingum á reikningsskilaaðferðum vegna leigusamninga er lýst nánar í skýringu 88.38.

Áhrifin af umbreytingunni yfir í IFRS 16

Samkvæmt umbreyttri afturvirkri aðferð IFRS 16 færir samstæðan uppsöfnuð áhrif vegna mismunar á bókfærðu virði leigueigna og leiguskulda að teknu tilliti til skatta í gegnum óráðstafað eigið fé þann 1. janúar 2019. Leiguskuldir eru metnar sem núvirði eftirstöðva leigugreiðslna miðað við jaðarfjármögnunarkjör samstæðunnar þann 1. janúar 2019 og nýtingarréttur eigna er metinn sem núvirði leiguskuldarinnar í upphafi leigusamnings miðað við sömu jaðarfjármögnunarkjör, að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum 1. janúar 2019. Áhrifin af innleiðingunni má sjá í töflunni hér að neðan:

	1. janúar 2019
Nýtingarréttur eigna	2.595
Frestuð skattinneign	46
Leiguskuldbinding	(2.829)
Óráðstafað eigið fé	188

Við mat á leiguskuldum voru leigusamningar núvirtir miðað við jaðarfjármögnunarkjör samstæðunnar 1. janúar 2019, 3,0% fyrir vísitölusamninga og 6,0% fyrir óverðtryggða samninga

	1. janúar 2019
Rekstrarleiguskuldbindingar samkvæmt samstæðuársreikningi bankans þann 31. desember 2018	3.346
Undanskildir leigusamningar þar sem eftirstandandi leigutími er skemmri en 12 mánuðir	(11)
Áhrif jaðarfjármögnunarkjara	(506)
Leiguskuld staða þann 1. janúar 2019	2.829

5. Starfsþættir

Niðurstöður starfsþátta eru birtar í samræmi við skýrslur til bankastjóra og bankaráðs sem bera ábyrgð á ráðstöfun fjármuna til starfsþáttanna, sem og mati á rekstrarárangri þeirra.

Í lok uppgjörstímabilsins eru helstu tekjusið samstæðunnar fjögur talsins.

- **Einstaklingssvið** býður einstaklingum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum utan höfuðborgarsvæðisins upp á fjármálaþjónustu í gegnum stafrænar þjónustuleiðir, bæði í gegnum netbanka og smáforrit, ásamt því að veita hefðbundna þjónustu í gegnum útibúanet bankans og þjónustuver.
- **Fyrirtækjasvið** býður stórfyrirtækjum ásamt minni og meðalstórum fyrirtækjum á höfuðborgarsvæðinu upp á fjármálaþjónustu og sér um rekstur fyrirtækjabanka þar sem boðið er upp á rafræna bankaþjónustu.
- **Markaðir** bjóða upp á þjónustu er snýr að sölu og miðlun verðbréfa, gjaldeyris og afleiða, útboðum skuldabréfa- og hlutabréfa, peningamarkaðslánum og veita ráðgjafaþjónustu, ásamt því að sinna viðskiptavakt með skráð verðbréf og gjaldeyri. Markaðir bjóða einnig upp á viðtækt vöruúrval og þjónustu á sviði einkabankaþjónustu og eignastýringar fyrir einstaklinga, fyrirtæki og fagfjárfesta. Landsbréf hf., dótturfélag bankans, fellur undir starfsþáttauppgjör Markaða.
- **Fjárstýring** hefur umsjón með fjármögnun, lausafjárstýringu og viðskiptavakt á peningamarkaði og ákvarðar verðlagningu fjármagns innan bankans. Fjárstýring stýrir einnig gengis-, vaxta- og verðtryggingaráhættu bankans, innan þeirra marka sem sett eru af bankaráði.

Undir aðra starfsþætti falla stoðdeildirnar Fjármál (að undanskilinni Fjárstýringu), Áhættustýring, Upplýsingatækni og Skrifstofa bankastjóra, sem samanstandur af Mannauði, Markaðsmálum og samskiptum og Regluvörslu. Innri endurskoðun bankans fellur einnig undir aðra starfsþætti en hún er sjálfstæð og heyrir undir bankaráð.

Jöfnunarfærslur samanstanda af jöfnun innbyrðis viðskipta og rekstrarliðum sem ekki er unnt að heimfæra á starfsþætti.

Stjórnunarkostnaði stoðdeilda samstæðunnar er deilt niður á viðeigandi starfsþætti á grundvelli undirliggjandi kostnaðarvaka. Kostnaði er deilt út á viðskiptaeiningarnar á markaðsverði. Þjónusta og viðskipti sem stoðdeildirnar veita viðskiptaeiningunum eru gerð upp á einingarverði eða eins og um viðskipti milli óskyldra aðila væri að ræða, á grundvelli notkunar eða unninna verka.

Eftirfarandi tafla sýnir fjárhagslega frammistöðu hvers starfsþátta, eins og þær upplýsingar sem birtar eru í innanhússkýrslum til stjórnenda um hagnað (tap) starfsþátta fyrir skatta. Í þessum skýrslum eru allir liðir rekstrarreikningsins birtir nettó en ekki brúttó, þar með talið vaxtatekjur og vaxtagjöld. Verðlagning milli starfsþátta er eins og um væri að ræða viðskipti milli óskyldra aðila.

Tekjur af viðskiptum við einstaka ytri viðskiptavinum voru innan við 10% af heildartekjum samstæðunnar á tímabilinu frá 1. janúar 2019 til 31. desember 2019 og á samsvarandi tímabili árið 2018.

Skýringar við samstæðuársreikning

5. Starfspættir (framhald)

1. janúar - 31. desember 2019	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring	Aðrir starfspættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	16.674	18.821	709	3.597	(68)	(63)	39.670
Hrein virðisbreyting	(1.424)	(3.409)	1	4	1	-	(4.827)
Hreinar þjónustutekjur	4.114	699	3.761	(276)	159	(238)	8.219
Aðrar tekjur og (gjöld)	808	26	(134)	7.591	220	(56)	8.455
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	20.172	16.137	4.337	10.916	312	(357)	51.517
Rekstrargjöld samtals	(6.550)	(2.121)	(2.368)	(1.666)	(11.542)	255	(23.992)
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar og skatta	13.622	14.016	1.969	9.250	(11.230)	(102)	27.525
Útskiptur kostnaður frá stoðsviðum til starfspáttta	(4.651)	(2.829)	(1.506)	(885)	9.871	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	8.971	11.187	463	8.365	(1.359)	(102)	27.525
Hreinar tekjur (gjöld) vegna ytri viðskipta	26.926	26.132	3.902	(5.368)	282	-	51.874
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfspáttta	(6.754)	(9.995)	435	16.284	30	-	0
Rekstrartekjur samtals	20.172	16.137	4.337	10.916	312	0	51.874
31. desember 2019							
Eignir samtals	510.568	599.414	13.601	548.039	17.659	(262.953)	1.426.328
Skuldir samtals	466.799	481.045	7.325	468.719	17.659	(262.953)	1.178.594
Úthlutað eigið fé	43.769	118.369	6.276	79.320	-		247.734

1. janúar - 31. desember 2018	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring	Aðrir starfspættir	Jöfnunar- færslur	Samtals
Hreinar vaxtatekjur	14.277	18.763	649	6.978	24	123	40.814
Hrein virðisbreyting	458	902	(2)	(6)	-	-	1.352
Hreinar þjónustutekjur	3.712	789	4.105	(388)	177	(238)	8.157
Aðrar tekjur og (gjöld)	301	13	(1.300)	1.960	2.706	(93)	3.587
Rekstrartekjur (gjöld) samtals	18.748	20.467	3.452	8.544	2.907	(208)	53.910
Rekstrargjöld samtals	(6.424)	(1.926)	(2.300)	(1.783)	(11.760)	256	(23.937)
Hagnaður (tap) fyrir útskiptingu kostnaðar og skatta	12.324	18.541	1.152	6.761	(8.853)	48	29.973
Útskiptur kostnaður frá stoðsviðum til starfspáttta	(5.026)	(3.016)	(1.523)	(869)	10.434	-	0
Hagnaður (tap) fyrir skatta	7.298	15.525	(371)	5.892	1.581	48	29.973
Hreinar tekjur vegna ytri viðskipta	26.292	30.264	3.026	(8.314)	2.850	-	54.118
Hreinar tekjur (gjöld) vegna annarra starfspáttta	(7.544)	(9.797)	426	16.858	57	-	0
Rekstrartekjur samtals	18.748	20.467	3.452	8.544	2.907	0	54.118
31. desember 2018							
Eignir samtals	477.238	571.821	13.844	519.950	15.734	(272.546)	1.326.041
Skuldir samtals	432.457	452.821	6.933	451.032	15.734	(272.546)	1.086.431
Úthlutað eigið fé	44.781	119.000	6.911	68.918	-		239.610

Skýringar við samstæðuársreikning

Skýringar við rekstrarreikning

6. Hreinar vaxtatekjur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.33.

	2019			2018		
	Afskrifað kostnaðar- verð	Gangvirði í gegnum rekstrar- reikning	Samtals	Afskrifað kostnaðar- verð	Gangvirði í gegnum rekstrar- reikning	Samtals
Vaxtatekjur						
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	1.747	14	1.761	1.917	21	1.938
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	229	-	229	827	-	827
Útlán og kröfur á lánastofnanir	240	-	240	50	-	50
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	67.688	655	68.343	65.535	892	66.427
Aðrar vaxtatekjur	24	1.575	1.599	69	67	136
Samtals	69.928	2.244	72.172	68.398	980	69.378
Vaxtagjöld						
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(1.151)	-	(1.151)	(961)	-	(961)
Innlán frá viðskiptavinum	(17.744)	-	(17.744)	(18.508)	-	(18.508)
Lántaka	(9.978)	(1.047)	(11.025)	(8.357)	(251)	(8.608)
Önnur vaxtagjöld	(178)	(1.938)	(2.116)	(4)	(344)	(348)
Víkjandi lántaka	(466)	-	(466)	(139)	-	(139)
Samtals	(29.517)	(2.985)	(32.502)	(27.969)	(595)	(28.564)
Hreinar vaxtatekjur	40.411	(741)	39.670	40.429	385	40.814

Samtals hreinar vaxtatekjur, reiknaðar með aðferð virkra vaxta námu 39.669 milljónum króna á árinu 2019, samanborið við 40.811 milljónir króna á árinu 2018.

7. Hrein virðisbreyting

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.5 (g).

	2019	2018
Virðisbreyting útlána og krafna viðskiptavina og lánastofnana	(4.854)	299
Hrein virðisbreyting annarra fjáreigna	27	(76)
Breyting á framlagi vegna gengistryggðra útlána og krafna á viðskiptavinum	-	1.129
Hrein virðisbreyting	(4.827)	1.352
Hrein virðisbreyting eftir tegund viðskiptavina		
Lánastofnanir	1	(4)
Einstaklingar	(168)	488
Fyrirtæki	(4.660)	868
Hrein virðisbreyting	(4.827)	1.352

8. Hreinar þjónustutekjur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.34.

	2019			2018		
	Þjónustu- tekjur	Þjónustu- gjöld	Hreinar þjónustu- tekjur	Þjónustu- tekjur	Þjónustu- gjöld	Hreinar þjónustu- tekjur
Markaðsviðskipti	3.906	(579)	3.327	4.166	(657)	3.509
Útlán og ábyrgðir	899	-	899	892	-	892
Greiðslukort	4.765	(2.066)	2.699	4.140	(1.808)	2.332
Innheimtu- og greiðsluþjónusta	906	(168)	738	911	(160)	751
Annað	1.052	(496)	556	1.111	(438)	673
Samtals	11.528	(3.309)	8.219	11.220	(3.063)	8.157

Á árinu 2019 voru færðar 681 milljónir króna til tekna vegna þjónustusamninga við viðskiptavinum sem falla undir reikningsskilastaðalinn IFRS 15. Jafnframt voru færðar 980 milljónir króna á árinu sem fyrirframinnheimtar tekjur meðal annarra skulda.

Skýringar við samstæðuársreikning

9. Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.35.

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	2019	2018
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	1.745	227
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	5.231	1.842
Afleiður og undirliggjandi áhættuvarnir	1.079	(1.093)
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	18	(39)
Hreint (tap) hagnaður af gangvirðisvörn	(80)	717
Samtals	7.993	1.654

Neðangreindar arðstekjur eru skráðar undir liðnum „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“ í rekstrarreikningi.

Arðstekjur	2019	2018
Hreinn hagnaður af fjáreignum í veltubók	27	46
Hreinn hagnaður af veltufjáreignum og veltufjárskuldum utan veltubókar	1.424	2.346
Samtals	1.451	2.392

10. Hreinn gengismunur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.36.

Eignir	2019	2018
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	103	11
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	1.018	4.853
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	49
Afleiðusamningar	(1.528)	(3.972)
Útlán og kröfur á lánastofnanir	2.002	6.366
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	4.655	12.756
Aðrar eignir	(296)	(736)
Samtals	5.954	19.327

Skuldir	2019	2018
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	9	31
Innlán frá viðskiptavinum	(3.063)	(6.127)
Lántaka	(3.224)	(14.353)
Aðrar skuldir	(2)	71
Víkjandi lántaka	(258)	(446)
Samtals	(6.538)	(20.824)

Hreinn gengismunur	(584)	(1.497)
---------------------------	--------------	----------------

Hreinn gengismunur sem færður var í rekstrarreikning á árinu 2019 og er til kominn vegna fjármálagerna sem ekki eru metnir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning nam 6.464 milljóna króna hagnaði af fjáreignum (2018: 18.396 milljón króna hagnaði) og 6.538 milljón króna tapi af fjárskuldum (2018: 20.824 milljóna króna tap).

11. Aðrar tekjur og (gjöld)

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.37.

	Skýringar	2019	2018
Hagnaður af sölu rekstrarfjármuna	25	3	129
(Tap), hagnaður af fullnustueignum	28	(50)	2.392
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélag	24	304	282
Annað		789	627
Samtals		1.046	3.430

12. Laun og launatengd gjöld

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.30.

	2019	2018
Launagreiðslur	11.136	11.247
Framlög í lífeyrissjóði	1.671	1.669
Tryggingagjald	850	877
Sérstakur fjársýsluskattur á laun	709	705
Önnur launatengd gjöld	92	91
Samtals	14.458	14.589
Ársverk í árslok	893	919
Meðaltal ársverka á árinu	950	961

Skýringar við samstæðuársreikning

13. Annar rekstrarkostnaður

	2019	2018	
Hugbúnaður og upplýsingatækni	2.353	2.088	
Fasteignir og húsbúnaður	905	905	
Auglýsingar og markaðssetning	805	800	
Rekstrarleiga	16	586	
Eftirlitsgjöld til FME	489	471	
Framlag til umboðsmanns skuldara	77	76	
Endurskoðun og tengd þjónusta	137	145	
Önnur sérfræðiþjónusta	588	470	
Afskriftir	1.334	879	
Framlag í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	1.115	1.319	
Annar rekstrarkostnaður	1.715	1.609	
Samtals	9.534	9.348	
Endurskoðun og tengd þjónusta	2019	2018	
Endurskoðun og könnun reikningsskila	133	142	
Önnur endurskoðunartengd þjónusta	4	3	
Samtals	137	145	
Afskriftir	Skýringar	2019	2018
Afskriftir rekstrarfjármuna	25	438	395
Afskriftir óefnislegra eigna	26	411	484
Afskriftir nýtingarréttar leigueignar	38	485	-
Samtals		1.334	879

14. Tekjuskattur

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.15.

Tekjuskattur er færður í rekstrarreikning sem hér segir:

	2019	2018
Tekjuskattur til greiðslu	(3.909)	(5.547)
Sérstakur fjársýsluskattur	(1.067)	(1.415)
Mismunur á álögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs	3	(77)
Breyting á tímabundnum mismun skatteigna/-skulda	(113)	186
Samtals	(5.086)	(6.853)

Reiknaður tekjuskattur af hagnaði (virkur tekjuskattur) er frábrugðinn útreiknuðum tekjuskatti í samræmi við tekjuskattshlutfall lögaðila sem hér segir:

		2019		2018
Hagnaður fyrir skatta		27.525		29.973
Sérstakur skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja		(4.204)		(3.860)
Hagnaður fyrir tekjuskatt		23.321		26.113
Tekjuskattur reiknaður út frá skatthlutfalli lögaðila	20,0%	(4.664)	20,0%	(5.223)
Sérstakur fjársýsluskattur	4,6%	(1.067)	5,4%	(1.415)
Óskattskyldar tekjur	(7,0%)	1.625	(3,0%)	788
Ófrádráttarbær gjöld	4,3%	(993)	3,6%	(927)
Annað	(0,1%)	13	0,3%	(76)
Virkur tekjuskattur samtals	21,8%	(5.086)	26,2%	(6.853)

15. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.5 (b).

Samkvæmt alþjóðlega reikningsskilastaðlinum IFRS 9 ber að skipa fjáreignum í flokka sem endurspeglja sjóðstreymiseinkenni þeirra og markmið þess viðskiptalíkans sem fjáreignunum er stýrt eftir. Um mat hvers flokks eftir upphaflega skráningu fer sem hér segir:

- Fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði
- Fjáreignir tilskildar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.
- Fjáreignir tilgreindar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.
- Fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.
- Fjárskuldir metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IFRS 9 og gangvirði þeirra 31. desember 2019:

31. desember 2019	Skýr.	Bókfært virði					Gangvirði			
		Afskrifað kostnaðarverð	Gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Aðrar fjárskuldir	Samtals	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
			Tilskildar	Tilgreindar						
Fjáreignir metnar á gangvirði										
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	19	-	108.461	2.781	-	111.242	111.013	79	150	111.242
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	20	-	30.019	-	-	30.019	12.939	-	17.080	30.019
Afleiðusamningar	21	-	2.694	-	-	2.694	-	2.694	-	2.694
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	23	-	14.679	-	-	14.679	-	-	14.679	14.679
		0	155.853	2.781	0	158.634	123.952	2.773	31.909	158.634
Fjáreignir ekki metnar á gangvirði										
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	18	69.824	-	-	-	69.824	-	69.824	-	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	19	4.020	-	-	-	4.020	-	4.148	-	4.148
Útlán og kröfur á lánastofnanir	22	47.929	-	-	-	47.929	-	47.929	-	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	23	1.125.505	-	-	-	1.125.505	-	1.130.435	-	1.130.435
Aðrar fjáreignir		7.819	-	-	-	7.819	-	7.819	-	7.819
		1.255.097	0	0	0	1.255.097	0	1.260.155	0	1.260.155
Fjárskuldir metnar á gangvirði										
Afleiðusamningar	21	-	3.309	-	-	3.309	-	3.309	-	3.309
Skortstöður	21	-	2.081	-	-	2.081	2.081	-	-	2.081
		0	5.390	0	0	5.390	2.081	3.309	0	5.390
Fjárskuldir ekki metnar á gangvirði										
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	29	-	-	-	48.062	48.062	-	48.062	-	48.062
Innlán frá viðskiptavinum	30	-	-	-	707.813	707.813	-	707.366	-	707.366
Lántaka	31	-	-	-	373.168	373.168	-	381.506	-	381.506
Aðrar fjárskuldir		-	-	-	7.118	7.118	-	7.118	-	7.118
Víkjandi lántaka	34	-	-	-	19.081	19.081	-	19.179	-	19.179
		0	0	0	1.155.242	1.155.242	0	1.163.231	0	1.163.231

Skýringar við samstæðuársreikning

15. Flokkun og gangvirði fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Taflan hér fyrir neðan sýnir flokkun fjáreigna og fjárskulda samstæðunnar í samræmi við IFRS 9 og gangvirði þeirra 31. desember 2018:

31. desember 2018	Skýr.	Bókfært virði					Gangvirði			
		Afskrifað kostnaðarverð	Gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Aðrar fjárskuldir	Samtals	1. þrep	2. þrep	3. þrep	Samtals
			Tilskildar	Tilgreindar						
Fjáreignir metnar á gangvirði										
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	19	-	63.386	9.896	-	73.282	64.445	8.627	210	73.282
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	20	-	23.547	-	-	23.547	11.740	-	11.807	23.547
Afleiðusamningar	21	-	1.923	-	-	1.923	-	1.923	-	1.923
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	23	-	9.670	-	-	9.670	-	-	9.670	9.670
		0	98.526	9.896	0	108.422	76.185	10.550	21.687	108.422
Fjáreignir ekki metnar á gangvirði										
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	18	70.854	-	-	-	70.854	-	70.854	-	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	19	3.776	-	-	-	3.776	-	4.001	-	4.001
Útlán og kröfur á lánastofnanir	22	71.385	-	-	-	71.385	-	71.385	-	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	23	1.054.862	-	-	-	1.054.862	-	1.057.375	-	1.057.375
Aðrar fjáreignir		4.864	-	-	-	4.864	-	4.864	-	4.864
		1.205.741	0	0	0	1.205.741	0	1.208.479	0	1.208.479
Fjárskuldir metnar á gangvirði										
Afleiðusamningar	21	-	1.638	-	-	1.638	-	1.638	-	1.638
Skortstöður	21	-	4.908	-	-	4.908	4.908	-	-	4.908
		0	6.546	0	0	6.546	4.908	1.638	0	6.546
Fjárskuldir ekki metnar á gangvirði										
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	29	-	-	-	34.609	34.609	-	34.609	-	34.609
Innlán frá viðskiptavinum	30	-	-	-	693.043	693.043	-	690.920	-	690.920
Lántaka	31	-	-	-	314.412	314.412	-	319.945	-	319.945
Aðrar fjárskuldir		-	-	-	6.114	6.114	-	6.114	-	6.114
Víkjandi lántaka	34	-	-	-	13.340	13.340	-	13.452	-	13.452
		0	0	0	1.061.518	1.061.518	0	1.065.040	0	1.065.040

Skýringar við samstæðuársreikning

16. Gangvirði fjáreigna og fjárskulda

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.5 (f).

Ákvörðunarferli verðmats

Áhættu- og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með heildaráhættu samstæðunnar og er ábyrg fyrir gangvirðismati fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 2. og 3. þrep. Verðmatsnefnd bankans leggur verðmat fyrir áhættu- og fjármálanefnd til samþykktar. Verðmatsnefndin er skipuð fulltrúum frá Áhættustýringu, Fjárstýringu og Reikningshaldi. Verðmatsnefndin fundar mánaðarlega til að ákveða verðmat á fjáreignum og fjárskuldum í 2. og 3. þrepi.

Flutningur á milli þrepa

Á árunum 2019 og 2018 voru engar tilfærslur á milli þrepa 1, 2 og 3.

Taflan hér fyrir neðan sýnir afstemmingu á mati á gangvirði í 3. þrepi fyrir árin 2019 og 2018:

	Skuldabréf	Hlutabréf	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	Samtals fjáreignir
1. janúar - 31. desember 2019				
Bókfært virði 1. janúar 2019	210	11.807	9.670	21.687
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	79	5.376	18	5.473
Hreinn gengismunur	3	1	1	5
Kaup	87	1.065	5.742	6.894
Sala	(111)	(5)	-	(116)
Uppgjör	(119)	-	(752)	(871)
Móttækinn arður	-	(1.424)	-	(1.424)
Fært í 3. þrep	1	260	-	261
Bókfært virði 31. desember 2019	150	17.080	14.679	31.909
1. janúar - 31. desember 2018				
Bókfært virði 1. janúar 2018	83	15.659	1.857	17.599
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	46	3.001	(25)	3.022
Hreinn gengismunur	(7)	2	-	(5)
Kaup	135	230	12.961	13.326
Sala	(1)	(4.377)	-	(4.378)
Uppgjör	(46)	-	(5.123)	(5.169)
Móttækinn arður	-	(2.295)	-	(2.295)
Fært úr 3. þrepi	-	(413)	-	(413)
Bókfært virði 31. desember 2018	210	11.807	9.670	21.687

Eftirfarandi tafla sýnir þá liði rekstrarreiknings samstæðunnar sem hagnaður (tap) var fært á vegna fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep og voru í eigu samstæðunnar í árslok 2019 og 2018 :

	Skuldabréf	Hlutabréf	Útlán og kröfur á viðskiptavinum	Samtals
1. janúar - 31. desember 2019				
Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	70	5.374	18	5.462
Hreinn gengismunur	3	1	1	5
Samtals	73	5.375	19	5.467
1. janúar - 31. desember 2018				
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði	32	2.956	(25)	2.963
Hreinn gengismunur	(7)	2	-	(5)
Samtals	25	2.958	(25)	2.958

Skýringar við samstæðuársreikning

17. Ógreinanlegar forsendur í gangvirðismati

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.5 (f).

Eftirfarandi tafla sýnir ógreinanlegar forsendur sem notaðar eru við mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda sem flokkaðar eru í 3. þrep í árslok 2019 og 2018.

31. desember 2019	Eignir	Skuldir	Verðmats- aðferð	Ógreinan- legar lykil- forsendur	Mörk forsenda	
					Efri	Neðri
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	150	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	17.080	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
Útlán og kröfur á viðskiptavini	14.679	-	Sjá #3	Sjá #3	e/v	e/v
Samtals	31.909	0				
31. desember 2018						
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	210	-	Sjá #1	Sjá #1	e/v	e/v
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	11.807	-	Sjá #2	Sjá #2	e/v	e/v
Útlán og kröfur á viðskiptavini	9.670	-	Sjá #3	Sjá #3	e/v	e/v
Samtals	21.687	0				

Frekari lýsing á fjármálagerningum sem flokkaðir eru í 3. þrep er eftirfarandi:

1. Gangvirði skuldabréfa fyrirtækja og krafna á fjármálastofnanir í slitameðferð og annarra illseljanlegra eigna er metið á grundvelli væntra endurheimtna. Einnig er miðað við verð í nýlegum viðskiptum. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilforsenda liggja ekki fyrir.

2. Hlutabréf og hlutabréfagerningar flokkuð sem eignir í 3. þrepi eru óskráð og ekki til viðskipta á virkum markaði og lúta því ógreinanlegum forsendum við mat á gangvirði. Í verðmatsaðferðum eða í forsendum við mat á gangvirði fjárfestinga í hlutabréfum og hlutabréfagerningum er almennt stuðst við sjóðstreymi, samanburð við kennitölur sambærilegra fyrirtækja, greiningu á fjárhagsstöðu og frammistöðu, horfur og nýleg viðskipti. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilforsenda liggja ekki fyrir.

3. Útlán og kröfur á viðskiptavini sem metnar eru á gangvirði í gegnum rekstarreikning eru flokkuð sem eignir í 3. þrepi. Matsaðferðin byggist á mikilvægum ógreinanlegum forsendum þar sem útlán og kröfur eru óskráð og ekki til viðskipta á virkum markaði. Verðmatsaðferðin styðst við fyrirbyggjandi markaðsupplýsingar á borð við vaxta- og verðbólguúrfur, gjaldprotalíkur og seljanleikaálag. Eðli verðmatsaðferðarinnar gerir það að verkum að mörk ógreinanlegra lykilforsenda liggja ekki fyrir.

Áhrif ógreinanlegra forsenda við mat á gangvirði

Þó að samstæðan telji gangvirðismat sitt viðeigandi gæti notkun á öðrum matsaðferðum og forsendum skilað ólíkum niðurstöðum. Taflan hér fyrir neðan sýnir þau áhrif sem mögulegar breytingar á einni eða fleiri forsendum við mat á gangvirði í 3. þrepi myndi hafa á hagnað (tap) fyrir skatta fyrir árin 2019 og 2018:

Áhrif á hagnað fyrir skatta	2019		2018	
	Hagstæð	Óhagstæð	Hagstæð	Óhagstæð
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	1	(1)	4	(4)
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum				
Hlutabréf	792	(805)	534	(532)
Verðbréfasjóðir	241	(241)	188	(188)
Samtals hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	1.033	(1.046)	722	(720)
Útlán og kröfur á viðskiptavini	79	(80)	43	(43)
Samtals	1.113	(1.127)	769	(767)

Áhrif á hagnað voru reiknuð sem mismunur á niðurstöðu sömu verðmatsaðferða þar sem ógreinanlegum lykilforsendum var breytt um +/- 5% fyrir markaðsskuldabréf og hlutabréf en breytt um +/- 1% fyrir útlán og kröfur á viðskiptavini.

18. Sjóður og innstæður í Seðlabanka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.6.

	2019	2018
Handbært fé	4.606	5.217
Óbundnar innstæður í Seðlabanka	39.660	35.594
Samtals handbært fé og óbundnar innstæður í Seðlabanka	44.266	40.811
Almenn bindiskylda við Seðlabanka - föst bindiskylda	7.801	7.155
Almenn bindiskylda við Seðlabanka - meðaltalsuppfylling	7.801	7.155
Sértæk bindiskylda við Seðlabanka	0	8.512
Sjóður og innstæður sem settar hafa verið að veði við Seðlabankann	9.956	7.221
Samtals bundnar innstæður í Seðlabanka	25.558	30.043
Samtals sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	70.854

Skýringar við samstæðuársreikning

19. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.7.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	2019				2018			
	Afskrifað kostnaðarverð	Gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Samtals	Afskrifað kostnaðarverð	Gangvirði í gegnum rekstrarreikning		Samtals
		Tilskilin	Tilgreind			Tilskilin	Tilgreind	
Innlend								
Skráð	4.020	26.141	1.995	32.156	3.776	13.454	8.874	26.104
Óskráð	-	-	786	786	-	-	1.022	1.022
	4.020	26.141	2.781	32.942	3.776	13.454	9.896	27.126
Erlend								
Skráð	-	82.320	-	82.320	-	49.932	-	49.932
	0	82.320	0	82.320	0	49.932	0	49.932
Skuldabréf samtals	4.020	108.461	2.781	115.262	3.776	63.386	9.896	77.058

Skuldabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

20. Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.8.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	2019			2018		
	Veltubók	Utan veltubókar	Samtals	Veltubók	Utan veltubókar	Samtals
Innlend						
Skráð	12.311	542	12.853	10.038	1.122	11.160
Óskráð	-	17.149	17.149	-	12.333	12.333
	12.311	17.691	30.002	10.038	13.455	23.493
Erlend						
Skráð	2	-	2	24	-	24
Óskráð	-	15	15	-	30	30
	2	15	17	24	30	54
Hlutabréf samtals	12.313	17.706	30.019	10.062	13.485	23.547

Hlutabréf eru flokkuð sem „innlend“ eða „erlend“ eftir því í hvaða landi útgefandinn er skráður.

Þann 31. desember 2019 nema útistandandi skuldbindingar samstæðunnar vegna fjárfestingarloforða í hlutabréfum 1.166 milljónum króna (2018: 1.342 milljónum króna) alls í sjö félögum. Félögunum sem samstæðan fjárfestir í ber skylda til að ráðstafa andvirði sölu eigna aftur til hluthafa.

Skýringar við samstæðuársreikning

21. Afleiðusamningar og skortstöður

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.9.

Veltubók

	2019			2018		
	Samnings- fjárhæð	Gangvirði		Samnings- fjárhæð	Gangvirði	
Gjaldeyrisafleiður		Eignir	Skuldir		Eignir	Skuldir
Framvirkir gjaldeyrissamningar	6.431	60	94	12.242	183	254
	6.431	60	94	12.242	183	254
Vaxtaafleiður						
Vaxtaskiptasamningar	2.213	23	-	2.596	24	-
Heildarskiptasamningar	23.927	23	91	9.344	3	29
	26.140	46	91	11.940	27	29
Hlutabréfaafleiður						
Framvirkir hlutabréfasamningar	5.800	382	1.057	3.900	231	185
Heildarskiptasamningar	4.450	26	121	1.322	80	51
Hlutabréfavalréttir	73	-	1	444	-	38
	10.323	408	1.179	5.666	311	274
Samtals afleiðusamningar	42.894	514	1.364	29.848	521	557
Skortstöður						
Skráð skuldabréf	2.610	-	2.081	3.993	-	4.908
	2.610	0	2.081	3.993	0	4.908
Samtals	45.504	514	3.445	33.841	521	5.465
Áhættuvarnir						
	2019			2018		
	Samnings- fjárhæð	Gangvirði		Samnings- fjárhæð	Gangvirði	
Gjaldeyrisafleiður		Eignir	Skuldir		Eignir	Skuldir
Framvirkir gjaldeyrissamningar	38.471	782	65	29.829	458	78
Gjaldmiðlavaxtaskiptasamningar	9.857	-	244	9.495	280	-
	48.328	782	309	39.324	738	78
Vaxtaafleiður						
Vaxtaskiptasamningar	30.214	71	1.636	30.596	54	995
	30.214	71	1.636	30.596	54	995
Afleiður vegna gangvirðisvarna						
Vaxtaskiptasamningar	85.357	1.327	-	83.861	610	8
	85.357	1.327	0	83.861	610	8
Samtals	163.899	2.180	1.945	153.781	1.402	1.081
Samtals afleiðusamningar og skortstöður	209.403	2.694	5.390	187.622	1.923	6.546

Afleiðusamningar vegna gangvirðisvarna

Eins og er beitt samstæðan áhættuvarnarreikningsskilum einungis fyrir gangvirðisvarnir fastra vaxta á lántökum. Samstæðan tilgreinir vaxtaskiptasamninga sem áhættuvarnargerninga á móti lántökum í evrum og sænskum krónum sem bera fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir eru með samsvarandi greiðsluflæði og lántökurnar en samkvæmt vaxtaskiptasamningunum greiðir samstæðan breytilega vexti og fær greidda fasta vexti. Vaxtaskiptasamningarnir verja þannig gegn fastvaxtaáhættunni af lántökunum.

Við mælingu á skilvirkni hvernar varnar er framkvæmd línuleg aðhvarfsgreining. Skoðað er sambandið á milli daglegra breytinga á gangvirði vaxtaskiptasamnings annars vegar og lántöku hins vegar.

Á tímabilinu 1. janúar til 31. desember 2019 var hallatala aðhvarfslínunnar í öllum tilvikum á milli 0,91 og 0,98 (m.v. 95% öryggisbil) og aðhvarfsstuðullinn að minnsta kosti 0,90 (R^2). Á tímabilinu 1. janúar til 31. desember 2018 var hallatala aðhvarfslínunnar í öllum tilvikum á milli 0,92 og 0,99 (m.v. 95% öryggisbil) og aðhvarfsstuðullinn að minnsta kosti 0,96 (R^2).

Skýringar við samstæðuársreikning

21. Afleiðusamningar og skortstöður (framhald)

Afleiðusamningar vegna gangvirðisvarna (framhald)

	Gjalddagi				Gangvirði áhættuvarna		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum sem notaður er við útreikning á skilvirkni áhættuvarnasambandsins
	Nafnverðs-fjárhæð	3-12 mánuðir	1-5 ár	>5 ár	Eignir	Skuldir	
31. desember 2019							
Vaxtaskiptasamningar - EUR	81.480	-	81.480	-	1.323	-	550
Vaxtaskiptasamningar - SEK	3.877	3.877	-	-	5	-	13
Samtals	85.357	3.877	81.480	0	1.328	0	563
Meðaltal fastra vaxta - EUR			1,19%				
Meðaltal fastra vaxta - SEK			0,75%				

	Bókfært virði hins áhættuvarða		Uppsöfnuð áhrif hins áhættuvarða í áhættuvarnasambandinu		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum sem notaður er við útreikning á skilvirkni áhættuvarnasambandsins
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir	
31. desember 2019					
LBANK 0.75 06/20	-	3.884	8	-	(10)
LBANK1.375 3/22	-	41.430	-	335	(185)
LBANK 1.00 5/23	-	41.499	-	517	(448)
Samtals óveðtryggð skuldabréf í áhættuvarnasambandi undir EMTN útgáfu	0	86.813	8	852	(643)

	Gjalddagi			Gangvirði áhættuvarna		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum sem notaður er við útreikning á skilvirkni áhættuvarnasambandsins
	Nafnverðs-fjárhæð	1-5 ár	>5 ár	Eignir	Skuldir	
31. desember 2018						
Vaxtaskiptasamningar - EUR	79.920	79.920	-	610	-	1.500
Vaxtaskiptasamningar - SEK	3.941	3.941	-	-	8	2
Samtals	83.861	83.861	0	610	8	1.502
Meðaltal fastra vaxta - EUR		1,19%				
Meðaltal fastra vaxta - SEK		0,75%				

	Bókfært virði hins áhættuvarða		Uppsöfnuð áhrif hins áhættuvarða í áhættuvarnasambandinu		Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum sem notaður er við útreikning á skilvirkni áhættuvarnasambandsins
	Eignir	Skuldir	Eignir	Skuldir	
31. desember 2018					
LBANK 0.75 06/20	-	3.935	19	-	1
LBANK1.375 3/22	-	40.430	-	161	(316)
LBANK 1.00 5/23	-	40.269	-	75	(470)
Samtals óveðtryggð skuldabréf í áhættuvarnasambandi undir EMTN útgáfu	0	84.634	19	236	(785)

22. Útlán og kröfur á lánastofnanir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.11.

	2019	2018
Bankareikningar hjá lánastofnunum	26.438	40.913
Peningamarkaðslán	20.379	29.455
Önnur útlán	1.113	1.019
Virðisrýrnunarsjóður	(1)	(2)
Samtals	47.929	71.385

Skýringar við samstæðuársreikning

23. Útlán og kröfur á viðskiptavini

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.11.

	Skýringar	2019	2018
Útlán og kröfur á viðskiptavini á afskrifuðu kostnaðarverði	a)	1.140.388	1.067.667
Virðisrýrnunarsjóður		(14.883)	(12.805)
Samtals		1.125.505	1.054.862
Útlán og kröfur á viðskiptavini á gangvirði í gegnum rekstrarreikning	b)	14.679	9.670
Samtals		1.140.184	1.064.532

a) Útlán og kröfur á viðskiptavini á afskrifuðu kostnaðarverði

	2019			2018		
	Brúttó bókfært virði	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði	Brúttó bókfært virði	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
Opinberir aðilar	4.170	(35)	4.135	4.865	(145)	4.720
Einstaklingar	470.096	(2.151)	467.945	416.040	(2.341)	413.699
Íbúðalán	392.753	(848)	391.905	336.685	(886)	335.799
Annað	77.343	(1.303)	76.040	79.355	(1.455)	77.900
Fyrirtæki	666.122	(12.697)	653.425	646.762	(10.319)	636.443
Samtals	1.140.388	(14.883)	1.125.505	1.067.667	(12.805)	1.054.862

Frekari upplýsingar um útlán og kröfur á viðskiptavini er að finna í skýringum um áhættustýringu í þessum ársreikningi.

b) Útlán og kröfur á viðskiptavini metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

	2019	2018
Fyrirtæki	14.679	9.670
Samtals	14.679	9.670

24. Fjárfesting í hlutdeildarfélagum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.3.

Hlutdeild samstæðunnar í helstu hlutdeildarfélagum	2019	2018
Auðkenni hf. Borgartúni 31, Reykjavík	25,6%	25,6%
Greiðslumiðlun Íslands ehf. Katrínartúni 4, Reykjavík	47,9%	47,9%
JCC ehf. Borgartúni 19, Reykjavík	33,3%	33,3%
Reiknistofa bankanna hf. Katrínartúni 2, Reykjavík	38,6%	38,6%
Fjárfesting í hlutdeildarfélagum sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð	2019	2018
Bókfært virði í upphafi árs	1.453	1.086
Kaup	-	85
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarféлага með hlutdeildaraðferð	304	282
Móttekinn arður	(286)	-
Samtals	1.471	1.453

Skýringar við samstæðuársreikning

25. Rekstrarfjármunir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.12.

	2019			2018		
	Innréttingar tækja- búnaður og			Innréttingar tækja- búnaður og		
	Fasteignir	bifreiðar	Samtals	Fasteignir	bifreiðar	Samtals
Bókfært virði í upphafi árs	3.492	2.056	5.548	3.204	2.034	5.238
Viðbætur á árinu	1.343	299	1.642	453	371	824
Selt á árinu	(7)	(2)	(9)	(106)	(13)	(119)
Afskriftir	(58)	(380)	(438)	(59)	(336)	(395)
Bókfært virði 31. desember	4.770	1.973	6.743	3.492	2.056	5.548
Bókfært brúttó virði alls	5.433	6.130	11.563	4.097	5.833	9.930
Uppsafnaðar afskriftir	(663)	(4.157)	(4.820)	(605)	(3.777)	(4.382)
Bókfært virði 31. desember	4.770	1.973	6.743	3.492	2.056	5.548
Afskriftarhlutföll	2-4%	10-33%		2-4%	10-33%	
Opinbert verðmat fasteigna				2019		
Fasteignamat				6.169		
Brunabótamat				10.183		
				2018		
				5.979		
				9.761		

26. Óefnislegar eignir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.13.

	2019			2018		
	Vél- og hugbúnaðar- leyfi	Viðskipta- vild	Samtals	Vél- og hugbúnaðar- leyfi	Viðskipta- vild	Samtals
Bókfært virði í upphafi árs	2.231	391	2.622	2.653	391	3.044
Viðbætur á árinu	85	-	85	64	-	64
Selt á árinu	-	-	0	(2)	-	(2)
Afskriftir	(411)	-	(411)	(484)	-	(484)
Bókfært virði 31. desember	1.905	391	2.296	2.231	391	2.622
Bókfært brúttó virði alls	4.988	391	5.379	4.902	391	5.293
Uppsafnaðar afskriftir	(3.083)	-	(3.083)	(2.671)	-	(2.671)
Bókfært virði 31. desember	1.905	391	2.296	2.231	391	2.622
Afskriftarhlutföll	20-33%		20-33%	20-33%		20-33%

27. Aðrar eignir

	2019	2018
Óuppgerð verðbréfavíðskipti	958	686
Viðskiptakröfur	4.544	4.178
Nýtingarréttur leigueignar	2.317	-
Ýmsar eignir	1.045	791
Samtals	8.864	5.655

28. Eignir og skuldir vegna eigna í sölumeðferð

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.17.

Eignir í sölumeðferð

	2019	2018
Fullnustueignir	1.022	1.330
Samtals	1.022	1.330

Skýringar við samstæðuársreikning

28. Eignir og skuldir vegna eigna í sölumeðferð (framhald)

Fullnustueignir

Fullnustueignir eru aðallega fastafjármunir sem samstæðan hefur eignast við að ganga að veðum fyrir útlánum og kröfum. Það er stefna samstæðunnar að selja slíkar eignir fljótt og á skipulegan hátt. Samstæðan notar almennt ekki fullnustueignir sem eru ekki fjáreignir í eigin þágu. Fullnustueignir eru skráðar annað hvort sem eignir bankans eða dótturfélagsins Hamla ehf.

Fullnustueignir	2019	2018
Fasteignir og lóðir	1.019	1.326
Tækjabúnaður og bifreiðar	3	4
Samtals	1.022	1.330

Fullnustueignir	2019	2018
Bókfært virði í upphafi árs	1.330	3.648
Innheimt á árinu	633	838
Selt á árinu	(950)	(5.807)
Niðurfærsla og söluhagnaður eigna	9	2.651
Bókfært virði 31. desember	1.022	1.330

Skuldir vegna eigna í sölumeðferð

	2019	2018
Skuldir eignasamstæðna sem flokkaðar eru til sölu	30	30
Samtals	30	30

29. Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.18.

	2019	2018
Skuldir og endurkaupasamningar við Seðlabanka	67	74
Skuldir við lánastofnanir	47.995	28.324
Innlán háð sérstökum takmörkunum*	-	6.211
Samtals	48.062	34.609

*Í samræmi við 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum

30. Innlán frá viðskiptavinum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.18.

	2019	2018
Óbundin innlán	457.427	432.788
Bundin innlán	250.386	257.954
Innlán háð sérstökum takmörkunum*	-	2.301
Samtals	707.813	693.043

*Í samræmi við 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum

Skýringar við samstæðuársreikning

31. Lántaka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringum 88.19 og 88.20.

Veðtryggð lántaka

31.12.2019	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK CB 21	ISK	30.11.2021	5.760	Óverðtryggt	Fastir 5,5 %	5.810
LBANK CBI 22	ISK	28.04.2022	19.540	Neysluverðsvísitala	Fastir 3,0 %	22.025
LBANK CB 23	ISK	23.11.2023	15.480	Óverðtryggt	Fastir 5,0 %	15.468
LBANK CBI 24	ISK	15.11.2024	38.120	Neysluverðsvísitala	Fastir 3,0 %	42.089
LBANK CBI 28	ISK	04.10.2028	48.280	Neysluverðsvísitala	Fastir 3,0 %	55.157
Sértryggð skuldabréf samtals						140.549

Veðtryggð lántaka samtals

140.549

Óveðtryggð lántaka

31.12.2019	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK FLOAT 06/20	SEK	22.06.2020	SEK 700 milljónir	STIBOR + 1,0%	9.049
LBANK 0,75 06/20*	SEK	22.06.2020	SEK 300 milljónir	Fastir 0,75%	3.884
LBANK 1,375 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 750 milljónir	Fastir 1,375%	9.690
LBANK FLOAT 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 250 milljónir	STIBOR + 1,5%	3.233
LBANK FLOAT 11/20	NOK	27.11.2020	NOK 300 milljónir	NIBOR + 0,83%	4.132
LBANK FLOAT 11/20	SEK	30.11.2020	SEK 600 milljónir	STIBOR + 0,85%	7.752
LBANK 1,625 03/21	EUR	15.03.2021	EUR 500 milljónir	Fastir 1,625%	68.609
LBANK FLOAT 02/22	NOK	21.02.2022	NOK 1.000 milljónir	NIBOR + 1,75%	13.783
LBANK FLOAT 02/22	SEK	21.02.2022	SEK 500 milljónir	STIBOR + 1,75%	6.457
LBANK 1,375 03/22*	EUR	14.03.2022	EUR 300 milljónir	Fastir 1,375%	41.430
LBANK 1,000 05/23*	EUR	30.05.2023	EUR 300 milljónir	Fastir 1,0%	41.499
Óveðtryggð skuldabréf samtals					209.518

31.12.2019	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært virði
LBANK 200228	ISK	28.02.2020	2.840	Óverðtryggt	2.820
LBANK 200528	ISK	28.05.2020	800	Óverðtryggt	785
Víxlaútgáfa samtals					3.605

31.12.2019	Bókfært virði
Önnur óveðtryggð lántaka	19.496
Önnur óveðtryggð lántaka samtals	19.496
Óveðtryggð lántaka samtals	232.619
Lántaka 31.12.2019 samtals	373.168

* Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar í þeim tilgangi ákveðna vaxtaskiptasamninga í erlendri mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 21. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessara fastvaxta skuldabréfa í evrum og sænskum krónum sem stafa af breytingum á vaxtastigi. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu.

Skýringar við samstæðuársreikning

31. Lántaka (framhald)

Veðtryggð skuldabréf

31.12.2018	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK CB 19	ISK	17.09.2019	16.120	Óverðtryggt	Fastir 6,8 %	16.476
LBANK CB 21	ISK	30.11.2021	3.720	Óverðtryggt	Fastir 5,5 %	3.732
LBANK CBI 22	ISK	28.04.2022	19.540	Neysluverðsvísitala	Fastir 3,0 %	21.414
LBANK CB 23	ISK	23.11.2023	1.540	Óverðtryggt	Fastir 5,0 %	1.497
LBANK CBI 24	ISK	15.11.2024	27.740	Neysluverðsvísitala	Fastir 3,0 %	29.744
LBANK CBI 28	ISK	04.10.2028	30.700	Neysluverðsvísitala	Fastir 3,0 %	33.446
Sértryggð skuldabréf samtals						106.309

Veðtryggð lántaka samtals

106.309

Óveðtryggð lántaka

31.12.2018	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Samnings- bundnir vextir	Bókfært virði
LBANK FLOAT 06/19	SEK	10.06.2019	SEK 350 milljónir	STIBOR + 2,6%	4.601
LBANK FLOAT 06/19	NOK	11.06.2019	NOK 500 milljónir	NIBOR + 2,6%	6.739
LBANK FLOAT 06/20	SEK	22.06.2020	SEK 700 milljónir	STIBOR + 1,0%	9.190
LBANK 0.75 06/20*	SEK	22.06.2020	SEK 300 milljónir	Fastir 0,75%	3.935
LBANK 1.375 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 750 milljónir	Fastir 1,375%	9.833
LBANK FLOAT 11/20	SEK	24.11.2020	SEK 250 milljónir	STIBOR + 1,5%	3.282
LBANK 1.625 03/21	EUR	15.03.2021	EUR 500 milljónir	Fastir 1,625%	67.161
LBANK 1.375 03/22*	EUR	14.03.2022	EUR 300 milljónir	Fastir 1,375%	40.430
LBANK 1.000 05/23*	EUR	30.05.2023	EUR 300 milljónir	Fastir 1,0%	40.269

Óveðtryggð skuldabréf samtals

185.440

31.12.2018	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Útistandandi höfuðstóll	Verðtryggt/ óverðtryggt	Bókfært virði
LBANK 190110	ISK	10.01.2019	560	Óverðtryggt	559
LBANK 190410	ISK	10.04.2019	420	Óverðtryggt	415
LBANK 190510	ISK	10.05.2019	1.760	Óverðtryggt	1.731

Víxlaútgáfa samtals

2.705

31.12.2018

Bókfært virði

Önnur óveðtryggð lántaka 19.958

Önnur óveðtryggð lántaka samtals

19.958

Óveðtryggð lántaka samtals

208.103

Lántaka samtals 31.12.2018

314.412

* Samstæðan beitir áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart þessari skuldabréfaútgáfu og notar í þeim tilgangi ákveðna vaxtaskiptasamninga í erlendri mynt sem áhættuvörn, sjá skýringu 21. Vaxtaskiptasamningarnir verja áhættu samstæðunnar gagnvart breytingum á gangvirði þessara fastvaxta skuldabréfa í evrum og sænskum krónum sem stafa af breytingum á vaxtastigi. Samstæðan beitir gangvirðisvörn í áhættuvarnarreikningsskilum gagnvart áhættuvarnarsambandinu.

32. Skatteign og skattskuld

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.15.

Bókfærð frestuð skatteign (skattskuld) tengist eftirfarandi liðum:

	2019			2018		
	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó
Rekstrarfjármunir	-	(151)	(151)	-	(183)	(183)
Óefnislegar eignir	-	(303)	(303)	-	(304)	(304)
Gengistryggðar eignir og skuldir	-	(443)	(443)	-	(307)	(307)
Frestaður gengismunur	285	-	285	343	-	343
Aðrar eignir og skuldir	632	-	632	400	-	400
Yfirfæranlegt skattalegt tap	-	-	0	185	-	185
	917	(897)	20	928	(794)	134
Jöfnun skatteignar á móti skattskuld	(897)	897	0	(794)	794	0
Samtals skatteign (skattskuld)	20	0	20	134	0	134

Skýringar við samstæðuársreikning

32. Skatteign og skattskuld (framhald)

Frestuð skatteign (skattskuld) er reiknuð út frá skattaprósentum og skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2019, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20% (2018: 20%).

Breytingar á tímabundnum mismun á árinu voru eftirfarandi:

	Staðan 1.1	Áhrif innleiðingar IFRS 16	Bókfært í rekstrar- reikningi (Gjöld) tekjur	Staðan 31.12
2019				
Rekstrarfjármunir	(183)	-	32	(151)
Óefnislegar eignir	(304)	-	1	(303)
Gengistryggðar eignir og skuldir	(307)	-	(136)	(443)
Frestaður gengismunur	343	-	(58)	285
Aðrar eignir og aðrar skuldir	400	46	186	632
Yfirfæranlegt skattalegt tap	185	-	(185)	0
Samtals	134	46	(160)	20

	Staðan 1.1	Áhrif innleiðingar IFRS 9 og IFRS 15	Bókfært í rekstrar- reikningi (Gjöld) tekjur	Staðan 31.12
2018				
Rekstrarfjármunir	(210)	-	27	(183)
Óefnislegar eignir	(285)	-	(19)	(304)
Gengistryggðar eignir og skuldir	(236)	-	(71)	(307)
Frestaður gengismunur	174	-	170	343
Aðrar eignir og skuldir	336	258	(194)	400
Yfirfæranlegt skattalegt tap	181	-	4	185
Samtals	(40)	258	(83)	134

33. Aðrar skuldir

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.22.

	2019	2018
Öppgerð verðbréfavíðskipti	3.467	4.848
Fjármagnstekjuskattur	3.803	2.793
Víðskiptaskuldir	873	876
Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta	253	340
Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja	4.204	3.860
Tekjuskattur til greiðslu	4.917	6.702
Hlutdeild minnihluta - sjóðir	2.050	1.040
Leiguskuldbinding	2.525	-
Ýmsar skuldir	2.958	3.992
Samtals	25.050	24.451

Öppgerð verðbréfavíðskipti voru gerð upp innan þriggja daga frá reikningsskiladegi.

34. Víkjandi lántaka

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.23.

	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Eftirstöðvar höfuðstóls í mynt	Verðtryggt/ óverðtryggt	Samningsbundnir vextir % (grunnvextir + álag)	Bókfært virði
31.12.2019						
LBANK 3.125 28NC23 T2	EUR	06.09.2028	EUR 100 milljónir		Fastir 3,125%	13.613
LBANK T2I 29	ISK	11.12.2029	ISK 5.480 milljónir	Neysluverðsvísitala	Fastir 3,85%	5.468
Samtals víkjandi lántaka						19.081

	Gjaldmiðill	Gjalddagi	Eftirstöðvar höfuðstóls í mynt	Samningsbundnir vextir % (grunnvextir + álag)	Bókfært virði
31.12.2018					
LBANK 3.125 28NC23 T2	EUR	06.09.2028	EUR 100 milljónir	Fastir 3,125%	13.340
Samtals víkjandi lántaka					13.340

Í desember lauk bankinn við útgáfu á víkjandi skuldabréfum þáttar 2 í íslenskum krónum, að fjárhæð 5.520 milljónir króna. Skuldabréfaflokkurinn, LBANK T2I 29, er á gjalddaga í desember 2029, en er með innköllunarheimild í desember 2024. Skuldabréfin eru bundin vísitölu neysluverðs og bera 3,85% fasta vexti. Skuldabréfin eru gefin út undir 50.000 milljóna króna útgáfuramma bankans fyrir víxla- og skuldabréf og eru skráð á Nasdaq Ísland.

Víkjandi skuldabréf þáttar 2 í EUR eru á gjalddaga í september 2028 með innköllunarheimild í september 2023.

Skýringar við samstæðuársreikning

35. Eigið fé

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.31.

Hlutfé

Þann 31. desember 2019 nam útgæfið hlutfé í bankanum í heild 24 milljörðum hluta en útistandandi hlutfé 23,6 milljörðum hluta, að nafnvirði 1 króna á hlut. Hverjum hlut fylgir eitt atkvæði á hluthafafundum bankans. Greitt hefur verið fyrir alla hluti að fullu.

Á aðalfundi bankans, sem haldinn var þann 4. apríl 2019, var samþykkt tillaga bankaráðs um að heimila bankanum að kaupa eigin hluti allt að 10% að nafnvirði hlutfjár í samræmi við 55. gr. laga um hlutfélög nr. 2/1995. Verð hvers hlutar ákvarðast af innra virði á hlutum bankans samkvæmt nýjasta efnahags- og rekstrarreikningi hans á þeim tíma sem endurkaup á eigin hlutum eiga sér stað. Heimildin gildir fram að næsta aðalfundi 2020 og ráðstöfun eigin hluta samkvæmt þessari heimild er háð samþykki hluthafafundar.

Yfirverð

Yfirverð er munurinn á greiðslum í krónum sem bankinn fékk við útgáfu á hlutfé og nafnverðs útgefina hluta, að fráðregnum beinum kostnaði við útgáfu nýrra hluta.

Lögbundinn varasjóður

Lögbundinn varasjóður er stofnaður í samræmi við lög um hlutfélög nr. 2/1995 sem kveða á um að ráðstafa eigi hagnaði í lögbundinn varasjóð uns hann nemur fjórðungi af hlutfé í bankanum.

Óráðstafað eigið fé

Lög um ársreikninga nr. 3/2006 með áorðnum breytingum kveða m.a. á um að óráðstöfuðu eigin fé sé skipt í tvennt: bundið og óbundið óráðstafað eigið fé. Óbundið óráðstafað eigið fé samanstendur af óúthlutuðum hagnaði og tapi sem hefur safnast upp hjá samstæðunni frá því að bankinn var stofnaður, að fráðregnum framlögum í lögbundinn varasjóð og bundnu óráðstöfuðu eigin fé. Bundið óráðstafað eigið fé skiptist í tvennt:

1. Bundið óráðstafað eigið fé vegna hlutdeildar í hagnaði dóttur- og hlutdeildarféлага umfram móttækinn arð. Ef hlutdeild í afkomu dóttur- og/eða hlutdeildarféлага er umfram móttækinn arð færir samstæðan mismuninn á bundinn reikning meðal eigin fjár. Bundni reikningurinn skal, eftir því sem við á, leystur upp með færslu á óbundið óráðstafað eigið fé ef eignarhluturinn er seldur eða hann afskrifaður.
2. Bundið óráðstafað eigið fé vegna gangvirðisbreytinga fjáreigna sem tilgreindar eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Samstæðan færir gangvirðisbreytingar vegna fjáreigna tilgreindra á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, af óbundnu óráðstöfuðu eigin fé á bundinn reikning meðal eigin fjár. Fjárhæðir sem færðar hafa verið á bundna reikninginn eru færðar til baka á óráðstafað eigið fé við sölu fjáreignarinnar.

Arður

Á aðalfundi bankans, sem haldinn var þann 4. apríl 2019, var samþykkt tillaga bankaráðs um að greiða arð til hluthafa vegna rekstrarársins 2018 að fjárhæð 9.922 milljónir króna, sem samsvarar 0,42 krónu á hlut. Arðurinn var greiddur í tveimur jafnháum greiðslum, þ.e. þannig að hvor arðgreiðsla um sig samsvari 0,21 krónu á hlut, þann 10. apríl 2019 og 2. október 2019.

Arðgreiðslustefna

Samkvæmt núverandi arðgreiðslustefnu bankans er það markmið bankans að reglulegar arðgreiðslur til hluthafa verði að jafnaði $\geq 50\%$ af hagnaði fyrria árs. Í samræmi við markmið um eiginfjárlutfall er einnig stefnt að sérstökum arðgreiðslum til þess að auka hagkvæmni í fjármagnsskipan bankans. Við ákvörðun um fjárhæð arðgreiðslna verði tryggt að bankinn viðhaldi afar sterkri fjárhagsstöðu. Þannig verði tekið mið af áhættu í innra og ytra umhverfi, vaxtarhorfum og að bankinn viðhaldi til framtíðar traustri eiginfjár og lausafjárstöðu og uppfylli lögbundnar kröfur um fjárhagsstöðu á hverjum tíma.

Takmarkanir á arðgreiðslum

Samkvæmt lögum um hlutfélög nr. 2/1995 má einungis úthluta sem arði hagnaði samkvæmt samþykktum ársreikningi síðasta árs, yfirfærðum hagnaði frá fyrri árum og frjálsum sjóðum eftir að dregið hefur verið frá tap sem ekki hefur verið jafnað og það fé sem samkvæmt lögum eða félagssamþykktum skal lagt í varasjóð eða til annarra þarfa. Jafnframt kveða breytingar á lögum um ársreikninga nr. 3/2006 frá því í júní 2016 á um að einungis sé heimilt að úthluta arði af óbundnum óráðstöfuðum hagnaði.

Þar að auki er Fjármálaeftirlitinu heimilt skv. lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 að setja hlutfallslegar skorður við arðgreiðslur bankans ef eiginfjárlutfall bankans fellur niður fyrir heildareiginfjárröfu að meðtöldum eiginfjárukum, sjá skýringu 46 Eiginfjárröfur.

Skýringar við samstæðuársreikning

Aðrar skýringar

36. Hagnaður á hlut

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.40.

Hagnaður ársins	2019	2018
Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum bankans	18.235	19.260
Þynntur hagnaður á hlut er reiknaður með því að leiðrétta veginn meðalfjölda almennra hluta fyrir umbreytingu allra mögulegra þynnanlegra almennra hluta.		
Fjöldi hluta		
Fjöldi útistandandi hluta í byrjun árs	24.000	24.000
Meðalfjöldi eigin hluta	(375)	(362)
Veginn meðalfjöldi útistandandi hluta	23.625	23.638
Grunnhagnaður og þynntur hagnaður á hlut (krónur)	0,77	0,81

Grunnhagnaður og þynntur hagnaður bankans á hlut er sá sami þar sem bankinn hefur ekki gefið út valréttarsamninga, tryggða kauprétti, breytanleg skuldabréf eða aðra mögulega gerninga sem þynna hagnaðinn á hlut.

37. Málaferli

Mikilvæg dómsmál gegn Landsbankanum og dótturfélögum

Öðru hverju koma upp málaferli gegn bankanum og dótturfélögum hans sem tengjast venjubundnum viðskiptum og starfsháttum bankans eða samstæðunna, eftir því sem við á. Sum þessara mála eru mikilvæg í þeim skilningi að stjórnendur telja að þau geti haft veruleg áhrif á þær fjárhæðir sem birtar eru í ársreikningi samstæðunnar og séu ekki sambærileg öðrum málum sem þegar hefur verið leyst úr.

Opin dómsmál sem fjallað var um í ársreikningi 2018

Í júní 2013 höfðaði greiðslukortafyrirtæki mál gegn bankanum ásamt tilteknum öðrum fjármálafyrirtækjum og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð 1.200 m.kr. að viðbættum vöxtum. Stefnandi taldi að stefndu væru skaðabótaskyldir vegna meintra brota þeirra á samkeppnisreglum í tengslum við ákvörðun á milligjöldum fyrir greiðslukort. Þann 1. júní 2017 staðfesti Hæstiréttur úrskurð héraðsdóms um frávisun málsins sökum vanreifunar. Í september 2017 höfðaði greiðslukortafyrirtækið nýtt mál gegn sömu aðilum og í fyrri málinu og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð um 923 m.kr. að viðbættum vöxtum. Hæstiréttur vísaði því máli frá þann 13. júní 2018. Í nóvember 2018 höfðaði fyrirverandi eigandi greiðslukortafyrirtækisins, sem hafði fengið meint réttindi tengd sakarefninu framseld frá greiðslukortafyrirtækinu, nýtt mál gegn sömu aðilum og í fyrri málunum og krafðist viðurkenningar á skaðabótaábyrgð stefndu vegna meintra brota á samkeppnisreglum. Í apríl 2019 staðfesti Landsréttur úrskurð héraðsdóms um frávisun málsins vegna vanreifunar. Í október 2019 höfðaði sami fyrirverandi eigandi greiðslukortafyrirtækisins nýtt mál gegn sömu aðilum og í fyrri málunum og krafðist greiðslu skaðabóta að fjárhæð um 923 m.kr. að viðbættum vöxtum. Við þingfestingu málsins kröfðust stefndu málskostnaðartryggingar úr hendi stefnanda. Bankinn skilaði greinargerð í málinu í nóvember 2019 og krafðist frávisunar. Héraðsdómur kvað upp úrskurð 15. nóvember 2019 þar sem fallist var á kröfu stefndu um málskostnaðartryggingu. Frestur til að leggja fram trygginguna rann út fjórum vikum eftir dagsetningu úrskurðarins. Stefnandi lagði ekki fram trygginguna. Stefnandi kærði úrskurðinn til Landsréttar en lagði ekki fram nauðsynleg gögn vegna kærunnar innan tilskilins frests. Bankinn krefst því frávisunar málsins frá héraðsdómi.

Í desember 2014 seldi bankinn Arion banka hf. alla eignarhluti sína í Valitor Holding hf. (Valitor), móðurfélagi Valitor hf. Í kaupsamningnum er kveðið á um að bankinn muni halda Arion banka hf. skaðlausum, í réttu hlutfalli við hinn selda eignarhlut (nú 38,62%), vegna tiltekinna mála sem varða Valitor og eiga rætur sínar að rekja til atvika sem áttu sér stað fyrir afhendingu hins selda, þ. á m. vegna skaðabóta sem Valitor kann að vera gert að greiða vegna meints tjóns vegna riftunar Valitor á söluaðilasamningi. Mál vegna þessa var höfðað fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur í janúar 2015. Með dómi héraðsdóms í málinu frá 24. apríl 2019 var Valitor hf. gert að greiða skaðabætur samtals að fjárhæð 1.200 m.kr. Valitor áfrýjaði dómi héraðsdóms til Landsréttar í maí 2019. Þann 1. júlí 2019 ákváðu aðilar dómsmálsins að ljúka ágreiningi sínum með samkomulagi um fullnaðaruppgjör krafna og að fella niður málið fyrir Landsrétti. Í kjölfarið greiddi bankinn Arion banka hf. í júlí 2019 um kr. 426 m.kr. sem fullnaðargreiðslu í samræmi við skaðleysisákvæði fyrrnefnds kaupsamnings. Greint var frá þessari niðurstöðu í málaferlaskýringu í uppgjöri fyrir annan ársfjórðung 2019. Jafnframt var greint frá því að bankinn hafði frá sölu eignarhlutanna í Valitor metið gangvirkni veittra skaðleysisábyrgða í kaupsamningnum og að greiðsla bankans til Arion banka hf. hafði óveruleg áhrif á fjárhæðir sem birtar voru í reikningsskilum samstæðunnar.

Skýringar við samstæðuársreikning

37. Málaferli (framhald)

Opin dómsmál sem fjallað var um í ársreikningi 2018 (framhald)

Í janúar 2017 höfðaði Landsbankinn mál fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur gegn BPS ehf., Eignarhaldsfélaginu Borgun slf., Borgun hf. (Borgun) og þáverandi forstjóra Borgunar. Bankinn telur að við sölu á 31,2% hlut bankans í Borgun árið 2014 hafi stefndu búið yfir upplýsingum um hlut Borgunar í Visa Europe Ltd. sem þeir létu bankanum ekki í té. Í málinu krefst bankinn viðurkenningar á skaðabótaskyldu stefndu vegna tjóns sem bankinn varð fyrir af þessum sökum. Stefndu kröfðust frávisunar málsins en þeim kröfum var hafnað með úrskurði héraðsdóms í júní 2017. Sá úrskurður var ekki kæránlegur og skiluðu stefndu því greinargerðum um efnisvarnir sínar gegn málatilbúnaði bankans. Að beiðni bankans kvað Héraðsdómur Reykjavíkur þann 10. september 2018 upp úrskurð um dómkvaðningu matsmanna til þess að leggja mat á tiltekin atriði varðandi ársreikning Borgunar. Landsréttur staðfesti úrskurðinn 30. október 2018. Matsmenn skiluðu matsgerð sinni 22. október 2019. Matsmenn telja m.a. að upplýsingar um tilvist valréttar um kaup og sölu á eignarhlut Borgunar í Visa Europe Ltd til Visa Inc., skilmála hans og mögulegar greiðslur til Borgunar á grundvelli hans hafi verið mikilvægar við gerð, framsetningu og þar af leiðandi endurskoðun ársreiknings Borgunar árið 2013. Borgun hefði átt að upplýsa um eignarhlut sinn í Visa Europe Ltd. og að félagið væri aðili (principal member) að Visa Europe Ltd. í ársreikningi 2013. Borgun hefði jafnframt átt að gera grein fyrir valréttinum í ársreikningi 2013 í samræmi við ákvæði alþjóðlegs reikningsskilastaðals IFRS 7 og upplýsa um óvissu um hann í skýrslu stjórnar samkvæmt lögum um ársreikninga nr. 3/2006. Þá telja matsmenn að ársreikningur Borgunar fyrir árið 2013 hafi ekki uppfyllt allar kröfur laga um ársreikninga og alþjóðlegra reikningsskilastaðla eins og þeir voru samþykktir af Evrópusambandinu á þeim tíma. Bankinn lagði matsgerðina fram við fyrirtöku í héraðsdómi 9. desember 2019. Við fyrirtöku málsins 24. janúar 2020 lagði Borgun og annar stefndi fram beiðni um dómkvaðningu yfirmatsmanna.

Í september 2018 höfðaði Lífeyrissjóður bankamanna mál gegn bankanum, Seðlabanka Íslands, íslenska ríkinu og tilteknum fyrirtækjum og samtökum. Lífeyrissjóðurinn krefst þess að samkomulagi um uppgjör á skuldbindingum þáverandi aðildarfyrirtækja sjóðsins frá árinu 1997 verði breytt þannig að kveðið verði á um það í samkomulaginu, í fyrsta lagi, að stefndu greiði sjóðnum samtals um 5.600 m.kr., þar af greiði Landsbankinn um 4.100 m.kr., og í öðru lagi, að stefndu beri ábyrgð á skuldbindingum Hlutfallsdeildar sjóðsins umfram eignir á hverjum tíma. Landsbankinn lagði fram greinargerð í fyrirtöku fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur í janúar 2019 þar sem öllum kröfum var hafnað. Þann 24. apríl 2019 kvað héraðsdómur upp úrskurð þar sem öllum kröfum gagnvart bankanum var vísað frá dómi af réttarfarslegum ástæðum. Lífeyrissjóðurinn skaut málinu til Landsréttar í maí 2019. Þann 6. júní 2019 kvað Landsréttur upp úrskurð þar sem úrskurður héraðsdóms var felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdóm að taka málið til efnismeðferðar. Málið var tekið fyrir í héraðsdómi 10. september 2019 þar sem lögð voru fram ný gögn. Þá lagði Lífeyrissjóðurinn fram matsbeiðni varðandi tryggingastærðfræðilegan útreikning á meintum kröfum á hendur stefndu. Þann 17. október 2019 var dómkvaddur matsmaður í málinu sem skilaði matsgerð sinni 16. desember 2019. Matsgerðin var lögð fram við fyrirtöku í málinu 9. janúar 2020. Næsta fyrirtaka verður 25. febrúar 2020.

Önnur mál

Í desember 2018 höfðu Vestmannaeyjabær, Lífeyrissjóður Vestmannaeyja og Vinnslustöðin hf. mál á hendur bankanum. Stefnendur töldu að endurgjald sem bankinn greiddi fyrir stofnfjárluti þeirra í Sparisjóði Vestmannaeyja ses., í tengslum við samruna bankans og sparisjóðsins árið 2015, hefði verið of lágt. Stefnendur kröfðust þess að bankanum yrði gert að greiða þeim viðbótargreiðslur, samtals um 45 m.kr., til samræmis við niðurstöður matsgerðar dómkvaddra matsmanna. Héraðsdómur Reykjavíkur kvað upp dóm í málinu 12. desember 2019 þar sem bankinn var sýknaður af öllum kröfum stefnenda og því hafnað að endurgjaldið hafi verið ósanngjarnt. Í lok desember 2019 lýstu stefnendur því yfir að þeir myndu ekki áfrýja dóminum til Landsréttar.

38. Leigusamningar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.38.

Þann 1. Janúar 2019 innleiddi samstæðan reikningsskilastaðalinn IFRS 16 *Leigusamningar* með því að nota umbreytta afturvirka aðferð. Þar af leiðandi eru samanburðarfjárhæðir vegna ársins 2018 ekki uppfærðar og þeim áfram gerð skil í samræmi við fyrri staðal, IAS 17 *Leigusamningar*.

a) Samstæðan sem leigutaki

Leigusamningar sem samstæðan á aðild að sem leigutaki eru aðallega rekstrarleigusamningar. Samstæðan hefur tekið á leigu húsnæði undir miðlæga starfsemi, útibú og hraðbanka. Leigusamningarnir hafa mismunandi líftíma þó flestir séu til 3-5 ára og með endurnýjunarákvæðum. Sjá nánar í töflu hér að neðan:

Eignir með nýtingarrétti	Fjöldi eigna	Eftirstöðva-tími	Meðal-líftími	Fjöldi með framlenging-ar ákvæði	Fjöldi verð-tryggðra	Fjöldi með uppsagnar-ákvæði
Fasteignir	24	1-12 ár	4,5 ár	20	22	6
Hraðbankar	18	0,5-3 ár	3 ár	15	13	11

Skýringar við samstæðuársreikning

38. Leigusamningar (framhald)

a) Samstæðan sem leigutaki (framhald)

Leigueignir

Nýtingarréttur eigna

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á nýtingarrétti eigna (IFRS 16) sem birtur er í efnahagsreikningnum undir Aðrar eignir í árslok 2019, sjá skýringu 27.

	31.12.2019		
	Fasteignir	Hraðbankar	Samtals
Byrjunarstaða 1.1.2019	2.557	38	2.595
Nýir leigusamningar	3	1	4
Breytingar	9	2	11
Verðtrygging	191	1	192
Afskrift	(474)	(11)	(485)
Samtals	2.286	31	2.317

Leiguskuldir

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á leiguskuldbindingum (IFRS 16) sem birtar eru í efnahagsreikningnum í árslok 2019 undir Aðrar skuldir, sjá skýringu 33. Í skýringu 4 er jafnframt greining á núvirtri upphafsstöðu eftirstöðva leiguskulda í samræmi við IFRS 16.

	31.12.2019		
	Fasteignir	Hraðbankar	Samtals
Byrjunarstaða 1.1.2019	(2.789)	(40)	(2.829)
Nýir leigusamningar	(3)	(1)	(4)
Breytingar	1	(3)	(2)
Verðtrygging	(191)	(1)	(192)
Vaxtagjöld	(80)	(1)	(81)
Leigugreiðslur	570	12	582
Samtals	(2.492)	(34)	(2.526)

Eftirfarandi tafla sýnir áætlaðar ónúvirtar framtíðar lágmarks leigugreiðslur, sem falla undir óuppsegjanlega rekstrarleigu (IAS 17) í árslok 2018:

	2018
Innan 1 árs	582
Eftir 1 til 5 ár	1.614
Eftir meira en 5 ár	1.150
Samtals	3.346

b) Samstæðan sem leigusali

Fjármögnunarleiga

Samstæðan er leigusali í þeim tilvikum sem atvinnu- og íbúðarhúsnæði er leigt út með skipan sem flokkast undir fjármögnunarleigusamninga. Kröfur vegna fjármögnunarleigusamninga eru færðar meðal útlána og krafna á viðskiptavinum í efnahagsreikningnum.

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á hreinni fjárfestingu í fjármögnunarleigukröfum (IFRS 16) í árslok 2019:

	Brúttó fjárfesting í fjármögnunarleigu	Framtíðar fjármagnstekjur	Núvirði lágmarksleigugreiðslna
31. desember 2019			
Eftir 1 til 2 ár	22	(1)	21
Samtals	22	(1)	21

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun á hreinni fjárfestingu í fjármögnunarleigukröfum (IAS 17) í árslok 2018:

31. desember 2018			
Eftir 1 til 5 ár	26	(3)	23
Samtals	26	(3)	23

Ótryggt hrakvirði í lok árs 2019 er núll (2018: núll).

Skýringar við samstæðuársreikning

39. Fjárvarsla

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.32.

Samstæðan býður upp á þjónustu á sviði fjárvörslu, eignastýringar, fjárfestingastýringar og ráðgjafar. Í því felst að samstæðan tekur ákvarðanir um ráðstöfun, kaup og sölu ýmissa fjármálagerninga. Eignir í vörslu bankans, ásamt tekjum af þeim, eru ekki taldar fram í reikningsskilunum þar sem þeim er haldið í vörslu fyrir hönd viðskiptavina, stofnana og lífeyrissjóða en eru ekki eign samstæðunnar. Hluti þessarar þjónustu felur í sér að samstæðan tekur þátt í að samþykkja markmið og viðmið fyrir fjárfestingu eigna sem eru í hennar vörslu. Þann 31. desember 2019 námu heildareignir í stýringu 412 milljörðum króna (2018: 382 milljörðum króna). Heildareignir í vörslu bankans 31. desember 2019 námu 1.437 milljörðum króna (2018: 1.165 milljörðum króna).

40. Hlutdeild í dótturfélögum

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.1 (a).

Upplýsingar um helstu dótturfélög sem voru beint eða óbeint í eigu samstæðunnar þann 31. desember 2019 má finna í töflunni hér fyrir neðan, þ.m.t. þau dótturfélög sem eru einna veigamest í starfsemi samstæðunnar. Landsbankinn rekur víðtækt útibúanet á Íslandi. Í árslok 2019 voru útibú og afgreiðslur bankans 37 talsins.

Helstu dótturfélög 31. desember 2019

Fyrirtæki	Eignarhald	Starfsemi
Eignarhaldsfélag Landsbankans ehf. (Ísland)	100%	Eignarhaldsfélag
Landsbréf hf. (Ísland)	100%	Rekstrarfélag verðbréfasjóða
Hömlur ehf. (Ísland)*	100%	Eignarhaldsfélag

*Hömlur ehf. er móðurfélag nokkurra dótturfélaga, sem hafa hvorki saman né hvert fyrir sig marktæk áhrif á starfsemi samstæðunnar.

Ekki hvíla á samstæðunni neinar hömlur sem takmarka aðgang að eða notkun á eignum og til að gera upp skuldir aðrar en þær sem eftirlitsaðilar kveða á um. Samstæðan átti ekki neina verulega hlutdeild í minnihluta þann 31. desember 2019.

41. Sérsniðin félög innan samstæðunnar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.2.

Mat á yfirráðum yfir fjárfestingu ræður því hvort taka skuli sérsniðin félög inn í samstæðureikninginn. Þær fjárfestingar sem samstæðan hefur yfirráð yfir eru færðar undir eftirfarandi liði í efnahagsreikningi:

Eignir	2019	2018
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	2.184	421
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	190	1.174
Útlán og kröfur á lánastofnanir	40	-
Aðrar eignir	1	1
Skuldir	2019	2018
Hlutdeild minnihluta	2.050	1.040
Aðrar skuldir	3	5

Bankinn á meirihluta hlutdeildarskírteina í sjóðum sem reknir eru af Landsbréfum. Sjóðirnir eru færðir í samstæðureikning bankans eins og dótturfélög, þó með þeirri undantekningu að eignarhlutur minnihluta er færður meðal annarra skulda en ekki sem eigið fé í efnahagsreikningnum. Ástæðan fyrir þessu er sú að hlutdeildarskírteinishafar geta krafist innlausnar á eignarhlut sínum og því uppfylla hlutdeildarskírteinin ekki öll skilyrði þess að teljast eigið fé.

42. Sérsniðin félög utan samstæðunnar

Sjá reikningsskilaaðferð í skýringu 88.2.

Í þeim tilfellum sem samstæðan gegnir hlutverki umboðsaðila fyrir fjárfesta eru fjárfestingarsjóðir umbjóðandans ekki teknir inn í samstæðureikninginn. Í þeim tilfellum þar sem samstæðan hefur fjárfest í fjárfestingarsjóðum utan samstæðureiknings eru sjóðirnir skilgreindir sem fjárfestingar sem tilgreindar eru á gangvirði í rekstrarreikning. Gangvirði slíkra fjárfestinga sýnir hámarksáhættu samstæðunnar gagnvart tapi af fjárfestingu í fjárfestingarsjóðum utan samstæðunnar.

Tegund sérsniðins félags	Eðli og tilgangur	Hlutdeild samstæðunnar	Heildareignir	
			2019	2018
Fjárfestingarsjóðir	Að afla þóknatekna af eignastýringu fyrir hönd fjárfesta sem þriðja aðila	Fjárfesting í hlutdeildarskírteinum útgefnum af sjóðnum	66.529	71.102
	Fjármögnun með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfesta	Umsýsluþóknarir		

Í töflunni hér að neðan er greining á bókfærðu virði eignar samstæðunnar í sérsniðnum félögum utan samstæðunnar. Hámarks tapsáhætta er bókfært verð eignanna.

Fjárfestingarverðbréf	Bókfært virði	
	2019	2018
Fjárfestingarsjóðir	1.913	1.469
Samtals	1.913	1.469

Skýringar við samstæðuársreikning

43. Ábyrgðir / Stöður utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar

Í árslok var útlánaáætlað utan efnahagsreiknings innan samstæðunnar eftirfarandi:

	Bókfært virði	
	2019	2018
Stöður utan efnahagsreiknings 31.12.		
Fjárhagslegar ábyrgðir	85	363
Óáðregnar yfirdráttar- og greiðslukortaheimildir	63	1.366
Samtals	148	1.729

44. Viðskipti við tengda aðila

Tengdir aðilar

Ríkissjóður Íslands, fyrir hönd íslenska ríkisins, á 98,2% hlut í bankanum í árslok 2019. Þær stofnanir og fyrirtæki sem tengjast ríkinu og flokkast sem tengdir aðilar eru: Fjármálaráðuneytið, Bankasýsla ríkisins og fyrirtæki og stofnanir sem tengjast þeim.

Viðskipti á milli bankans og dótturfélaga hans falla undir skilgreiningu um viðskipti á milli tengdra aðila. Öll viðskipti við dótturfélög eru jöfnuð út í samstæðureikningsskilunum og koma þar af leiðandi ekki fram í samstæðureikningnum. Yfirlit yfir helstu dótturfélög má finna í skýringu 40 Hlutdeild í dótturfélögum.

Lykilstjórnendur bankans og þeir sem tengjast þeim nánnum fjölskyldutengslum falla undir skilgreininguna á tengdum aðilum og í sumum tilfellum lykilstjórnendur dótturfélaga bankans. Lykilstjórnendur bankans eru: bankaráð, bankastjóri, framkvæmdastjórn og aðrir stjórnendur sem hafa völd og ábyrgð til þess að skipuleggja, stjórna og hafa eftirlit með rekstri bankans. Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins falla undir skilgreininguna tengdir aðilar bankans vegna valdsviðs þeirra til þess að hafa áhrif á stefnu bankans.

Viðskipti við íslenska ríkið og ríkistengd fyrirtæki

Vörur og þjónusta samstæðunnar eru boðnar íslenska ríkinu og ríkistengdum fyrirtækjum í samkeppni við aðra og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Með sama hætti kaupa bankinn og önnur fyrirtæki samstæðunnar vörur og þjónustu frá ríkistengdum fyrirtækjum á markaðsverði og í samræmi við almenna viðurkennda viðskiptaskilmála. Tegund og fjárhæð útistandandi krafna á opinbera aðila koma fram í skýringu 59 undir Opinberir aðilar.

Í mars 2016 yfirtók ríkissjóður Íslandsbanka hf. í kjölfar yfirtökunnar var gerð sátt við Samkeppniseftirlitið þess efnis að báðir bankarnir myndu starfa áfram sem sjálfstæðir samkeppnisaðilar á fjármálamarkaði. Yfirtakan telst til samruna skv. íslenskum samkeppnislögum, enda fer ríkissjóður með yfirráð yfir báðum bönkunum frá þeim tíma sem yfirtakan átti sér stað. Bankinn á hefðbundin bankaviðskipti við Íslandsbanka og gilda um þau almennir viðurkenndir viðskiptaskilmálar. Tegund og fjárhæð útistandandi krafna á lánastofnanir, þ.m.t. Íslandsbanka, koma fram í skýringu 59 undir Lánastofnanir.

Viðskipti við aðra tengda aðila

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir útlána til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og útlán til hlutdeildarfélaga og annarra tengdra aðila :

	2019		2018	
	Bókfært virði brúttó	Hæsta staða	Bókfært virði brúttó	Hæsta staða
Útlán í milljónum króna	31. desember	á árinu	31. desember	á árinu
Lykilstjórnendur	310	387	242	266
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	149	205	135	159
Hlutdeildarfélög	271	289	288	17.589
Annað	22	113	24	26
Samtals	752	994	689	18.040

Engin sérstök virðisrýrningur í áhættustigi 3 er færð í árslok 2019 vegna þessara lána.

Engar fjárhagslegar ábyrgðir voru veittar vegna hlutdeildarfélaga bankans á tímabilinu. Það eru engir leigusamningar milli tengdra aðila á árinu.

Skýringar við samstæðuársreikning

44. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Viðskipti við aðra tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir innlána frá lykilstjórnendum, aðilum þeim tengdum og innlán frá hlutdeildarfélögum:

	2019		2018	
	Bókfært virði brúttó 31. desember	Hæsta staða á árinu	Bókfært virði brúttó 31. desember	Hæsta staða á árinu
Innlán í milljónum króna				
Lykilstjórnendur	79	211	79	229
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	46	105	48	159
Hlutdeildarfélög	173	483	149	16.885
Annað	183	1.009	214	7.727
Samtals	481	1.808	490	25.000

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir ábyrgða til lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og ábyrgðir til hlutdeildarfélag:

	2019	2018
	Bókfært virði brúttó 31. desember	Bókfært virði brúttó 31. desember
Ábyrgðir í milljónum króna		
Lykilstjórnendur	-	-
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	-	-
Hlutdeildarfélög	85	334
Samtals	85	334

Í eftirfarandi töflu kemur fram fjöldi hluta í bankanum í eigu lykilstjórnenda, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélag:

	2019	2018
Fjöldi hluta í milljónum króna		
Lykilstjórnendur	2	2
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	-	-
Hlutdeildarfélög	-	-
Samtals	2	2

Öll framangreind viðskipti fóru fram eins og venjubundin viðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

Áhrif á rekstrarreikninginn

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir vaxtatekna og vaxtagjalda sem færðar voru í rekstrarreikninginn í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélög:

	2019		2018	
	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld	Vaxtatekjur	Vaxtagjöld
Vaxtatekjur og vaxtagjöld				
Lykilstjórnendur	15	2	13	5
Aðilar tengdir lykilstjórnendum	7	1	7	1
Hlutdeildarfélög	18	3	811	9
Annað	1	3	2	13
Samtals	41	9	833	28

Í eftirfarandi töflu koma fram heildarfjárhæðir annarra tekna og gjalda sem skráðar voru í tengslum við lykilstjórnendur, aðila þeim tengdum og hlutdeildarfélög:

	2019		2018	
	Aðrar tekjur	Önnur gjöld	Aðrar tekjur	Önnur gjöld
Aðrar tekjur og önnur gjöld				
Hlutdeildarfélög	-	905	-	589
Samtals	0	905	0	589

Öll framangreind viðskipti fóru fram eins og venjubundin viðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

44. Viðskipti við tengda aðila (framhald)

Í eftirfarandi töflu koma fram starfsgreiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans árið 2019

Laun og hlunnindi fyrir árið 2019 í milljónum króna	Laun og hlunnindi*	Mótframlag í lífeyris-sjóð**	Samtals
Helga Björk Eiríksdóttir, formaður bankaráðs	11,7	1,4	13,1
Berglind Svavarsdóttir, varaformaður bankaráðs	8,8	1,1	9,9
Einar Þór Bjarnason, í bankaráði	7,9	1,0	8,9
Guðbrandur Sigurðsson, í bankaráði	5,6	0,7	6,3
Hersir Sigurgeirsson, í bankaráði	7,9	1,0	8,9
Sigríður Benediktsdóttir, í bankaráði	7,8	1,0	8,8
Þorvaldur Jacobsen, í bankaráði	6,4	0,8	7,2
Guðrún Ó. Blöndal, varamaður í bankaráði	1,7	0,2	1,9
Sigurður Jón Björnsson, varamaður í bankaráði	1,5	0,2	1,7
Jón Guðmann Pétursson, fyrrverandi bankaráðsmaður	1,6	0,2	1,8
Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri	43,6	8,2	51,8
Arinbjörn Ólafsson, Framkvæmdastjóri Upplýsingatækni	35,1	6,7	41,8
Árni Þór Þorbjörnsson, Framkvæmdastjóri Fyrirtækjasviðs	35,1	6,7	41,8
Helgi Teitur Helgason, Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs	35,1	6,6	41,7
Hrefna Ösp Sigfinnsdóttir, Framkvæmdastjóri Markaða	35,1	6,6	41,7
Hreiðar Bjarnason, Framkvæmdastjóri Fjármála	39,5	7,6	47,1
Perla Ösp Ásgeirsdóttir, Framkvæmdastjóri Áhættustýringar	29,3	5,7	35,0
Samtals	313,7	55,7	369,4

Á árinu 2019 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra að meðaltali 3,6 milljónum króna.

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér framlag í séreignarsjóði og lögbundið mótframlag í sameignarsjóði hjá sjálfstæðum iðgjaldatengdum lífeyrissjóðum.

Í eftirfarandi töflu koma fram greiðslur til bankaráðsmanna, bankastjóra og framkvæmdastjóra bankans árið 2018

Laun og hlunnindi fyrir árið 2018 í milljónum króna	Laun og hlunnindi*	Mótframlag í lífeyris-sjóð**	Samtals
Helga Björk Eiríksdóttir, formaður bankaráðs	11,6	1,4	13,0
Berglind Svavarsdóttir, varaformaður bankaráðs	8,4	1,0	9,4
Einar Þór Bjarnason, í bankaráði	7,8	0,9	8,7
Hersir Sigurgeirsson, í bankaráði	7,8	0,9	8,7
Jón Guðmann Pétursson, í bankaráði	7,8	0,9	8,7
Sigríður Benediktsdóttir, í bankaráði	7,6	0,8	8,4
Guðrún Ó. Blöndal, varamaður í bankaráði	1,9	0,2	2,1
Þorvaldur Jacobsen, varamaður í bankaráði	1,3	0,2	1,5
Magnús Pétursson, fyrrverandi varaformaður bankaráðs	2,1	-	2,1
Samúel Guðmundsson, fyrrverandi bankaráðsmaður	5,0	0,5	5,5
Lilja Björk Einarsdóttir, bankastjóri	44,0	8,3	52,3
6 framkvæmdastjórar bankans	199,6	38,2	237,8
Samtals	304,9	53,3	358,2

*Hlunnindi eru ópeningaleg hlunnindi eins og afnot bifreiða í eigu samstæðunnar.

**Felur bæði í sér séreignarsparnað og lögbundið mótframlag í sameignarsjóði sjálfstæðra iðgjaldatengdra lífeyrissjóða.

Á árinu 2018 námu heildarmánaðarlaun og hlunnindi núverandi bankastjóra að meðaltali 3,7 milljónum króna. Mánaðarlaun og hlunnindi framkvæmdastjóra bankans námu 2,8 milljónum króna að meðaltali á árinu 2018. Í árslok 2018 átti núverandi bankastjóri enga hluti í bankanum en sex framkvæmdastjórar bankans áttu samtals 2,3 milljónir hluta í bankanum.

Viðskipti við fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins

Fjármálaráðherra og stjórn Bankasýslu ríkisins fengu engin laun eða hliðstæðar greiðslur frá samstæðunni á árinu 2019. Samstæðan átti ekki í viðskiptum við þessa aðila eða aðila þeim nátengdum fjölskylduböndum önnur en hefðbundin bankaviðskipti. Um þau giltu sömu skilmálar, þ.m.t. um vexti og tryggingar, eins og um sambærileg viðskipti við þriðja aðila

45. Atburðir eftir reikningsskiladag

Engir atburðir sem gefa tilefni til leiðréttinga eða frekari upplýsingagjafar í samstæðuársreikningnum fyrir árið 2019 hafa komið upp eftir reikningsskiladag þessa samstæðuársreiknings.

Skýringar við samstæðuársreikning

Eiginfjárstýring

46. Eiginfjárröfur

Stefnumörkun og ferlum samstæðunnar í tengslum við eiginfjárstýringu er ætlað að tryggja að samstæðan hafi nægt eigið fé til að mæta áhættum í starfsemi sinni á samstæðugrunni. Eiginfjárstýringarferli samstæðunnar samanstendur af fjórum tengdum þáttum: mati á eiginfjárröf, áhættuvilja/eiginfjármarkmiðum, áætlanagerð um eiginfjárröf og skýrslugjöf/eftirliti. Samstæðan fer reglulega yfir og metur áhættusnið helstu starfsþátta á samstæðugrunni, sem og helstu áhættuflokka. Áhættuviljinn lýsir þeirri áhættu sem samstæðan er reiðubúin til að taka á sig til að ná viðskiptalegum markmiðum sínum.

Reglur um eiginfjárröfur eru annars vegar settar í íslenskum lögum og reglum og hins vegar af Fjármálaeftirlitinu (FME). Grunnurinn að skilgreiningunni á eiginfjárröf er tilskipun og reglugerð Evrópusambandsins um eiginfjárröf og varfærniskröfur (CRD IV og CRR) sem innleiðir eiginfjárreglur Basel III. Lágmarkskrafa um eiginfjárlutfall undir stoð I er 8% af áhættugrunni fyrir útlánaáhættu, markaðsáhættu og rekstraráhættu. Bankinn metur árlega eiginfjárröf sína út frá innra matsferli fyrir eiginfjárröf (e. ICAAP) undir stoð II-R. Niðurstöður ICAAP eru yfirfarnar af FME í sérstöku könnunar- og matsferli (e. SREP). FME ákvarðar lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn samstæðunnar sem samtölu eiginfjárröfu undir stoð I og stoð II-R.

Til viðbótar við lágmarkskröfu um eiginfjárgrunn ber bankanum lögum samkvæmt að viðhalda tilteknum eiginfjárauðum sem ákvarðaðir eru af FME, eftir atvikum að fengnum tilmælum frá Fjármálastöðugleikaráði. Fjármálastöðugleikaráð hefur skilgreint Landsbankann sem kerfislega mikilvægt fjármálafyrirtæki á Íslandi.

Nýjustu eiginfjárröfur FME til samstæðunnar eru sem hér segir (sem hlutfall af áhættugrunni):

31.12.2019	CET1	Tier 1	Alls
Stoð I	4,5%	6,0%	8,0%
Stoð II-R	1,9%	2,6%	3,4%
Lágmarkskrafa undir stoð I og stoð II-R	6,4%	8,6%	11,4%
Eiginfjárauði vegna kerfisáhættu	2,87%	2,87%	2,87%
Eiginfjárauði fyrir kerfislega mikilvæg fjármálafyrirtæki	2,00%	2,00%	2,00%
Sveiflujöfnunarauki	1,70%	1,70%	1,70%
Verndunarauki	2,50%	2,50%	2,50%
Samanlögð krafa um eiginfjárouka	9,07%	9,07%	9,07%
Heildarkrafa um eiginfjárgrunn	15,5%	17,7%	20,5%

Eftir tilmæli frá Fjármálastöðugleikaráði hefur FME tilkynnt um hækkun sveiflujöfnunaraukans. Frá og með eftirfarandi dagsetningum, verður sveiflujöfnunarauki á innlendar áhættuskuldbindingar því, að öðru óbreyttu:

	31.12.2018	15.5.2019	31.12.2019	1.2.2020
Sveiflujöfnunarauki á innlendar áhættuskuldbindingar	1,25%	1,75%	1,75%	2,00%

Markmið bankans er að viðhalda eiginfjárlutföllum sem eru á hverjum tíma yfir eiginfjárröfum FME að viðbættum stjórndaauka (e. management buffer) sem skilgreindur er í áhættuvilja bankans. Markmið bankans er einnig að vera í hæsta flokki fyrir áhættuvegið eiginfjárlutfall, eins og það er ákvarðað og metið af viðeigandi lánshæfismatsfyrirtækjum.

Eiginfjárröfur FME til samstæðunnar þann 31.12.2018 voru sem hér segir (sem hlutfall af áhættugrunni):

31.12.2018	CET1	Tier 1	Alls
Stoð I	4,5%	6,0%	8,0%
Stoð II-R	2,3%	3,0%	4,0%
Lágmarkskrafa undir stoð I og stoð II-R	6,8%	9,0%	12,0%
Eiginfjárauði vegna kerfisáhættu	2,85%	2,85%	2,85%
Eiginfjárauði á kerfisleg mikilvæg fyrirtæki	2,00%	2,00%	2,00%
Sveiflujöfnunarauki	1,19%	1,19%	1,19%
Verndunarauki	2,50%	2,50%	2,50%
Samanlögð krafa um eiginfjárouka	8,54%	8,54%	8,54%
Heildarkrafa um eiginfjárgrunn	15,3%	17,5%	20,5%

Skýringar við samstæðuársreikning

47. Eiginfjárgrunnur, áhættugrunnur og eiginfjárlutföll

Eftirfarandi tafla sýnir eiginfjárgrunn, áhættugrunn og eiginfjárlutföll samstæðunnar. Útreikningarnir eru í samræmi við ákvæði X. kafla laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki og reglugerð nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja. Jafnframt hefur reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 575/2013 um varfærniskröfur vegna starfsemi lánastofnana og verðbréfafyrirtækja verið innleidd á Íslandi, að undanskildum ákvæðum 500. og 501. gr. (lægri eiginfjárfkrafa fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki) sem taka gildi á Íslandi þann 1.1.2020.

Samstæðan beitir staðalaðferð (e. standardised approach) við útreikning á áhættugrunni vegna útlánaáætlu og markaðsáætlu en grundvallaraðferð (e. basic indicator approach) vegna rekstraráætlu.

Eiginfjárgrunnur	2019	2018
Hlutfé	23.625	23.625
Yfirverðsreikningur hlutfjár	120.630	120.630
Varasjóðir	14.334	12.130
Óráðstafað eigið fé	89.145	83.225
Eigið fé sem tilheyrir hluthöfum bankans	247.734	239.610
Óefnislegar eignir	(2.296)	(2.622)
Skatteign	(20)	(134)
Afleiður vegna gangvirkisvarna	(1.327)	(602)
Almennt eigið fé þáttar 1	244.091	236.252
Hlutdeild minnihluta	-	-
Eigið fé þáttar 1	244.091	236.252
Víkjandi lántaka	19.081	13.340
Eigið fé þáttar 2	19.081	13.340
Eiginfjárgrunnur	263.172	249.592
Áhættugrunnur		
Útlánaáætla	908.249	887.372
Markaðsáætla	11.754	17.739
Rekstraráætla	100.394	95.815
Áhættugrunnur samtals	1.020.397	1.000.926
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1	23,9%	23,6%
Eiginfjárlutfall þáttar 1	23,9%	23,6%
Eiginfjárlutfall alls	25,8%	24,9%

Bankaráð hyggst leggja til að hlutahafafundur samþykki að greiða arð til hluthafa sem nemur 0,40 krónu á hlut vegna rekstrarársins 2019 í tveimur jöfnum greiðslum á árinu 2020. Heildarfjárhæð arðgreiðslunnar er 9.450 milljónir króna eða sem samsvarar 52% af hagnaði samstæðunnar á árinu 2019. Verði arðgreiðslan samþykkt á hlutahafafundi mun eiginfjárgrunnur samstæðunnar lækka sem nemur arðgreiðslunni og eiginfjárlutföll bankans, samkvæmt ákvæðum laga um fjármálafyrirtæki, lækka um 0,9 prósentustig.

48. Vogunarhlutfall

Eftirfarandi tafla sýnir vogunarhlutfall samstæðunnar. Lágmarkskrafa vogunarhlutfalls, samkvæmt 30. gr. a. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, reglugerðar nr. 233/2017 um varfærniskröfur vegna starfsemi fjármálafyrirtækja og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 575/2013 um varfærniskröfur vegna starfsemi lánastofnana og verðbréfafyrirtækja, er 3,0%.

Vogunarhlutfall	2019	2018
- Liðir innan efnahags (afleiður undanskildar)	1.423.634	1.324.118
- Afleiðusamningar	2.694	1.923
- Framtíðaráætla afleiðna	1.625	1.674
- Liðir utan efnahags	125.848	147.010
- Lögbundnir frádráttarliðir eigin fjár þáttar 1	(3.643)	(3.358)
Heildaráhættuskuldbindingar	1.550.158	1.471.367
Eigið fé þáttar 1	244.091	236.252
Vogunarhlutfall	15,7%	16,1%

Skýringar við samstæðuársreikning

Eiginfjárför

49. Rammi um eiginfjárför

Eiginfjárför (e. Economic Capital) er áhættumælikvarði sem notaður er fyrir veigamikla áhættuþætti. Hann nær til óvænts taps og lækkunar á virði eða tekjum, sem samstæðan þarf að mæta með eigin fé, eigi hún að forðast gjaldþrot. Mælikvarðinn mælir umfang óvænts taps umfram vænt tap. Eiginfjárför er skilgreind sem munurinn á óvæntu og væntu tapi þar sem óvænt tap er metið út frá 99,9% öryggismörkum yfir eins árs tímabil.

Tilgangur með ramma um eiginfjárför er að gera samstæðunni kleift að meta hversu mikið eigið fé hún þarfnast til að mæta efnahagslegum áhrifum áhættusamra gjörninga ásamt því að bera saman ólíka áhættuþætti með sambærilegum mælikvarða á áhættu.

Markmiðið með ramma um eiginfjárför er að mæla óvænt töp ásamt því að brjóta eiginfjárförfina niður á ýmsa þætti til að auðvelda skiptingu eiginfjár, setningu áhættumarkna, verðlagningu, áhættuvegið frammistöðumat og áhættuvegna aðsemi.

Ramminn nær yfir eftirfarandi áhættuþætti: útlánaáhættu, markaðsáhættu, gjaldeyrisáhættu, rekstraráhættu, samþjöppunaráhættu, vaxta- og verðtryggingaráhættu utan veltubókar, viðskiptaáhættu og laga- og stjórnvaldsáhættu.

Eftirfarandi er yfirlit yfir hvernig samstæðan reiknar eiginfjárför sín fyrir þessa áhættuþætti:

Útlánaáhætta:

Samstæðan notar innra áhættulíkan sem fylgir Basel reglum hvað varðar innramatsaðferð (e. Internal Rating Based (IRB) approach), þ.e. eiginfjárför er jöfn eiginfjárför IRB aðferðarinnar í regluverki Evrópusambandsins um eiginfjárför. Helstu breytur líkansins eru líkur á vanefndum (PD), tap að gefnum vanefndum (LGD) og áhættuskuldbinding við vanefnd (EAD).

Markaðsáhætta:

Eiginfjárför vegna markaðsáhættu skiptist í eiginfjárför vegna vaxtaáhættu í veltubók, hlutabréfaáhættu í veltubók og eiginfjárför vegna aðlögunar á útlánavirði.

Eiginfjárför vegna vaxtaáhættu í veltubók og eiginfjárför vegna hlutabréfaáhættu í veltubók er reiknuð samkvæmt VaR líkani með álagi (e. stressed Value at Risk model) í samræmi við innramatsaðferð regluverks Evrópusambandsins um eiginfjárför. Inntak líkansins miðast við söguleg gögn síðustu fimm ára.

Eiginfjárför vegna aðlögunar á útlánavirði er jöfn eiginfjárförum vegna aðlögunar á útlánavirði.

Gjaldeyrisáhætta:

Eiginfjárför vegna gjaldeyrisáhættu er reiknuð samkvæmt VaR líkani með álagi (e. Stressed Value at Risk) þar sem inntak líkansins miðast við gögn frá tímabili sem er verulegt álagstímabil með tilliti til heildargjaldeyrisjafnaðar samstæðunnar. Tímalengdin (e. time horizon) er eitt ár.

Rekstraráhætta:

Samstæðan notar grundvallaraðferð (e. Basic Indicator Approach) Basel reglnanna til að reikna eiginfjárför vegna rekstraráhættu, þ.e. hún er jöfn eiginfjárförum bankans.

Samþjöppunaráhætta:

Eiginfjárför fyrir lántakasamþjöppunaráhættu er reiknuð með því að leiðrétta fyrir misleitni í lánasafninu. Þetta er mikilvægt þar sem líkanið sem metur eiginfjárför vegna útlánaáhættu gerir ráð fyrir að lánasafnið sé óendanlega stórt og einsleitt. Þannig er eiginfjárför vegna lántakasamþjöppunar viðbót við eiginfjárför vegna útlánaáhættu.

Innra líkan er notað til að mæla viðbótareiginfjárför vegna atvinnugreinasamþjöppunar í lánasafninu, þ.e. viðbót vegna samþjöppunaráhættu. Líkanið reiknar eiginfjárför vegna atvinnugreinasamþjöppunar með því að meta atvinnugreinasamþjöppun í lánasafninu að frádreginni atvinnugreinasamþjöppun á landinu öllu.

Vaxta- og verðbólguáhætta utan veltubókar:

Eiginfjárför vegna verðbólgu- og vaxtaáhættu utan veltubókar er jöfn summu eftirfarandi þátta:

- i. Virðistapi eigna og skulda vegna breytinga á áhættuþáttum sem metnar eru með Monte Carlo hermilíkani. Fyrir eignir og skuldir í íslenskum krónum er miðað við 99,9% öryggisstig, en í helstu erlendu gjaldmiðlum við 99% öryggisstig.
- ii. Virðistapi vegna +/- 200 punkta breytingu á áhættuþáttum í öðrum gjaldmiðlum (Sú breyting sem veldur meira virðistapi).

Viðskiptaáhætta:

Eiginfjárför vegna viðskiptaáhættu er metin a.m.k. árlega í ICAAP ferlinu og byggist á áhrifum grunnviðsmyndar á rekstrarreikning og þ.a.l. eiginfjárgrunn samstæðunnar.

Laga- og stjórnvaldsáhætta:

Eiginfjárför er reiknuð sem tap vegna yfirstandandi deilna. Vægi hvers máls er metið eftir stöðu þess innan dómskerfisins.

Skýringar við samstæðuársreikning

50. Eiginfjárbörf vegna mismunandi áhættupátta

Útlánagæði jukust og eiginfjárbörf samstæðunnar vegna útlána til viðskiptavina og lánastofnana dróst lítillega saman á árinu 2019, þrátt fyrir útlánaaukningu. Mat á eiginfjárbörf vegna viðskiptaáættu var uppfært á árinu, sem og líkan um geirasambjöppun. Samstæðan tók í notkun nýtt lánshæfislíkan fyrir einstaklinga á árinu 2019 en áhrif uppfærslunnar á eiginfjárbörf samstæðunnar voru óveruleg.

Eiginfjárbörf vegna markaðs- og gjaldeyrisáættu lækkaði umtalsvert á árinu, fyrst og fremst vegna lægri stöðu vegna skráðra hlutabréfa í veltubók.

Eiginfjárbörf	2019	2018
Útlánaáættu - Lán til viðskiptavina og lánastofnana	62.574	62.956
Útlánaáættu - Aðrar eignir	6.815	5.144
Markaðsáættu	1.511	2.769
Gjaldeyrisáættu	776	1.369
Rekstraráættu	8.031	7.665
Lántakasambjöppun	6.331	5.401
Geirasambjöppun	1.539	1.246
Vaxta- og verðtryggingaráættu utan veltubókar	8.587	7.171
Viðskiptaáættu	-	3.833
Laga- og stjórnvaldsáættu	2.067	2.092
Samtals eiginfjárbörf	98.231	99.646
(Eiginfjárbörf / Áhættugrunni)	9,6%	10,0%

Útlánaáættu 31. desember 2019	Vegið meðaltal		Áhættu- skuld- binding (EAD)	Eiginfjár- börf (EC)
	Líkur á vanefndum (PD)	Tap að gefnum vanefndum (LGD)		
Lánastofnanir	0,2%	45,0%	49.413	807
Opinberir aðilar	0,1%	45,0%	85.613	165
Verslun*	2,1%	25,0%	545.597	13.408
Fyrirtæki	2,4%	33,9%	698.380	48.194
Samtals	2,1%	31,5%	1.379.003	62.574
Útlánaáættu 31. desember 2018				
Lánastofnanir	0,1%	45,0%	71.606	1.146
Opinberir aðilar	0,1%	45,0%	125.117	149
Verslun*	2,6%	25,7%	493.358	14.129
Fyrirtæki	2,4%	35,9%	685.874	47.532
Samtals	2,1%	33,5%	1.375.955	62.956

*Áættu vegna verslunar samanstendur af einstaklingum og minni og meðalstórum fyrirtækjum með heildaráættu undir 75 milljónum króna og uppfylla skilyrði evrópsku tilskipunarinnar 2003/361/EB um einstaklinga og minni og meðalstór fyrirtæki.

Áhættustjórnun

51. Stjórnskipulag áhættustjórnunar

Áhættunefndir

Stjórnskipulag áhættustjórnunar samstæðunnar í árslok 2019 er sem hér segir:

Bankaráð

Bankaráð fer með eftirlit ásamt undirnefndum sínum:

- Endurskoðunarnefnd
- Starfskjaranefnd
- Áhættunefnd
- Framtíðarnefnd

Helstu stjórnunareiningar og nefndir

Nefnd	Stýrt af	Aðild
Framkvæmdastjórn	Bankastjóra	Framkvæmdastjórar
Áhættu- og fjármálanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Fjármála, Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Yfirlögfræðingur
Lánanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjóri Áhættustýringar, Framkvæmdastjóri Fyrirtækjasviðs,
Rekstraráhættunefnd	Framkvæmdastjóra Áhættustýringar	Framkvæmdastjóri Einstaklingssviðs, Framkvæmdastjóri Upplýsingatækni, Regluvörður, Forstöðumaður Rekstraráhættu
Verkefnanefnd	Bankastjóra	Framkvæmdastjórar

Bankaráð ber ábyrgð á mótun og eftirliti með almennt áhættustjórnunarstefnu samstæðunnar og ákvörðunar áhættuvilja og áhættumarkna. Bankastjóri er ábyrgur fyrir árangursríkri innleiðingu áhættustjórnunarstefnu og áhættuvilja í gegnum stjórnskipulag og nefndir. Bankastjóri hefur sett á stofn og á sæti í Framkvæmdastjórn, Áhættu- og fjármálanefnd, Lánanefnd og Verkefnanefnd.

Skýringar við samstæðuársreikning

51. Stjórnskipulag áhættustjórnunar (framhald)

Áhættunefndir (framhald)

Lánanefnd fjallar um útlánaáættu, bæði útlánamörk einstakra viðskiptavina og útlánareglur bankans, en Áhættu- og fjármálanefnd fjallar aðallega um markaðsáættu, lausafjáraáættu og lagaáættu. Áhættu- og fjármálanefnd fylgist með heildaráættu samstæðunnar og ber ábyrgð á að starfað sé í samræmi við áhættuvilja og áhættumörk samstæðunnar. Að auki sér nefndin um að yfirfara og samþykkja allar breytingar á áhættulíkönunum áður en þær eru lagðar fyrir bankaráð. Fundir framkvæmdastjórnar eru samráðsvettvangur bankastjóra og framkvæmdastjóra þar sem tekið er fyrir það sem er efst á baugi í málefnum hvers sviðs. Framkvæmdastjórn tekur allar rekstrarlegar ákvarðanir sem ekki er fjallað um á öðrum vettvangi eða í öðrum fastanefndum, og samþykkir fjármögnun stórra fjárfestingarverkefna. Rekstraráættunefnd er vettvangur umræðu og ákvarðanatöku um rekstraráættu og fylgir eftir innleiðingu á ramma um stýringu rekstraráættu í bankanum. Verkefnanefnd velur, forgangsraðar og hefur yfirsýn yfir stærri verkefni bankans auk þess að stuðla að farsælum framgangi þeirra.

Áhættustýring

Áhættustýring er eitt af sex sviðum bankans og ber ábyrgð á virkni áhættustjórnunarumgjardar samstæðunnar. Dótturfélög bankans hafa eigin áhættustýringareiningar en Áhættustýring fær upplýsingar um áhættuskuldbindingar frá dótturfélögnum og safnar þeim saman inn í áhættuskuldbindingar samstæðunnar. Áhættustýring ber einnig ábyrgð á heildrænni upplýsingagjöf um áhættustöður til mismunandi deilda og nefnda innan bankans, svo og ytri eftirlitsaðila.

Undir Áhættustýringarsvið heyrar sjö deildir.

- Útlánastýring fer yfir útlánaáættir viðskiptaeininga sem eru umfram þeirra heimildir og fer með neitunarvald gagnvart viðkomandi lánsbeiðnum. Staðfesting Útlánastýringar felur í sér að Útlánastýring hefur yfirfarið lánsbeiðnina og beitir ekki neitunarvaldi. Lánsbeiðnir sem eru umfram staðfestingarheimildir Áhættustýringar fara til ákvörðunar í Lánanefnd. Útlánastýring sér einnig um setningu og viðhald á útlánareglum bankans.

- Hlutverk Útlánaáættu er að mæla og hafa eftirlit með útlánaáættu ásamt því að sjá bankanum fyrir kerfum og ferlum til að meta og stýra útlánaáættu við útlánaáættir og stefnumótandi áættir. Deildin ber einnig ábyrgð á greiningu og skýrslugjöf varðandi útlánaáættu, eiginfjárför og virðisrýrnun útlána. Deildin ber einnig ábyrgð á setningu reglna og skilgreiningu ferla m.t.t. útlánaáættu, svo sem vegna virðisrýrnunar, mildunar útlánaáættu og skuldaávilnana.

- Markaðsáættu hefur umsjón með mælingum, eftirliti og upplýsingagjöf vegna markaðsáættu, lausafjáraáættu og vaxtaáættu utan veltubókar fyrir samstæðuna, ásamt því að sinna vikmarkaefirliti og skýrslugerð þar að lútandi. Deildin þróar einnig og sinnir rekstri áhættulíkana bankans er snúa að markaðsáættu. Markaðsáættu ritstýrir regluverki bankans um markaðsáættu og lausafjáraáættu og stuðlar að innleiðingu ferla til að mæla og fylgjast með markaðsáættu og lausafjáraáættu innan samstæðunnar. Markaðsáættu ber einnig ábyrgð á eftirliti með öllum afleiðuviðskiptum bankans, bæði vegna áættuvarna sem og viðskipta, auk þess að sinna eftirliti með gjaldeyrisjöfnuði samstæðunnar.

- Rekstraráættudeild ber að tryggja að miðlæg stýring á rekstraráættu sé til staðar þar sem tekið er tillit til allrar starfsemi samstæðunnar. Deildin á að tryggja að kortlagning rekstraráættu sé fullnægjandi í samræmi við áhættumati samstæðunnar. Deildin aðstoðar stjórnendur bankans við mat á rekstrartilvikum venjubundins rekstrar sem og við greiningu tapsatvika. Rekstraráættudeild hefur eftirlit með því hvort til staðar séu áætlanir um samfelldan rekstur. Reglur bankans um rekstraráættu auk samþykktarferlis breytinga/nýrra vara og þjónusta eru á ábyrgð deildarinnar. Deildin ber að hluta til ábyrgð á öryggiskerfi netbankans. Þá sér deildin um skipulag og rekstur stjórnkerfis upplýsingaöryggis og að því sé fylgt í samræmi við ISO 27001, staðal um stjórnun upplýsingaöryggis.

- Áhættustjóri lífeyrissjóða ber ábyrgð á þróun og innleiðingu áhættustefnu og áhættustjórnunar, framkvæmd áhættumats og samskiptum við eftirlitsstofnanir eins og Seðlabankann og FME. Áhættustjórinn hefur einnig eftirlit með hlítni við lög og reglur, fer yfir útreikninga og niðurstöður ásamt því að sinna vikmarkaefirliti. Áhættustjórinn hefur beinan aðgang að stjórnun lífeyrissjóðanna og sinnir einnig skýrslugjöf til stjórnenda þeirra.

- Innri áhættulíkon hafa það hlutverk að sjá bankanum fyrir IRB og EC líkönum og tengdum ferlum til að mæla áættu, þar með talið að tengja saman áættu og eigið fé, ásamt því að styðja við innleiðingu líkana og ferlanna innan bankans. Deildin ber jafnframt ábyrgð á þróun líkans fyrir sjálfvirka lánaþröng.

- Áhættulausnir þróar og rekur þær aðkeyptu lausnir sem notaðar eru í Áhættustýringu ásamt því að sjá um þróunarumhverfi og skýrsluumhverfi Áhættustýringar. Deildin ber einnig ábyrgð á umsjón og viðhaldi á reglulegum keyrslum Áhættustýringar ásamt skýrslusendingum til eftirlitsaðila. Deildin hefur einnig séð um innleiðingu á BCBS 239 staðlinum.

Regluvarsla

Regluvarsla er sjálfstæð stjórnunareining sem heyrir undir bankastjóra í skipulagi bankans og starfar samkvæmt erindisbréfi frá bankaráði. Allt starf regluvörslu mótast af óháði hennar frá öðrum einingum. Regluvarsla er hluti af annars stigs eftirliti bankans og annast einkum eftirlit með hlítni við lög um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, lögum um verðbréfiðskipti og lögum um persónuvernd. Regluvarsla hefur sömuleiðis eftirlit með skilvirkni stefnu Landsbankans um hlítni við lög, reglur og innri reglur. Regluvarsla veitir stjórnendum ráðgjöf og fræðslu um áhrif lagabreytinga á starfsemi bankans, varnir gegn hagsmunaaðreksum og nauðsynlegar aðgerðir til að stuðla að því að bankinn starfi í samræmi við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti með það að markmiði að efla traust og trúverðuleika á fjármálamarkaði. Persónuverndarfulltrúi er hluti af Regluvörslu en hann starfar sjálfstætt samkvæmt erindisbréfi frá bankaráði.

Skýringar við samstæðuársreikning

51. Stjórnskipulag áhættustjórnunar (framhald)

Innri endurskoðun

Innri endurskoðun er sjálfstæð og óháð starfseining innan Landsbankans sem er hluti af skipulagi bankans og þáttur í eftirlitskerfi hans. Innri endurskoðun heyrir samkvæmt skipuriti beint undir bankaráð sem ræður innri endurskoðanda, yfirmann innri endurskoðunar. Hlutverk Innri endurskoðunar er að auka og vernda virði Landsbankans með áhættumiðaðri og hlutlægri staðfestingu, ráðgjöf og innsæi. Innri endurskoðun leggur mat á og bætir virkni áhættustýringar, eftirlitsaðferða og stjórnarháttanna með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum og styður þannig samstæðuna í því að ná markmiðum sínum. Innri endurskoðandi ber ábyrgð á að starf Innri endurskoðunar sé á hverjum tíma í samræmi við lög, tilmæli Fjármálaeftirlitsins nr. 3/2008, staðla og leiðbeiningar sem vísað er til í þeim tilmælum, þ.m.t. viðmið Alþjóðasamtaka um innri endurskoðun (IIA).

52. Áhættuvilji

Áhættuvilji samstæðunnar fyrir árið 2020 hefur verið endurskoðaður, endurbættur og innleiddur. Áhættustefna samstæðunnar er sem hér segir:

Starfsemi Landsbankans, dreifing áhættu og ákvarðanir skulu ávallt taka mið af áhættuvilja, góðum viðskiptaháttum, fjármögnun, lausafjárstöðu og eiginfjárstöðu á hverjum tíma. Leitast skal við að tryggja dreifða og trausta fjármögnun ásamt jafnvægi áhættuþátta í uppbyggingu efnahags. Bankinn hefur sett sér mörk um sterka eiginfjár- og lausafjárstöðu sem ásamt virku áhættumati tryggir langtímaarðsemi og sterka stöðu bankans. Með því lágmarkar bankinn sveiflur í starfsemi og er í stakk búinn til að standast áföll.

Áhættuvilji afmarkar þá áhættu, bæði að gerð og umfangi, sem stjórnendur eru tilbúnir að taka til að ná fram settum markmiðum í starfsemi Landsbankans. Landsbankinn hefur sett sér markmið um fjárhagsstöðu, gæði eigna, stöðutöku og ásættanlega arðsemi til lengri tíma. Til að ná markmiðum sínum tekur bankinn aðeins áhættu sem hann skilur, getur mælt, metið og mætt.

Landsbankinn leitast við að viðhalda traustum viðskiptasamböndum sem taka mið af stöðu bankans og viðskiptavina hverju sinni sem og mögulegra innbyrðis tengsla viðskiptamanna. Landsbankinn byggir á langtímasamböndum við viðskiptavinum og forðast að tengjast viðskiptum sem geta skaðað orðspor hans.

Landsbankinn hefur markað sér stefnu í samfélagsábyrgð þar sem efnahags-, samfélags- og umhverfismálum er fléttað saman við starfshætti bankans. Stefnan á að stuðla að sjálfbærni í íslensku samfélagi og styðja við ábyrgja stjórnarhætti í rekstri bankans.

Landsbankinn skal í allri starfsemi sinni hlíta þeim lögum og reglum sem bankanum eru settar. Landsbankinn leggur áherslu á góða áhættumenningu sem lýsir sér m.a. í því að starfsmenn hlíti reglum bankans og starfi af heiðarleika, fagmennsku og samkvæmt góðu siðferði.

53. Áhættumat

Áhætta er eðlislæg í starfsemi samstæðunnar og er henni stýrt með samfelldri greiningu, mælingu og eftirliti sem tekur mið af áhættumörkum og öðrum eftirlitsþáttum. Áhættugreining felst í að greina uppruna og gerð hugsanlegra áhættuþátta í starfsemi samstæðunnar. Áhættumæling felur í sér viðeigandi mælingu á greindum áhættuþáttum til að hægt sé að stýra og fylgjast með þeim. Síðast en ekki síst tryggir áhættueftirlit samræmi við reglur og ferla og fylgni við áhættuvilja samstæðunnar.

Markmið áhættureglna og ferla samstæðunnar er að tryggja að áhætta í rekstri hans sé þekkt, greind, mæld og vöktuð og að henni sé stýrt með virkum hætti. Áhættu er stýrt þannig að tryggt sé að hún haldist innan þeirra marka sem samstæðan hefur sett sér, áhættuvilja hennar og þannig að hún samræmist kröfum eftirlitsaðila. Til að tryggja að flókt sem getur haft áhrif á eigið fé og afkomu samstæðunnar sé takmarkað og viðráðanlegt hefur samstæðan innleitt reglur varðandi uppbyggingu áhættu í eignasafni sínu sem er nánar skýrt frá undir hverri áhættutegund.

Áhættustefnu er framfylgt með áhættuvilja, markmiðasetningu, viðskiptastefnu, innri reglum og áhættumörkum sem uppfylla regluverk fjármálamarkaða.

Samstæðan stendur frammi fyrir veigamikilli áhættu vegna fjármálagerna sem skiptist á eftirfarandi hátt:

- Útlánaáhættu
- Rekstraráhættu
- Markaðsáhættu
 - Gjaldeyrissáhættu
 - Vaxtaáhættu
 - Annarri markaðsáhættu
- Lausafjáraáhættu

Taflan hér að neðan sýnir hvernig áhættu hver viðskiptaeyning samstæðunnar stendur frammi fyrir. Vægi hvers áhættuþátta er metið í samhengi við heildaráhættu samstæðunnar sem byggist á dreifingu eiginfjárþarfar innan samstæðunnar.

Áhættuþættir	Einstaklings- svið	Fyrirtækja- svið	Markaðir	Fjárstýring
Útlánaáhætta	Mikil	Mikil	Lítill	Lítill
Rekstraráhætta	Miðlungs	Miðlungs	Mikil	Miðlungs
Markaðsáhætta	Lítill	Lítill	Miðlungs	Mikil
Lausafjáraáhætta	e/v	e/v	e/v	Mikil

Samstæðan skoðar einnig aðra viðeigandi áhættuþætti, svo sem samþjöppunaráhættu, viðskiptaáhættu, laga- og stjórnvaldsáhættu, orðsporsáhættu, háttsemisáhættu, hlífingaráhættu, gagnaáhættu og líkanaáhættu.

Fjallað er um ofangreinda mikilvæga áhættuþætti í skýringum hér á eftir.

Skýringar við samstæðuársreikning

54. Birting áhættugagna

Bankinn hefur innleitt stefnu um áhættugögn í samræmi við BCBS 239 (Basel Committee on Banking Supervision's guideline 239). Í stefnunni er skilgreint hvaða skýrslum skuli skila hvert, með hvaða tíðni og hver beri ábyrgð á að skila viðkomandi skýrslu.

Útlánaáhætta

55. Greining útlánaáhattu

Útlánaáhætta er skilgreind sem áhættan á að aðili að fjármálagerningi verði fyrir fjárhagslegu tjóni standi mótaðili ekki við skuldbindingar sínar og matsvirði tekinn tryggja standi ekki undir útistandandi kröfum.

Starfsemi samstæðunnar getur leitt til áhattu við uppgjör viðskipta. Uppgjörsáhætta er áhættan á að uppgjör fari ekki fram eins og til var ætlast og mótaðili greiði ekki eða afhendi ekki eign á réttum tíma samkvæmt samningi.

Útlánaáhætta er stærsta einstaka áhættan sem samstæðan stendur frammi fyrir og hún verður aðallega til vegna útlána og krafna á viðskiptavini og fjárfestinga í skuldabréfum, en einnig vegna lánsloforða, bankaábyrgða og skjalaábyrgða, mótaðilaáhattu í afleiðuviðskiptum og uppgjörsáhattu.

56. Mat á útlánaáhattu

Útlánaáhætta er metin út frá þremur meginþáttum, þ.e. líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD) og áhættuskuldbindingum (EAD). Til að mæla líkur á vanefndum hefur samstæðan þróað innra-matskerfi auk nokkurra innri lánshæfismatslíkana. Markmið með notkun lánshæfismatslíkana er að veita áreiðanlegt mat á eiginleikum lántakenda, skilvirkan mælikvarða á mismunandi gæði útlána og nákvæmt samræmt mat á áhattu, svo sem líkum á vanefndum. Innri lánshæfiseinkunnir samstæðunnar og líkur á vanefndum gegna mikilvægu hlutverki í áhættustjórnun og ákvarðanatökuferli, í almennri ákvarðanatöku um útlán og hlutverkaskiptingu í stjórnskipulagi.

Lánshæfismatskerfið flokkar lántakendur eftir ákveðnum einkunnakvarða sem endurspeglar áhættuna á að lántakendur fari í vanefnd, þ.e. gæði útlánanna. Einkunnakvarðinn fyrir lántakendur sem ekki hafa farið í vanefnd nær frá 1 upp í 10. Einkunnin 10 gefur til kynna mestu gæði útlána og einkunnina 0 fá lántakendur sem farið hafa í vanefnd. Úthlutun lánshæfiseinkunnna er studd af lánshæfismatslíkönum sem taka m.a. tillit til upplýsinga eins og atvinnugreinaflokunar, fjárhagsupplýsinga og greiðsluhegðunar.

Eftirfarandi tafla sýnir vörpun á vanefndalíkum frá innri lánshæfiseinkunnum í lánshæfiseinkunnir S&P:

Innri lánshæfiseinkunnir	S&P	Neðri mörk vanefnda	Efri mörk vanefnda
10	AAA/AA+/AA/AA-	0,00%	0,04%
9	A+/A/A-	0,04%	0,10%
8	BBB+	0,10%	0,21%
7	BBB/BBB-	0,21%	0,46%
6	BB+/BB	0,46%	0,99%
5	BB-	0,99%	2,13%
4	B+	2,13%	4,54%
3	B	4,54%	9,39%
2	B-	9,39%	18,42%
1	CCC/C	18,42%	99,99%
0	D	í vanefndum	í vanefndum

Úthlutun og samþykkt lánshæfiseinkunnar er samofin útlánaferlinu og er einkunnin endurskoðuð og uppfærð árlega hið minnsta eða þegar mikilvægar upplýsingar um lántakanda eða útlán berast.

Aðgreiningarmáttur innra-matskerfisins er verulega betri en Basel II krafan um 0,5 kveður á um. Enn fremur eru líkönin vel kvörðuð, þ.e. vegnar meðallíkur á vanefndum fyrir hverja lánshæfiseinkunn eru jafnar raunverulegum vanefndarhlutföllum innan eðlilegra vikmarka.

Innra líkan er notað til að mæla tap að gefnum vanefndum (LGD) við útreikning á eiginfjárförð. Líkanið tekur tillit til fleiri tegunda trygginga og er næmara fyrir veðstöðu en líkón sem mæla LGD samkvæmt ramma Basel um útreikning eiginfjárfarðar.

Áhættuskuldbinding er mat á útistandandi kröfu við vanefnd (áðregið að viðbættu því sem líklegt er að verði dregið á í framtíðinni). Bankinn notast við staðalaðferð við mat á eiginfjárförð en innra-matsaðferð við mat á virðisrýrnun.

57. Stýring útlánaáhattu

Markmið samstæðunnar með stýringu á útlánaáhattu er að tryggja að útlánastefnu samstæðunnar sé framfylgt en hún felur í sér að taka eingöngu áhattu sem bankinn skilur, getur mælt, metið og mætt.

Stýring samstæðunnar á útlánaáhattu byggir á virku eftirliti af hálfu bankaráðs, bankastjóra, Áhættu- og fjármálanefndar, Lánanefndar, útlánadeildum Áhættustýringarsviðs og viðskiptaeininga. Útlánaáhattu er stýrt í samræmi við yfirlýstan áhættuvilja og útlánastefnu sem samþykkt er af bankaráði, sem og ítarlegar útlánareglur sem bankastjóri samþykkir. Áhættuvilji og útlánastefna kveða á um takmarkanir á áhattu vegna stórra áhættuskuldbindinga vegna einstaka lántaka eða hópa lántaka og samþjöppunaráhattu gagnvart ákveðnum atvinnugreinum. Bankastjóri tryggir að áhættustefnunni sé framfylgt í innri reglum og verkferlum bankans. Framkvæmdastjórn bankans bera ábyrgð á því að einstaka viðskiptaeiningar starfi í samræmi við áhættustefnuna en bankastjóri ber ábyrgð á heildaryfirsýn ferilsins.

Skýringar við samstæðuársreikning

57. Stýring útlánaáættu (framhald)

Prepaskiptar útlánaheimildir eru ákvarðaðar út frá stærð viðskiptaæininga, tegund viðskiptavina og reynslu starfsmanna af útlánnum. Samstæðan hefur einnig innleitt atvinnugreinastefnu við útlánaáævarðanir. Útlánaáævarðanir umfram útlánaheimild viðskiptaæininga krefjast staðfestingar Útlánastýringar innan Áhættustýringar. Lánaneftnd fyrirtækjasviðs hefur heimildir umfram einstaka viðskiptastjóra og fundar reglulega til áævarðanatöku. Útlánastýring hefur neitunarvald gagnvart áævörðunum lánaneftndar fyrirtækjasviðs. Útlánaáævarðanir umfram heimildir Útlánastýringar eru háðar samþykki Lánaneftndar bankans. Útlánaáævarðanir umfram heimildir Lánaneftndar eru háðar samþykki bankaráðs, sem fer með hæstu útlánaheimild bankans.

58. Mildun útlánaáættu

Mildun áættu í útlánasafninu er lykilaðriði í útlánastefnu samstæðunnar og eru varnir vegna útlánaáættu innbyggðar í ferli útlánaáævarðana. Trygging útlána með veðtöku er ein helsta aðferð samstæðunnar til að lágmarka útlánaáættu, þar sem taka trygginga við veitingu t.d. fasteignalána og ýmissa annarra lána er lögbundin, auk þess sem að það er markaðsvenja.

Mikilvægustu tegundir trygginga bankans eru fasteignir, skip og fjáreignir (hlutabréf og skuldabréf).

Fjárhæð og tegund tryggingarinnar miðast við mat á útlánaáættunni sem tengist gagnaðilanum. Matsaðferðir og viðunandi tegundir trygginga eru skilgreindar í útlánareglum samstæðunnar. Útlán samstæðunnar eru m.a. tryggð með veði í íbúðar- eða atvinnuhúsnæði, jörðum, skráðum og óskráðum verðbréfum, flutningaskipum, fiskiskipum ásamt óframseljanlegum veiðiheimildum o.s.frv. Samstæðan tekur einnig veð í kröfum, birgðum og rekstrarfjármunum, svo sem vélbúnaði og tækjum til tryggingar á lánnum. Húsnæðislán eru tryggð með veði í undirliggjandi eign. Ekki eru gerðar jafn strangar kröfur til tryggingar skammtímalána til einstaklinga á borð við yfirdráttarlán og kreditkortalán.

Samstæðan metur reglulega tryggingar sem hún hefur að veði fyrir lánnum sínum og hefur þróað líkón til að meta virði helstu tegunda trygginga. Í þeim tilfellum þar sem líkón samstæðunnar ná ekki til trygginganna reiknar hún virði þeirra handvirkt. Virði trygginganna er þá metið sem markaðsvirði þeirra að teknu tilliti til frádrags (e. haircut). Frádragið er hóflegt mat á kostnaði við að selja eignina nauðungarsölu. Kostnað við slíka sölu má rekja til umsýslu- og viðhaldskostnaðar á meðan eignin er á sölu, gjalda fyrir utanaðkomandi ráðgjöf og hugsanlegrar virðisrýrnunar á tímabilinu. Innra líkan reiknar frádrag vegna verðbréfa og byggist það á breytum á borð við verðflökt og seljanleika.

Samstæðan fylgist með markaðsvirði trygginga og getur krafist aukinna trygginga í samræmi við undirliggjandi lánasamninga.

Til að draga frekar úr áættu í tengslum við fjármálagæringa gerir samstæðan jöfnunarsamninga sem gera henni kleift að skuldajafna alla samninga sem jöfnunarsamningurinn tekur til ef til vanskila kemur. Samningarnir ná almennt yfir öll markaðsviðskipti milli samstæðunnar og viðskiptamanns.

Almennt eru engar tryggingar teknar fyrir útlánnum og kröfum á lánastofnanir né heldur fyrir markaðsskuldabréfum og öðrum verðbréfum með föstum tekjum.

Samstæðan tekur tillit til þeirra trygginga sem búið er að verðmeta í samræmi við innri verklagsreglur. Ábyrgðir eru innifaldar í tryggingasafninu ef þær bera lægri áættuvog en frumskuldbindingin. Verðmat trygginga er einnig stillt af (með tilliti til frádrags) til að taka mið af verðflökti og væntum kostnaði sem hlýst af innheimtu trygginga og endursölu þeirra.

Afleiður

Til að draga úr útlánaáættu vegna afleiðusamninga velur samstæðan mótaðila út frá ströngum reglum þar sem viðskiptavinir verða að uppfylla ströng skilyrði samstæðunnar. Samstæðan gerir einnig hefðbundna ISDA („International Swaps and Derivatives Association“) rammasamninga og aðra sambærilega samninga um skuldajöfnun við fjárhagslega mótaðila. Slíkir samningar innihalda meðal annars nettunar- og jöfnunarheimildir. Rík krafa er gerð um tryggingar og veð vegna allra afleiðusamninga samstæðunnar. Daglegt eftirlit er með stöðu trygginga auk þess sem markaðsáættu afleiðusamninga við viðskiptavini er yfirleitt varin að fullu.

Eftirlitskerfi samstæðunnar fylgist bæði með stöðu afleiðusamninga og tryggingastöðu og reiknar útlánaígildi hvern afleiðu innan dags. Það kallar einnig á auknar tryggingar og heldur utan um jöfnunarsamninga.

Kröfur í eigu samstæðunnar og kröfur á samstæðuna eru jafnaðar út þegar samstæðan hefur lagalegan rétt til þess, um viðurkenndar kröfur er að ræða og samstæðan hyggst annað hvort skuldajafna eða innheimta kröfu og gera upp skuld samtímis. Þar sem því er komið við er lánshæfismat ytri matsaðila notað til viðmiðunar við stýringu á útlánaáættu skuldabréfa. Að öðrum kosti notar samstæðan gangvirðismat miðað við tiltækar upplýsingar og eigið mat.

Skýringar við samstæðuársreikning

59. Hámarks útlánaáætta og skipting eftir atvinnugreinum

Eftirfarandi töflur sýna hámarks útlánaáættu samstæðunnar 31. desember 2019 og 31. desember 2018. Staða eigna í efnahagsreikningi er byggð á bókfærðri stöðu í uppgjöri samstæðunnar. Stöður utan efnahagsreiknings í eftirfarandi töflum eru hámarksgreiðslur sem samstæðan gæti þurft að inna af hendi vegna ábyrgða, lánaskuldbindinga og óáðreginna yfirdráttarheimilda og kreditkortaheimilda.

Samstæðan notar ISAT 08 við flokkun fyrirtækja.

	Fyrirtæki													
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Sjávar- útvegur	Byggingar- starfsemi	Fasteigna- félög	Eignarhalds- félög	Verslun	Þjónusta	Upplýsinga- tækni og fjarskipti	Iðnaður	Land- búnaður	Annað	Bókfært virði
31. desember 2019														
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	69.824	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	11.423	102.181	-	-	-	772	49	83	-	-	-	-	754	115.262
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum, utan veltubókar	1	-	-	32	-	-	15.511	1	1.595	-	-	49	517	17.706
Afleiðusamningar	2.202	-	9	-	-	12	363	5	-	-	-	-	103	2.694
Útlán og kröfur á lánastofnanir	47.929	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	4.135	467.945	151.336	98.536	136.000	26.154	60.525	133.326	32.943	20.365	8.918	1	1.140.184
Aðrar fjáreignir	2.767	26	76	-	22	2.342	30	2	2.549	1	4	-	-	7.819
Útlánaáætta í efnahagsreikningi samtals	64.322	176.166	468.030	151.368	98.558	139.126	42.107	60.616	137.470	32.944	20.369	8.967	1.375	1.401.418
Útlánaáætta utan efnahagsreiknings	3.598	5.051	33.553	16.594	53.174	11.059	1.655	19.691	14.711	5.618	17.819	912	42	183.477
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	306	168	775	6.999	4.105	1.364	1.026	2.855	3.822	1.912	558	42	35	23.967
Ónýttar lánsheimildir	-	-	-	7.495	46.655	8.163	328	11.655	4.831	2.359	13.751	241	-	95.478
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	3.292	4.883	32.778	2.100	2.414	1.532	301	5.181	6.058	1.347	3.510	629	7	64.032
Hámarks útlánaáætta	67.920	181.217	501.583	167.962	151.732	150.185	43.762	80.307	152.181	38.562	38.188	9.879	1.417	1.584.895
Hlutfall af hámarks útlánaáættu	4,3%	11,4%	31,6%	10,6%	9,6%	9,5%	2,8%	5,1%	9,6%	2,4%	2,4%	0,6%	0,1%	100%

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

59. Hámarks útlánaáætta og skipting eftir atvinnugreinum (framhald)

	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar*	Einstaklingar	Fyrirtæki										Bókfært virði
				Sjávar- útvegur	Byggingar- starfsemi	Fasteigna- félög	Eignarhalds- félög	Verslun	Þjónusta	Upplýsinga- tækni og fjarskipti	Lönaður	Land- búnaður	Annað	
31. desember 2018														
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	-	70.854	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	3.507	63.222	-	-	-	9.336	69	-	-	-	-	-	924	77.058
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum, utan veltubókar	104	-	-	152	5	42	10.646	364	1.541	-	50	59	522	13.485
Afleiðusamningar	1.529	-	11	4	48	76	165	39	1	-	-	-	50	1.923
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	71.385	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavini	-	4.720	413.699	146.912	87.510	137.343	30.971	63.644	119.439	29.799	21.936	8.559	-	1.064.532
Aðrar fjáreignir	1.903	27	108	-	159	229	31	3	2.320	45	39	-	-	4.864
Útlánaáætta í efnahagsreikningi samtals	78.428	138.823	413.818	147.068	87.722	147.026	41.882	64.050	123.301	29.844	22.025	8.618	1.496	1.304.101
Útlánaáætta utan efnahagsreiknings	3.760	2.936	31.099	12.935	56.891	22.057	2.668	19.502	22.069	5.659	23.994	1.082	31	204.683
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	255	-	784	827	3.829	1.109	792	2.524	5.211	2.092	593	79	-	18.095
Ónýttar lánsheimildir	-	0	15	9.217	49.903	19.457	1.319	11.910	9.644	2.317	20.020	195	-	123.997
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	3.505	2.936	30.300	2.891	3.159	1.491	557	5.068	7.214	1.250	3.381	808	31	62.591
Hámarks útlánaáætta	82.188	141.759	444.917	160.003	144.613	169.083	44.550	83.552	145.370	35.503	46.019	9.700	1.527	1.508.784
Hlutfall af hámarks útlánaáættu	5,4%	9,4%	29,5%	10,6%	9,6%	11,2%	3,0%	5,5%	9,6%	2,4%	3,1%	0,6%	0,1%	100,0%

* Opinberir aðilar eru stjórnvöld, fyrirtæki í ríkiseigu, Seðlabanki og sveitarfélög.

Skýringar við samstæðuársreikning

60. Tryggingar og veðhlutföll

Veðhlutfallið sýnir bókfært brúttóvirði útlána sem hlutfall af heildarverðmæti trygginga. Veðhlutfall er einn af lykiláhættumatsþáttum þegar verið er að meta lánveitingar einstakra viðskiptamanna. Áhættan á vanefndum viðskiptamanns er í forgrunni við útlánaákvæðanir og líkurnar á því að lánveitandi taki á sig tap við nauðungarsölu aukast á sama tíma og virði trygginga lækkar. Hátt veðhlutfall gefur til kynna minna svigrúm til áhættuvarna gegn verðlækkunum trygginga eða gegn hækkunum útlána ef endurgreiðslur eru ekki inntar af hendi og vöxtum bætt við útistandandi höfuðstól.

	Veðhlutfall - Tryggt að fullu					Veðhlutfall- Tryggt að hluta		Án trygginga	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	0% - 25%	25% - 50%	50% - 75%	75% - 100%	Samtals	>100%	Virði trygginga*			
31. desember 2019										
Lánastofnanir	-	-	-	-	0	-	-	47.930	(1)	47.929
Opinberir aðilar	49	28	141	36	254	41	5	3.875	(35)	4.135
Einstaklingar	36.333	112.769	256.069	29.480	434.651	3.507	2.269	31.938	(2.151)	467.945
Íbúðalán	25.753	103.192	241.093	21.113	391.151	892	425	710	(848)	391.905
Annað	10.580	9.577	14.976	8.367	43.500	2.615	1.844	31.228	(1.303)	76.040
Fyrirtæki	23.353	157.567	199.288	148.550	528.758	118.000	96.635	34.043	(12.697)	668.104
Sjávarútvegur	9.844	51.195	54.453	32.012	147.504	4.011	3.188	277	(456)	151.336
Byggingarstarfsemi	1.010	6.488	10.079	32.391	49.968	48.487	44.404	1.758	(1.677)	98.536
Fasteignafélög	2.025	23.980	60.917	24.723	111.645	21.322	18.316	5.207	(2.174)	136.000
Eignarhaldsfélög	3.433	20.695	323	349	24.800	756	552	727	(129)	26.154
Verslun	2.252	25.483	12.119	11.469	51.323	7.957	5.586	2.194	(949)	60.525
Þjónusta	3.300	17.536	50.803	37.670	109.309	21.478	17.413	7.323	(4.784)	133.326
Upplýsingatækni og fjarskipti	56	8.703	2.049	59	10.867	11.800	5.792	10.397	(121)	32.943
Iðnaður	645	2.176	5.637	7.013	15.471	1.228	819	5.961	(2.295)	20.365
Landbúnaður	788	1.311	2.908	2.864	7.871	961	565	198	(112)	8.918
Annað	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Samtals	59.735	270.364	455.498	178.066	963.663	121.548	98.909	117.786	(14.884)	1.188.113

* Ef veðhlutfall er lægra en 100% er lán metið sem tryggt að fullu. Ef veðhlutfall er hærra en 100% er lán metið sem tryggt að hluta og tilsvandi virði tryggingar er sýnt í töflunni.

Skýringar við samstæðuársreikning

60. Tryggingar og veðhlutföll (framhald)

	Veðhlutfall - Tryggt að fullu					Veðhlutfall- Tryggt að hluta		Án trygginga	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	0% - 25%	25% - 50%	50% - 75%	75% - 100%	Samtals	>100%	Virði trygginga*			
31. desember 2018										
Lánastofnanir	-	-	-	-	0	-	-	71.386	(2)	71.385
Opinberir aðilar	58	20	106	58	242	42	19	4.581	(145)	4.720
Einstaklingar	29.219	90.793	224.419	36.576	381.007	4.787	3.182	30.246	(2.341)	413.699
Íbúðalán	20.611	77.814	209.505	26.867	334.797	1.413	1.046	475	(886)	335.799
Annað	8.608	12.979	14.914	9.709	46.210	3.374	2.136	29.771	(1.455)	77.900
Fyrirtæki	10.452	120.777	178.738	185.134	495.101	129.907	99.977	31.424	(10.319)	646.113
Sjávarútvegur	755	36.736	47.333	55.288	140.112	6.880	4.878	303	(383)	146.912
Byggingarstarfsemi	526	3.069	14.238	31.151	48.984	38.938	31.490	1.383	(1.795)	87.510
Fasteignafélög	2.572	23.980	36.273	43.992	106.817	28.903	22.573	3.231	(1.608)	137.343
Eignarhaldsfélög	650	23.894	1.846	1.946	28.336	2.006	1.145	823	(194)	30.971
Verslun	893	4.354	31.729	16.428	53.404	9.023	5.512	2.030	(813)	63.644
Þjónusta	3.478	17.817	30.648	32.765	84.708	27.994	21.219	9.681	(2.944)	119.439
Upplýsingatækni og fjarskipti	52	7.818	1.201	127	9.198	12.090	10.075	8.634	(123)	29.799
Iðnaður	665	1.697	13.199	2.320	17.881	1.162	895	5.177	(2.284)	21.936
Landbúnaður	861	1.412	2.271	1.117	5.661	2.911	2.190	162	(175)	8.559
Annað	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Samtals	39.729	211.590	403.263	221.768	876.350	134.736	103.178	137.638	(12.807)	1.135.917

* Ef veðhlutfall er lægra en 100% er lán metið sem tryggt að fullu. Ef veðhlutfall er hærra en 100% er lán metið sem tryggt að hluta og tilsvarendi virði tryggingar er sýnt í töflunni.

Skýringar við samstæðuársreikning

61. Tegundir trygginga

Eftirfarandi töflur sýna samsvörunina á milli tryggingavirðis og kröfuvirðis, þar sem virði sérhverrar tryggingar sem sett hefur verið samstæðunni að veði getur ekki verið hærra en bókfært brúttóvirði samsvarandi kröfu. Breytingar á tryggingavirði milli tímabila má rekja annað hvort til breytinga á virði undirliggjandi trygginga eða breytinga á bókfærðu brúttóvirði kröfunnar.

31. desember 2019	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	218	-	1	-	38	257
Einstaklingar	418.218	82	74	2.691	15.598	436.663
Íbúðalán	387.130	11	23	26	4.157	391.347
Annað	31.088	71	51	2.665	11.441	45.316
Fyrirtæki	363.815	107.729	1.560	65.867	86.419	625.390
Sjávarútvegur	9.956	106.024	29	21.236	13.445	150.690
Byggingarstarfsemi	89.978	39	1.037	85	3.233	94.372
Fasteignafélög	128.840	21	110	217	772	129.960
Eignarhaldsfélög	1.156	-	-	24.001	196	25.353
Verslun	29.612	-	25	7.664	19.607	56.908
Þjónusta	84.959	1.643	308	3.322	36.491	126.723
Upplýsingatækni og fjarskipti	1.966	-	16	9.328	5.348	16.658
Iðnaður	11.273	2	31	14	4.969	16.289
Landbúnaður	6.075	-	4	-	2.358	8.437
Annað	-	-	-	-	-	-
Samtals	782.251	107.811	1.635	68.558	102.055	1.062.310
31. desember 2018	Fasteignir	Skip	Innstæður	Verðbréf	Annað*	Samtals
Opinberir aðilar	209	-	2	-	49	260
Einstaklingar	364.073	96	167	2.748	17.183	384.267
Íbúðalán	331.631	16	91	31	4.170	335.939
Annað	32.442	80	76	2.717	13.013	48.328
Fyrirtæki	322.111	108.996	4.910	68.737	90.717	595.471
Sjávarútvegur	9.530	107.296	386	15.257	12.639	145.108
Byggingarstarfsemi	73.430	46	1.557	77	5.405	80.515
Fasteignafélög	127.043	38	555	1.221	622	129.479
Eignarhaldsfélög	3.093	-	146	26.251	13	29.503
Verslun	22.901	3	106	12.349	23.599	58.958
Þjónusta	69.033	1.613	327	3.811	31.211	105.995
Upplýsingatækni og fjarskipti	1.293	-	30	9.507	8.451	19.281
Iðnaður	9.723	-	1.800	264	7.003	18.790
Landbúnaður	6.065	-	3	-	1.774	7.842
Annað	-	-	-	-	-	0
Samtals	686.393	109.092	5.079	71.485	107.949	979.998

*Aðrar tryggingar eru fjárkröfur, vörureikningar, lausafé, ökutæki, vélar, loftför og birgðir

62. Útlán og kröfur á viðskiptavini og lánastofnanir - landfræðileg skipting

Eftirfarandi töflur sýna útlán og kröfur eftir landfræðilegri skiptingu. Landfræðileg skipting byggir á lögheimili viðskiptavinarins fremur en aðsetri hans.

31. desember 2019	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á lánastofnanir	8	47.921	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavini	1.103.403	36.781	1.140.184
Samtals	1.103.411	84.702	1.188.113
31. desember 2018	Innlent	Erlent	Samtals
Útlán og kröfur á lánastofnanir	11	71.374	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavini	1.026.465	38.067	1.064.532
Samtals	1.026.476	109.441	1.135.917

Skýringar við samstæðuársreikning

63. Gæði útlána og krafna

Eftirfarandi töflur sýna gæði útlána og krafna á formi lánshæfiseinkunna. Nánari lýsingu á lánshæfiseinkunnum er að finna í skýringu 56 Mat á útlánaáættu.

	Bókfært virði brúttó					Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	10-7	6-4	3-1	0	Engin einkunn		
31. desember 2019							
Lánastofnanir	47.923	7	-	-	-	(1)	47.929
Opinberir aðilar	245	3.925	-	-	-	(35)	4.135
Einstaklingar	236.273	201.184	27.122	5.497	20	(2.151)	467.945
Íbúðalán	211.262	159.730	18.491	3.270	-	(848)	391.905
Annað	25.011	41.454	8.631	2.227	20	(1.303)	76.040
Fyrirtæki	54.655	541.538	56.043	28.510	55	(12.697)	668.104
Sjávarútvegur	5.814	140.476	4.904	598	-	(456)	151.336
Byggingarstarfsemi	598	82.251	14.921	2.443	-	(1.677)	98.536
Fasteignafélög	982	122.167	10.029	4.942	54	(2.174)	136.000
Eignarhaldsfélög	164	20.023	6.018	78	-	(129)	26.154
Verslun	23.654	30.399	5.415	2.006	-	(949)	60.525
Þjónusta	14.087	97.949	13.036	13.037	1	(4.784)	133.326
Upplýsingatækni og fjarskipti	344	32.433	247	40	-	(121)	32.943
Iðnaður	7.676	8.994	986	5.004	-	(2.295)	20.365
Landbúnaður	1.336	6.846	486	362	-	(112)	8.918
Annað	-	-	1	-	-	-	1
Samtals	339.096	746.654	83.165	34.007	75	(14.884)	1.188.113

	Bókfært virði brúttó					Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
	10-7	6-4	3-1	0	Engin einkunn		
31. desember 2018							
Lánastofnanir	71.376	11	-	-	-	(2)	71.385
Opinberir aðilar	469	4.389	7	-	-	(145)	4.720
Einstaklingar	154.648	216.864	39.147	4.492	889	(2.341)	413.699
Íbúðalán	140.745	167.355	25.570	2.375	640	(886)	335.799
Annað	13.903	49.509	13.577	2.117	249	(1.455)	77.900
Fyrirtæki	68.189	500.981	60.965	25.886	411	(10.319)	646.113
Sjávarútvegur	20.962	120.554	4.060	1.458	261	(383)	146.912
Byggingarstarfsemi	1.379	66.351	18.031	3.544	-	(1.795)	87.510
Fasteignafélög	765	119.006	14.291	4.829	60	(1.608)	137.343
Eignarhaldsfélög	1	26.134	4.882	148	-	(194)	30.971
Verslun	25.354	34.968	2.544	1.591	-	(813)	63.644
Þjónusta	11.464	87.560	15.711	7.558	90	(2.944)	119.439
Upplýsingatækni og fjarskipti	273	29.497	53	99	-	(123)	29.799
Iðnaður	6.582	10.749	877	6.012	-	(2.284)	21.936
Landbúnaður	1.409	6.162	516	647	-	(175)	8.559
Annað	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	294.682	722.245	100.119	30.378	1.300	(12.807)	1.135.917

Skýringar við samstæðuársreikning

64. Útlán og kröfur eftir stöðu vanskila

Eftirfarandi töflur sýna bókfært brúttóvirði útlána og krafna eftir vanskilastöðu.

	Bókfært virði brúttó							
	Dagar í vanskilum							
	Engin vanskil	1-5	6-30	31-60	61-90	yfir 90	Virðis- rýrnunar- sjóður	Bókfært virði
31. desember 2019								
Lánastofnanir	47.930	-	-	-	-	-	(1)	47.929
Opinberir aðilar	4.120	50	-	-	-	-	(35)	4.135
Einstaklingar	457.047	2.662	2.344	4.175	1.134	2.734	(2.151)	467.945
Íbúðalán	385.776	-	1.593	3.126	824	1.434	(848)	391.905
Annað	71.271	2.662	751	1.049	310	1.300	(1.303)	76.040
Fyrirtæki	652.881	4.413	5.195	4.269	2.504	11.539	(12.697)	668.104
Sjávarútvegur	151.055	234	83	65	4	351	(456)	151.336
Byggingarstarfsemi	98.426	293	214	427	90	763	(1.677)	98.536
Fasteignafélög	131.356	172	2.850	1.856	401	1.539	(2.174)	136.000
Eignarhaldsfélög	26.242	9	9	17	3	3	(129)	26.154
Verslun	59.672	684	467	67	72	512	(949)	60.525
Þjónusta	126.640	2.675	1.455	1.680	1.877	3.783	(4.784)	133.326
Upplýsingatækni og fjarskipti	32.836	57	64	61	8	38	(121)	32.943
Iðnaður	17.779	242	49	90	34	4.466	(2.295)	20.365
Landbúnaður	8.875	46	4	6	15	84	(112)	8.918
Annað	-	1	-	-	-	-	-	1
Samtals	1.161.978	7.125	7.539	8.444	3.638	14.273	(14.884)	1.188.113

	Bókfært virði brúttó							
	Dagar í vanskilum							
	Engin vanskil	1-5	6-30	31-60	61-90	yfir 90	Virðis-rýrnunar-sjóður	Bókfært virði
31. desember 2018								
Lánastofnanir	71.387	-	-	-	-	-	(2)	71.385
Opinberir aðilar	4.848	-	16	1	-	-	(145)	4.720
Einstaklingar	402.153	2.842	2.780	4.204	879	3.182	(2.341)	413.699
Íbúðalán	329.665	-	1.984	2.996	590	1.450	(886)	335.799
Annað	72.488	2.842	796	1.208	289	1.732	(1.455)	77.900
Fyrirtæki	629.832	9.059	4.243	2.549	1.035	9.714	(10.319)	646.113
Sjávarútvegur	146.381	371	20	50	3	470	(383)	146.912
Byggingarstarfsemi	84.409	990	785	64	212	2.845	(1.795)	87.510
Fasteignafélög	134.799	162	1.238	1.109	215	1.428	(1.608)	137.343
Eignarhaldsfélög	30.853	104	8	114	18	68	(194)	30.971
Verslun	62.378	283	532	155	49	1.060	(813)	63.644
Þjónusta	113.694	2.630	1.550	919	361	3.229	(2.944)	119.439
Upplýsingatækni og fjarskipti	29.758	63	3	2	8	88	(123)	29.799
Iðnaður	19.308	4.345	88	88	11	380	(2.284)	21.936
Landbúnaður	8.252	111	19	48	158	146	(175)	8.559
Annað	-	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	1.108.220	11.901	7.039	6.754	1.914	12.896	(12.807)	1.135.917

Skýringar við samstæðuársreikning

65. Útlán og kröfur eftir flokkun í áhættustig

Eftirfarandi tafla sýnir bæði bókfært brúttóvirði útlána og krafna og vænt útlánatap eftir atvinnugreinum og flokkun í áhættustig skv. IFRS 9 staðlinum.

	Bókfært virði brúttó	Áhættustig 1		Áhættustig 2		Áhættustig 3		Virðis- rýrnunar- sjóður	Gangvirði	Bókfært virði
		Bókfært virði brúttó	12-mánaða vænt útlánatap	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma			
31. desember 2019										
Lánastofnanir	47.930	47.929	(1)	1	-	-	-	(1)	-	47.929
Opinberir aðilar	4.170	4.058	(34)	112	(1)	-	-	(35)	-	4.135
Einstaklingar	470.096	429.012	(370)	35.587	(584)	5.497	(1.197)	(2.151)	-	467.945
Íbúðalán	392.753	364.991	(171)	24.492	(329)	3.270	(348)	(848)	-	391.905
Annað	77.343	64.021	(199)	11.095	(255)	2.227	(849)	(1.303)	-	76.040
Fyrirtæki	680.801	572.853	(1.986)	64.759	(1.393)	28.510	(9.318)	(12.697)	14.679	668.104
Sjávarútvegur	151.792	143.576	(236)	4.959	(85)	598	(135)	(456)	2.659	151.336
Byggingarstarfsemi	100.213	78.562	(548)	19.208	(302)	2.443	(827)	(1.677)	-	98.536
Fasteignafélög	138.174	120.626	(497)	12.606	(346)	4.942	(1.331)	(2.174)	-	136.000
Eignarhaldsfélög	26.283	24.277	(105)	1.928	(15)	78	(9)	(129)	-	26.154
Verslun	61.474	52.414	(101)	4.870	(133)	2.006	(715)	(949)	2.184	60.525
Þjónusta	138.110	107.737	(369)	15.538	(434)	13.037	(3.981)	(4.784)	1.798	133.326
Upplýsingatækni og fjarskipti	33.064	24.716	(96)	270	(4)	40	(21)	(121)	8.038	32.943
Iðnaður	22.660	15.260	(21)	2.396	(50)	5.004	(2.224)	(2.295)	-	20.365
Landbúnaður	9.030	5.685	(13)	2.983	(24)	362	(75)	(112)	-	8.918
Annað	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Samtals	1.202.997	1.053.852	(2.391)	100.459	(1.978)	34.007	(10.515)	(14.884)	14.679	1.188.113

Skýringar við samstæðuársreikning

65. Útlán og kröfur eftir flokkun í áhættustig (framhald)

	Bókfært virði brúttó	Áhættustig 1		Áhættustig 2		Áhættustig 3		Virðis-rýrnunar-sjóður	Gangvirði	Bókfært virði
		Bókfært virði brúttó	12-mánaða vænt útlánatap	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma	Bókfært virði brúttó	Vænt útlánatap út líftíma			
31. desember 2018										
Lánastofnanir	71.387	71.384	(2)	3	-	-	-	(2)	-	71.385
Opinberir aðilar	4.865	1.859	(8)	3.006	(137)	-	-	(145)	-	4.720
Einstaklingar	416.040	363.967	(561)	47.581	(602)	4.492	(1.178)	(2.341)	-	413.699
Íbúðalán	336.685	301.920	(240)	32.390	(343)	2.375	(303)	(886)	-	335.799
Annað	79.355	62.047	(321)	15.191	(259)	2.117	(875)	(1.455)	-	77.900
Fyrirtæki	656.432	582.067	(1.714)	38.809	(468)	25.886	(8.137)	(10.319)	9.670	646.113
Sjávarútvegur	147.295	135.868	(83)	8.373	(42)	1.458	(258)	(383)	1.596	146.912
Byggingarstarfsemi	89.305	79.649	(620)	6.112	(110)	3.544	(1.065)	(1.795)	-	87.510
Fasteignafélög	138.951	127.569	(569)	5.575	(82)	4.829	(957)	(1.608)	978	137.343
Eignarhaldsfélög	31.165	30.818	(84)	199	(4)	148	(106)	(194)	-	30.971
Verslun	64.457	56.974	(88)	4.391	(28)	1.591	(697)	(813)	1.501	63.644
Þjónusta	122.383	102.188	(169)	10.514	(159)	7.558	(2.616)	(2.944)	2.123	119.439
Upplýsingatækni og fjarskipti	29.922	26.210	(61)	141	(1)	99	(61)	(123)	3.472	29.799
Iðnaður	24.220	17.003	(32)	1.205	(18)	6.012	(2.234)	(2.284)	-	21.936
Landbúnaður	8.734	5.788	(8)	2.299	(24)	647	(143)	(175)	-	8.559
Annað	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Samtals	1.148.724	1.019.277	(2.285)	89.399	(1.207)	30.378	(9.315)	(12.807)	9.670	1.135.917

Skýringar við samstæðuársreikning

66. Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavini og annarra fjáreigna

Sjá reikningssskilaaðferð í skýringu 88.5 (g).

Eftirfarandi töflur sýna breytingar á virðisrýrnunarsjóði útlána og krafna á árinu 2019.

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Uppfærð staða 1. janúar 2019 - Lánastofnanir	(2)	(5)	-	(7)
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	1	-	-	1
Staða 31. desember 2019 - Lánastofnanir	(1)	(5)	0	(6)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(1)	-	-	(1)
-þar af fært á meðal skulda	-	(5)	-	(5)

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Uppfærð staða 1. janúar 2019 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.552)	(1.230)	(9.345)	(13.127)
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	(1.084)	(497)	(2.445)	(4.026)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	854	267	1.850	2.971
Breytingar vegna endurflokkunar fjáreigna	7	-	-	7
Flutt í áhættustig 1 - 12 mánaða vænt	(91)	83	8	0
Flutt í áhættustig 2 - Vænt útlánatap út líftíma	920	(937)	17	0
Flutt í áhættustig 3 - Vænt útlánatap út líftíma	1.230	928	(2.158)	0
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	(1.884)	(658)	(529)	(3.071)
Framlag á móti afskrift	20	16	1.978	2.014
Staða 31. desember 2019 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.580)	(2.028)	(10.624)	(15.232)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(2.390)	(1.978)	(10.515)	(14.883)
-þar af fært á meðal skulda	(190)	(50)	(109)	(349)

	1.1-31.12.2019				
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar	Einstaklingar	Fyrirtæki	Samtals
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	-	(1)	(338)	(3.687)	(4.026)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	-	1	405	2.565	2.971
Breytingar vegna endurflokkunar fjáreigna	-	-	-	7	7
Breytingar vegna eigna í lánabók í upphafi árs	1	105	(317)	(2.859)	(3.070)
Afskrift	-	-	(787)	(2.772)	(3.559)
Framlag á móti afskrift	-	-	436	1.578	2.014
Innheimt áður afskrifað	-	-	478	265	743
Gengisbreytingar	-	-	1	65	66
Virðisbreyting útlána og krafna	1	105	(122)	(4.838)	(4.854)

Skýringar við samstæðuársreikning

66. Virðisrýrnun útlána og krafna á lánastofnanir og viðskiptavinum og annarra fjáreigna (framhald)

Eftirfarandi töflur sýna breytingar á virðisrýrnunarsjóði útlána og krafna á árinu 2018.

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Uppfærð staða 1. janúar 2018 - Lánastofnanir	(3)	-	-	(3)
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	-	(1)	-	(1)
Flutt í áhættustig 2 - Vænt útlánatap út líftíma	4	(4)	-	0
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	(3)	-	-	(3)
Staða 31. desember 2018 - Lánastofnanir	(2)	(5)	0	(7)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(2)	-	-	(2)
-þar af fært á meðal skulda	-	(5)	-	(5)

	12 mánaða vænt útlánatap	Vænt útlánatap út líftíma	Vænt útlánatap út líftíma	Samtals
	Áhættustig 1	Áhættustig 2	Áhættustig 3	
Uppfærð staða 1. janúar 2018 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.671)	(1.048)	(13.075)	(16.794)
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	(1.359)	(350)	(494)	(2.203)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	976	207	1.080	2.263
Breytingar vegna endurflokkunar fjáreigna	80	-	-	80
Flutt í áhættustig 1 - 12 mánaða vænt	(103)	84	19	0
Flutt í áhættustig 2 - Vænt útlánatap út líftíma	452	(483)	31	0
Flutt í áhættustig 3 - Vænt útlánatap út líftíma	990	470	(1.460)	0
Breytingar vegna líkana/undirliggjandi áhættuþátta	(949)	(120)	1.050	(19)
Framlag á móti afskrift	31	10	3.505	3.546
Staða 31. desember 2018 - Útlán og kröfur til viðskiptavina	(2.553)	(1.230)	(9.344)	(13.127)
-þar af fært sem niðurfærsla af kröfuvirði	(2.283)	(1.207)	(9.315)	(12.805)
-þar af fært á meðal skulda	(270)	(23)	(29)	(322)

1.1-31.12.2018					
	Lána- stofnanir	Opinberir aðilar	Einstaklingar	Fyrirtæki	Samtals
Vænt útlánatap vegna nýrra útlána og krafna	(2)	(1)	(359)	(1.842)	(2.204)
Bakfært vænt útlánatap vegna uppgreiðslna	-	124	507	1.632	2.263
Breytingar vegna endurflokkunar fjáreigna	-	-	-	80	80
Breytingar vegna eigna í lánabók í upphafi árs	(3)	14	173	(206)	(22)
Afskrift	-	-	(946)	(3.714)	(4.660)
Framlag á móti afskrift	-	-	654	2.892	3.546
Innheimt áður afskrifað	-	-	509	328	837
Gengisbreytingar	-	-	1	458	459
Virðisbreyting útlána og krafna	(5)	137	539	(372)	299

67. Stórar áhættuskuldbindingar

Þann 31. desember 2019 voru fimm hópar viðskiptamanna samstæðunnar skilgreindir sem stórar áhættuskuldbindingar samkvæmt gildandi reglum um stórar áhættuskuldbindingar fjármálafyrirtækja. Viðskiptavinir teljast til stórra áhættuskuldbindinga ef heildarskuldbindingar þeirra eða fjárhagslega- eða stjórnunarlega tengdra aðila eru umfram 10% af hæfu fjármagni samstæðunnar. Samkvæmt ofangreindum reglum má engin áhættuskuldbinding, eftir útlánamildun, vera stærri en 25% af hæfu fjármagni. Neðangreind tafla sýnir stórar áhættuskuldbindingar eftir útlánamildun.

	Fjöldi stórra áhætta	Stórar áhættur
31. desember 2019		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af hæfu fjármagni samstæðunnar	3	100.057
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af hæfu fjármagni samstæðunnar	2	-
Samtals	5	100.057
Hlutfall af hæfu fjármagni		38%
31. desember 2018		
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 10-20% af hæfu fjármagni samstæðunnar	3	83.842
Stórar áhættuskuldbindingar á bilinu 0-10% af hæfu fjármagni samstæðunnar	1	-
Samtals	4	83.842
Hlutfall af hæfu fjármagni		34%

Skýringar við samstæðuársreikning

68. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Sundurliðun á skuldabréfasafni samstæðunnar, í samræmi við mat matsfyrirtækisins Standard & Poor's, er sem hér segir:

Ríkisskuldabréf og ríkisvixlar	31.12.2019	31.12.2018
AAA	34.079	26.685
AA- til AA+	48.241	23.247
A- til A+	9.241	7.187
BBB+ og lægra	3.355	576
	94.916	57.695
Skuldabréf fyrirtækja		
AAA	-	-
A- til A+	1.488	379
BBB- til BBB+	4.152	3.776
BB+ og lægra	322	-
Óflokkað	3.049	11.701
	9.011	15.856
Eignavarin verðbréf		
BBB- til BBB+	11.335	3.507
	11.335	3.507
Samtals	115.262	77.058

Eftirfarandi tafla sýnir bókfært virði skuldabréfa þar sem útgefendur bréfanna hafa ekki staðið við samningsbundnar greiðslur á gjalddögum:

	Vanskil 0-90 dagar	Vanskil yfir 90 dagar	Bókfært virði
31. desember 2019			
Eignarhaldsfélög	-	21	21
Aðrir	-	3	3
Samtals	0	24	24
31. desember 2018			
Eignarhaldsfélög	-	65	65
Aðrir	-	3	3
Samtals	0	68	68

69. Afleiðusamningar

Sundurliðun á afleiðusamningum samstæðunnar, sem flokkaðir eru eftir tilsvarende lánshæfiseinkunn mótaðila samkvæmt matsfyrirtækinu Standard & Poor's, er sem hér segir:

	2019			2018		
	Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði		Nafnverðs- fjárhæð	Gangvirði	
		Eignir	Skuldir		Eignir	Skuldir
AA- to AA+	9.857	-	244	-	-	-
A+/A/A-	145.437	1.910	1.699	151.264	1.289	1.073
BBB+	1.000	71	-	5.812	117	11
BB+	-	-	-	1.418	39	3
Óflokkað	50.499	713	1.366	25.135	478	551
Samtals	206.793	2.694	3.309	183.629	1.923	1.638

Skýringar við samstæðuársreikning

70. Jöfnun fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi tafla sýnir yfirlit yfir stöður fjáreigna og fjárskulda sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

31. desember 2019

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjáreigna	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Nettó fjáreignir innan jöfnunarsamninga	Fjáreignir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjáreignir	Fjárskuldir	Mismunur	Fjárskuldir	Móttækna tryggingar			
Afleiður	2.694	-	2.694	(499)	(2.088)	107	-	2.694

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjárskulda	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Nettó fjárskuldir innan jöfnunarsamninga	Fjárskuldir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjárskuldir	Fjáreignir	Mismunur	Fjáreignir	Afhentar tryggingar			
Afleiður	(3.309)	-	(3.309)	(499)	1.827	(1.981)	-	(3.309)
Skortstöður	(2.081)	-	(2.081)	-	2.081	-	-	(2.081)
Samtals	(5.390)	0	(5.390)	(499)	3.908	(1.981)	0	(5.390)

31. desember 2018

Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjáreigna	Fjáreignir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Nettó fjáreignir innan jöfnunarsamninga	Fjáreignir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjáreignir	Fjárskuldir	Mismunur	Fjárskuldir	Móttækna tryggingar			
Afleiður	1.923	-	1.923	(284)	(806)	833	-	1.923

Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga eða aðra sambærilega samninga sem beita má án skilyrða.

Tegund fjárskulda	Fjárskuldir sem falla undir jöfnunarsamninga			Jöfnun sem ekki er færð í efnahagsreikning		Nettó fjárskuldir innan jöfnunarsamninga	Fjárskuldir utan jöfnunarsamninga	Bókfært virði nettó í efnahagsreikningi
	Fjárskuldir	Fjáreignir	Mismunur	Fjáreignir	Afhentar tryggingar			
Afleiður	(1.638)	-	(1.638)	(284)	1.007	(916)	-	(1.638)
Skortstöður	(4.908)	-	(4.908)	-	4.908	-	-	(4.908)
Samtals	(6.546)	0	(6.546)	(284)	5.915	(916)	0	(6.546)

Skýringar við samstæðuársreikning

Lausafjárahætta

71. Lausafjárahætta

Lausafjárahætta er áhættan á því að samstæðan eigi í erfiðleikum með að standa við skuldbindingar sínar sem fylgja fjárskuldum, sem gerðar eru upp með afhendingu reiðufjár eða annarrar fjáreignar, eða að slíku uppgjöri fylgi óhóflegur kostnaður. Áhættuna má rekja til mögulegs misræmis í tímasetningum á greiðslufleði fjárskulda og fjáreigna.

72. Stýring lausafjárahættu

Bankinn hefur mótað og sett stefnu um stýringu lausafjár fyrir sig og dótturfélög sín þar sem markmiðið er að setja fram leiðir til að greina, meta, mæla, stýra og hafa eftirlit með lausafé. Markmið stefnu um stýringu lausafjár er að tryggja að jafnvel á álagstímum sé til nægilegt lausafé og fjármögnunarleiðir séu aðgengilegar til að standa straum af fjárhagslegum skuldbindingum tímanlega og á sanngjörnum kjörum. Markmið með framkvæmd stefnunnar er jafnframt að draga úr sveiflum í lausafjárstöðu. Lausafjárreglur bankans fylgja kröfum evrópureglna (CRR) sem settar eru af Evrópsku bankaeftirlitsstofnuninni. Meginmælikvarðar lausafjárahættu eru lausafjárþekjuhlutfall (e. Liquidity Coverage Ratio, LCR) og fjármögnunarþekjuhlutfall (e. Net Stable Funding Ratio, NSFR). Tilgangur lausafjárþekjuhlutfallsins er að tryggja að skammtímapólmörk lausafjárstöðu séu viðunandi með því að ganga úr skugga um að samstæðan eigi nægar hágæða lausafjáreignir til að mæta skyndilegu álagi sem varir í allt að 30 daga. Tilgangur fjármögnunarþekjuhlutfalls er að takmarka tímamissræmi á milli eigna og skulda og að hve miklu leyti bankinn reiðir sig á óstöðuga skammtímafjármögnun til að fjármagna langtímaeignir.

Samstæðan fer eftir reglum Seðlabanka Íslands nr. 266/2017, um lausafjárhlutfall lánastofnana. Samstæðan fylgir einnig reglum nr. 1032/2014 um fjármögnunarhlutfall í erlendum gjaldmiðlum, auk þess að fylgja leiðbeinandi tilmælum Fjármálaeftirlitsins nr. 2/2010 um bestu framkvæmd lausafjárstýringar hjá fjármálafyrirtækjum. Lausafjárreglur Seðlabankans nr. 266/2017 krefjast þess að heildarlausafjárþekja fyrir samstæðuna sé að lágmarki 100% og að lausafjárþekja fyrir erlendar myntir sé einnig að lágmarki 100%. Seðlabanki Íslands breytti reglum nr. 266/2017 í desember 2019 á þann veg að frá og með 1. janúar 2020 verður lágmarks lausafjárhlutfall í íslenskum krónum 30%. Reglur nr. 1032/2014 um fjármögnunarhlutfall setja 100% lágmarksskorðu um stöðuga fjármögnunarþekju erlendra mynta. Samstæðan skilar mánaðarlegum skýrslum um lausafjárstöðu og fjármögnunarhlutfall til Seðlabankans og Fjármálaeftirlitsins.

Samstæðan hefur sett fram áhættuvilja fyrir lausafjárstýringu sem tekur mið af framangreindum reglum og kröfum, sem og innri kröfum bankans.

Lausafjárahætta er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáðhættu. Fyrirkomulagið gerir stjórnendum kleift að fylgjast með og stýra lausafjárahættu fyrir samstæðuna. Áhættu- og fjármálanefnd bankans hefur eftirlit með lausafjárahættu samstæðunnar en Innri endurskoðun metur hvort stýringarferli lausafjárahættu sé árangursríkt og skilvirk.

Fylgst er með lausafjárahættu samstæðunnar innan dags, skammtíma lausafjárahættu til 30 daga, sem og lausafjárahættu og fjármögnunaráhættu vegna misræmis eigna og skulda til lengri tíma.

Lausafjárstýring samstæðunnar felur meðal annars í sér að setja upp áætlað sjóðstreymi út frá endurgreiðsluferli frekar en að byggja á samningsbundnum gjalddögum eingöngu, eftirlit með lausafjárahættu í efnahagsreikningi, eftirlit og stýringu á endurgreiðsluferli skulda og skuldbindinga utan efnahagsreiknings, eftirlit með samsöfnun lausafjárahættu til að forðast að bankinn verði ótilhlýðilega háður stórum mótaðilum, áætla sjóðstreymi framtíðarviðskipta og viðhalda lausafjár- og viðlagaáætlunum sem segja til um aðgerðir sem grípa skal til komi til erfiðleika vegna skorts á lausafé.

Markaðsáðhætta framkvæmir mánaðarlega álagsprófanir sem felast í því að beita ýmsum hugsanlegum sviðsmyndagreiningum á lausafjárstöðu samstæðunnar til að tryggja að lausafé sé nægilegt til að standast álagsaðstæður. Hver álagsprófun byggir á mismunandi forsendum til að meta áhrif mismunandi markaðsaðstæðna.

Meginmælikvarði lausafjárahættu til skamms tíma er lausafjárþekja (LCR) sem mælir hlutfall hágæða lausafjáreigna af nettó heildarútfleði á næstu 30 dögum miðað við tilteknar álagsaðstæður. Hágæða lausafjáreignir samanstanda af handbæru reiðufé, innstæðum hjá Seðlabanka, eignum sem nota má í endurhverfum viðskiptum við Seðlabanka Íslands og erlend ríkisverðbréf með 0% áhættuvog. Vænt inn- og útfleði fyrir næstu 30 daga er fengið með því að vega þá eigna- og skuldaliði sem tilteknir eru við útreikning hlutfallsins með fyrirfram ákveðnum inn- og útfleðisvögum sem tilgreindar eru í lausafjárreglum nr. 266/2017. Lánastofnanir geta að hámarki gert ráð fyrir 75% af væntu innflæði lausafjár á móti væntu útfleði lausafjár. Þetta er gert til að koma í veg fyrir að lánastofnanir reiði sig um of á vænt innflæði á álagstímum. Töflurnar hér að neðan sýna útreikninga lausafjárþekju:

Lausafjárþekja 31. desember 2019	Samtals		Erlendar myntir		ISK	
	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið
1. stigs lausafjáreignir	141.172	141.172	83.846	83.846	57.327	57.327
2. stigs lausafjáreignir	5.048	4.156	4.148	3.526	900	630
Upplýsingaliðir	22.211	-	2.476	-	19.734	-
Heildarlausafjáreignir	168.431	145.328	90.470	87.372	77.961	57.957
Innlán	523.236	136.855	96.026	42.320	427.210	94.535
Lántaka	165	165	165	165	-	-
Annað útfleði	129.015	17.459	33.158	2.973	95.857	14.486
Heildarútfleði (0-30 daga)	652.416	154.479	129.349	45.458	523.067	109.021
Útlán og kröfur á lánastofnanir	57.584	46.767	47.825	46.767	9.759	-
Annað innflæði	37.177	17.187	6.831	3.773	30.346	13.414
Skorður við áætlað innflæði	-	-	-	(16.447)	-	-
Heildarinnflæði (0-30 daga)	94.761	63.954	54.656	34.093	40.105	13.414
Lausafjárþekja		161%		769%		61%

Skýringar við samstæðuársreikning

72. Stýring lausafjárahættu (framhald)

Lausafjárþekja 31. desember 2018	Samtals		Erlendar myntir		ISK	
	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið	Óvegið	Vegið
1. stigs lausafjáreignir	94.961	94.961	51.587	51.587	43.374	43.374
2. stigs lausafjáreignir og upplýsingaliðir	17.800	-	4.048	-	13.752	-
Heildarlausafjáreignir	112.761	94.961	55.635	51.587	57.126	43.374
Innlán	517.428	133.200	86.615	35.216	430.813	97.984
Lántaka	730	730	170	170	560	560
Annað útfærði	150.699	16.765	31.999	3.263	118.700	13.502
Heildarútfærði (0-30 daga)	668.857	150.695	118.784	38.649	550.073	112.046
Útlán og kröfur á lánastofnanir	81.211	70.340	71.168	70.340	10.043	-
Annað innflæði	42.789	20.372	11.806	6.442	30.983	13.930
Skorður við áætlað innflæði	-	-	-	(47.795)	-	-
Heildarinnflæði (0-30 daga)	124.000	90.712	82.974	28.987	41.026	13.930
Lausafjárþekja		158%		534%		44%

Eftirfarandi tafla sýnir samsetningu lausafjárforða bankans sem samsettur er af hágæðalausafjáreignum sem skilgreindar eru í lausafjárreglum nr. 266/2017 sem og af tiltækum útlánum og kröfum á fjármálastofnanir:

Lausafjárforði 31. desember 2019	Samtals	Erlendar myntir	ISK
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	44.235	1.525	42.710
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf veðhæf hjá Seðlabanka Íslands	19.665	4.148	15.517
Erlend ríkisskuldabréf með 0% áhættuvog	82.320	82.320	-
Hágæða lausafjáreignir	146.220	87.993	58.227
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	57.584	47.825	9.759
Heildarlausafjárforði	203.804	135.818	67.986

Lausafjárforði 31. desember 2018	Samtals	Erlendar myntir	ISK
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	35.291	1.655	33.636
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf veðhæf hjá Seðlabanka Íslands	9.738	-	9.738
Erlend ríkisskuldabréf með 0% áhættuvog	49.932	49.932	-
Hágæða lausafjáreignir	94.961	51.587	43.374
Útlán og kröfur á fjármálafyrirtæki	81.211	71.168	10.043
Heildarlausafjárforði	176.172	122.755	53.417

Annar meginmælikvarði lausafjárahættu þar sem horft er til allt að 12 mánaða, er fjármögnunarþekja (NSFR). Eftirfarandi tafla sýnir fjármögnunarþekju í erlendum myntum og fjármögnunarþekju samtals 31. desember 2019 og 31. desember 2018.

	2019	2018
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	143%	166%
Fjármögnunarþekja samtals	117%	120%

Skýringar við samstæðuársreikning

72. Stýring lausafjánhættu (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir innlánagrunn samstæðunnar eftir hópum sem byggðir eru á aðferðarfræði lausafjárreglna Seðlabanka Íslands nr. 266/2017 um útreikning á lausafjárþekjuhlutfalli. Innlánaþórnir eru flokkaðir eftir binditíma sem og eftir áætlaðri útlæðisvigt sem gefur til kynna kvikleika þeirra. Greining á kvikleika er aðferð sem bankinn notar til að meta hversu stöðug innlán samstæðunnar eru.

31. desember 2019	Áætlun útlæðisvigt	0-30 dagar	Meira en 30 dagar	Samtals
Einstaklingar	5% - 100%	269.432	115.493	384.925
Lítill og meðalstór fyrirtæki	5% - 100%	64.672	7.145	71.817
Rekstrarinnlán	5% - 25%	-	-	-
Stór fyrirtæki	20% - 40%	108.386	20.477	128.863
Opinberir aðilar	20% - 40%	25.416	9.459	34.875
Viðskiptavinir á fjármálamarkaði	100%	55.330	71.375	126.705
Handveðsett innlán		8.297	392	8.689
Samtals innlán		531.533	224.341	755.874

31. desember 2018	Áætlun útlæðisvigt	0-30 dagar	Meira en 30 dagar	Samtals
Einstaklingar	5% - 100%	262.276	94.858	357.134
Lítill og meðalstór fyrirtæki	5% - 100%	61.461	5.999	67.460
Rekstrarinnlán	5% - 25%	-	-	-
Stór fyrirtæki	20% - 40%	128.063	31.147	159.210
Opinberir aðilar	20% - 40%	17.986	7.706	25.692
Viðskiptavinir á fjármálamarkaði	100%	47.641	61.735	109.376
Handveðsett innlán		8.263	515	8.778
Samtals innlán		525.690	201.960	727.650

73. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda

Eftirfarandi töflur taka aðeins mið af samningsbundnu greiðslufæði eigna og skulda samstæðunnar en taka ekki mið af þeim aðgerðum sem samstæðan getur ákveðið að fara í til að umbreyta eignum í reiðufé annað hvort með sölu eigna eða þátttöku í viðskiptum við Seðlabanka Íslands. Frekari upplýsingar um lausafjárstýringu samstæðunnar má sjá í skýringu 72.

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningunni fyrir lok árs 2019 og 2018 er skipt niður á tímabil með tilliti til líftíma samnings (þ.e. miðað við tímasetningu samningsbundins greiðslufæðis). Í tilviki útlána og krafna á viðskiptavini sem eru í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir metur samstæðan greiðslufæði út frá sögulegum upplýsingum um endurheimt. Í tilviki skuldabréfa sem útgefin eru af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir eru fjárhæðir settar fram sem vænt greiðslufæði metið á gangvirði á reikningsskiladegi. Þessi skuldabréf falla öll á tímabilið 1-5 ár.

Fjárhæðir sem birtar eru í eftirstöðvagreiningunni eru ónúvirt framtíðar innflæði og útlæði greiðslna samstæðunnar, þar með talið greiðslufæði af höfuðstólum og vöxtum. Þessar fjárhæðir eru aðrar en bókfært virði í efnahagsreikningi sem byggja á núvirtu greiðslufæði en ekki ónúvirtu. Ef inn- og útgreiðslur eru ekki fastákveðnar er fjárhæðin sem notuð er við eftirstöðvagreininguna ákvörðuð með tilliti til þeirra vaxta, gengis gjaldmiðla og verðbólgu sem er í gildi á reikningsskiladegi. Þegar valkvætt er hvenær samstæðan þarf að inna greiðslu af hendi er vænt greiðslustreymi reiknað út frá fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafín um greiðslu en það er versta spá út frá sjónarmiði samstæðunnar. Sem dæmi má nefna að óbundnar innstæður falla inn á fyrsta tímabilið. Þar sem samstæðan hefur skuldbundið sig til að reiða fram afborganir er reiknað með því að hver afborgun eigi sér stað á fyrsta degi sem samstæðan kann að vera krafín um greiðslu. Ónýttar lánalínur falla því líka innan þess tímabils sem fyrst mætti nýta þær. Fyrir fjárhagslega ábyrgðasamninga sem samstæðan gefur út er fjárhæðin sem notuð er í eftirstöðvagreiningunni hámarksfjárhæð ábyrgðarinnar og er hún gefin upp á fyrsta tímabilinu sem hægt væri að krefjast efnda á ábyrgðinni.

Talsverður munur er á væntu greiðslufæði samstæðunnar af óbundnum innstæðum annars vegar og fjárhæðunum sem eftirstöðvagreiningin miðast við hins vegar. Óbundin innlán viðskiptavina hafa stuttan samningsbundinn gjalddaga en eru skilgreind sem tiltölulega stöðug fjármögnunarleið með væntan lánstíma lengri en eitt ár. Að auki er ekki gert ráð fyrir því að allar lánalínur séu nýttar samstundis. Eins og kom fram í skýringu 72, framkvæmir samstæðan einnig mánaðarlegar álagsprófanir til að meta áhrif breyttra markaðsaðstæðna og úttekta á innlánunum.

Innan afleiðna koma fjárhæðir stundarviðskipta. Við stýringu á lausafjánhættu lítur samstæðan á stundarviðskipti sem fjárhagslega eign eða skuld en ekki sem hluta af afleiðusamningum.

Skýringar við samstæðuársreikning

73. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2019:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjalddaga	Samtals	Bókfært virði
Skuldir við lánastofnanir og								
Seðlabanka	(20.495)	(28.028)	-	-	-	-	(48.523)	(48.062)
Innlán frá viðskiptavinum	(509.024)	(152.794)	(26.590)	(15.733)	(5.812)	-	(709.953)	(707.813)
Skortstöður	(26)	(10)	(35)	(290)	(2.369)	-	(2.730)	(2.081)
Lántaka	(111)	(4.748)	(45.838)	(295.518)	(74.514)	-	(420.729)	(373.168)
Aðrar fjárskuldir	(7.120)	-	-	-	-	-	(7.120)	(7.118)
Víkjandi lántaka	-	-	(642)	(2.616)	(23.562)	-	(26.820)	(19.081)
Samtals	(536.776)	(185.580)	(73.105)	(314.157)	(106.257)	0	(1.215.875)	(1.157.323)
Afleiður – skuldir								
Veltubók								(1.364)
Innstreymi	4.136	938	1.470	-	-	-	6.544	
Útstreymi	(5.427)	(954)	(1.531)	-	-	-	(7.912)	
Áhættuvarnir								(1.945)
Innstreymi	4.112	3.725	10.379	23.745	2.070	-	44.031	
Útstreymi	(4.139)	(3.801)	(10.519)	(25.354)	(2.460)	-	(46.273)	
Samtals	(1.318)	(92)	(201)	(1.609)	(390)	0	(3.610)	(3.309)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	-	-	-	-	-	69.824	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	9.726	45.450	30.435	20.542	13.193	-	119.346	115.262
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	30.019	30.019	30.019
Útlán og kröfur á lánastofnanir	47.929	-	-	-	-	-	47.929	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	30.490	62.599	150.614	406.265	851.763	-	1.501.731	1.140.184
Aðrar fjáreignir	7.819	-	-	-	-	-	7.819	7.819
Samtals	165.788	108.049	181.049	426.807	864.956	30.019	1.776.668	1.411.037
Afleiður - eignir								
Veltubók								514
Innstreymi	4.464	689	648	2.228	-	-	8.029	
Útstreymi	(4.013)	(680)	(597)	(2.216)	-	-	(7.506)	
Áhættuvarnir								2.180
Innstreymi	12.447	19.646	4.852	84.404	-	-	121.349	
Útstreymi	(12.040)	(18.933)	(4.934)	(83.316)	-	-	(119.223)	
Samtals	858	722	(31)	1.100	0	0	2.649	2.694
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(1.108)	(725)	(4.221)	(5.568)	(11.179)	(1.166)	(23.967)	
Ónýttar lánsheimildir	(95.478)	-	-	-	-	-	(95.478)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortaheimildir	(64.032)	-	-	-	-	-	(64.032)	
Samtals	(160.618)	(725)	(4.221)	(5.568)	(11.179)	(1.166)	(183.477)	
Hrein lausafjárstaða	(532.066)	(77.626)	103.491	106.573	747.130	28.853	376.355	253.099

Skýringar við samstæðuársreikning

73. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar 31. desember 2018:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjalddaga	Samtals	Bókfært virði
Skuldir við lánastofnanir og								
Seðlabanka	(28.184)	(793)	-	(6.324)	-	-	(35.301)	(34.609)
Innlán frá viðskiptavinum	(537.958)	(110.014)	(26.002)	(16.246)	(6.474)	-	(696.694)	(693.043)
Skortstöður	(16)	(1.002)	(135)	(2.419)	(3.478)	-	(7.050)	(4.908)
Lántaka	(40.004)	(28.262)	(41.760)	(231.187)	(99.036)	-	(440.249)	(314.412)
Aðrar fjárskuldir	(6.114)	-	-	-	-	-	(6.114)	(6.114)
Víkjandi lántaka	-	-	(416)	(1.665)	(15.402)	-	(17.483)	(13.340)
Samtals	(612.276)	(140.071)	(68.313)	(257.841)	(124.390)	0	(1.202.891)	(1.066.426)
Afleiður - skuldir								
Veltubók								(557)
Innstreymi	6.916	1.724	305	-	-	-	8.945	
Ústreymi	(7.341)	(1.843)	(333)	-	-	-	(9.517)	
Áhættuvarnir								(1.081)
Innstreymi	4.432	181	990	29.472	2.204	-	37.279	
Ústreymi	(4.457)	(89)	(434)	(31.032)	(2.761)	-	(38.773)	
Samtals	(450)	(27)	528	(1.560)	(557)	0	(2.066)	(1.638)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	-	-	-	-	-	70.854	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	7.050	36.754	7.656	16.321	28.417	-	96.198	77.058
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	-	-	-	23.547	23.547	23.547
Útlán og kröfur á lánastofnanir	71.385	-	-	-	-	-	71.385	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	34.647	72.779	172.775	416.779	1.207.280	-	1.904.260	1.064.532
Aðrar fjáreignir	4.864	-	-	-	-	-	4.864	4.864
Samtals	188.800	109.533	180.431	433.100	1.235.697	23.547	2.171.108	1.312.240
Afleiður - eignir								
Veltubók								521
Innstreymi	6.417	1.342	60	2.425	-	-	10.244	
Ústreymi	(5.966)	(1.285)	(51)	(2.412)	-	-	(9.714)	
Áhættuvarnir								1.402
Innstreymi	25.351	1.090	574	94.319	-	-	121.334	
Ústreymi	(24.919)	(811)	(920)	(93.767)	-	-	(120.417)	
Samtals	883	336	(337)	565	0	0	1.447	1.923
Liðir utan efnahagsreiknings								
Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa	(2.525)	(5.113)	(5.187)	(3.928)	-	(1.342)	(18.095)	
Ónýttar lánsheimildir	(123.997)	-	-	-	-	-	(123.997)	
Ónýttur yfirdráttur/kreditkortheimildir	(62.591)	-	-	-	-	-	(62.591)	
Samtals	(189.113)	(5.113)	(5.187)	(3.928)	0	(1.342)	(204.683)	
Hrein lausafjárstaða	(612.156)	(35.342)	107.122	170.336	1.110.750	22.205	762.915	246.099

Skýringar við samstæðuársreikning

74. Eftirstöðvagreining fjáreigna og fjárskulda eftir myntum

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2019:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldþaga	Samtals	Bókfært virði
Samtals í erlendri mynt	(96.567)	(5.865)	(43.226)	(191.682)	(18.360)	-	(355.700)	(347.566)
ISK	(440.209)	(179.715)	(29.879)	(122.475)	(87.897)	-	(860.175)	(809.757)
Alls	(536.776)	(185.580)	(73.105)	(314.157)	(106.257)	0	(1.215.875)	(1.157.323)
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	(582)	173	(274)	(9)	-	-	(692)	(1.379)
ISK	(736)	(265)	73	(1.600)	(390)	-	(2.918)	(1.930)
Samtals	(1.318)	(92)	(201)	(1.609)	(390)	0	(3.610)	(3.309)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	69.871	59.041	69.731	129.415	10.172	2.735	340.965	348.203
ISK	95.917	49.008	111.318	297.392	854.784	27.284	1.435.703	1.062.834
Samtals	165.788	108.049	181.049	426.807	864.956	30.019	1.776.668	1.411.037
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	1.232	777	(434)	1.039	-	-	2.614	2.192
ISK	(374)	(55)	403	61	-	-	35	502
Samtals	858	722	(31)	1.100	0	0	2.649	2.694
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(22.542)	(412)	(2.084)	(1.563)	(6.440)	-	(33.041)	
ISK	(138.076)	(313)	(2.137)	(4.005)	(4.739)	(1.166)	(150.436)	
Samtals	(160.618)	(725)	(4.221)	(5.568)	(11.179)	(1.166)	(183.477)	
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt	(48.588)	53.714	23.713	(62.800)	(14.628)	2.735	(45.854)	1.450
Hrein lausafjárstaða í ISK	(483.478)	(131.340)	79.778	169.373	761.758	26.118	422.209	251.649
Hrein lausafjárstaða	(532.066)	(77.626)	103.491	106.573	747.130	28.853	376.355	253.099

Eftirfarandi tafla sýnir eftirstöðvagreiningu fyrir fjármálagerninga samstæðunnar eftir gjaldmiðlum 31. desember 2018:

Fjárskuldir aðrar en afleiður	0-1 mánuður	1-3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Meira en 5 ár	Án gjaldþaga	Samtals	Bókfært virði
Samtals í erlendri mynt	(92.638)	(6.264)	(15.415)	(192.613)	(24.614)	-	(331.544)	(316.808)
ISK	(519.638)	(133.807)	(52.898)	(65.228)	(99.776)	-	(871.347)	(749.618)
Alls	(612.276)	(140.071)	(68.313)	(257.841)	(124.390)	0	(1.202.891)	(1.066.426)
Afleiður – skuldir								
Samtals í erlendri mynt	2.361	1.277	(197)	1	-	-	3.442	(393)
ISK	(2.811)	(1.304)	725	(1.561)	(557)	-	(5.508)	(1.245)
Samtals	(450)	(27)	528	(1.560)	(557)	0	(2.066)	(1.638)
Fjáreignir aðrar en afleiður								
Samtals í erlendri mynt	94.491	63.481	50.488	106.524	3.565	81	318.630	319.513
ISK	94.309	46.052	129.943	326.576	1.232.132	23.466	1.852.478	992.727
Samtals	188.800	109.533	180.431	433.100	1.235.697	23.547	2.171.108	1.312.240
Afleiður – eignir								
Samtals í erlendri mynt	(982)	(354)	(282)	494	-	-	(1.124)	1.552
ISK	1.865	690	(55)	71	-	-	2.571	371
Samtals	883	336	(337)	565	0	0	1.447	1.923
Liðir utan efnahagsreiknings								
Samtals í erlendri mynt	(26.823)	(3.341)	(2.394)	(41)	-	-	(32.599)	
ISK	(162.290)	(1.772)	(2.793)	(3.887)	-	(1.342)	(172.084)	
Samtals	(189.113)	(5.113)	(5.187)	(3.928)	0	(1.342)	(204.683)	
Hrein lausafjárstaða í erlendri mynt	(23.591)	54.799	32.200	(85.635)	(21.049)	81	(43.195)	3.864
Hrein lausafjárstaða í ISK	(588.565)	(90.141)	74.922	255.971	1.131.799	22.124	806.110	242.235
Hrein lausafjárstaða	(612.156)	(35.342)	107.122	170.336	1.110.750	22.205	762.915	246.099

Fjárhæðum í eftirstöðvagreiningunni fyrir 31. desember 2019 og 31. desember 2018 er skipt niður á tímabil með tilliti til eftirstöðva lánstíma samkvæmt samningi (þ.e. miðað við tímasetningu greiðsluflæðis samkvæmt ákvæðum samninga). Undantekningar frá þessu eru útlán og kröfur á viðskiptavini og skuldabréf útgefin af fyrirtækjum í greiðslustöðvun eða þar sem skiptameðferð stendur yfir eru þó undanþegin, eins og fram kemur í skýringu 73.

Skýringar við samstæðuársreikning

75. Veðsettar eignir

Eftirfarandi tafla sýnir sundurliðun veðsettra og óveðsettra eigna samstæðunnar 31. desember 2019 og 31. desember 2018:

31. desember 2019	Veðsett á móti		Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggð-um skulda-bréfum	Annað*		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	2.152	9.956	57.716	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	-	115.262	115.262
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	30.019	30.019
Afleiðusamningar	-	-	2.694	2.694
Útlán og kröfur á lánaðstofnanir	-	1.039	46.890	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavini	177.933	-	962.251	1.140.184
Fjárfesting í dóttur- og hlutdeildarfélagum	-	-	1.471	1.471
Rekstrarfjármunir	-	-	6.743	6.743
Óefnislegar eignir	-	-	2.296	2.296
Frestuð skatteign	-	-	20	20
Aðrar eignir	-	-	8.864	8.864
Eignir í sölumeðferð	-	-	1.022	1.022
Samtals	180.085	10.995	1.235.248	1.426.328

31. desember 2018	Veðsett á móti		Óveðsettar eignir	Samtals
	Sértryggð-um skulda-bréfum	Annað*		
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	3.835	12.741	54.278	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	-	77.058	77.058
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	-	-	23.547	23.547
Afleiðusamningar	-	-	1.923	1.923
Útlán og kröfur á lánaðstofnanir	-	805	70.580	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavini	132.864	-	931.668	1.064.532
Fjárfesting í hlutdeildarfélagum	-	-	1.453	1.453
Rekstrarfjármunir	-	-	5.548	5.548
Óefnislegar eignir	-	-	2.622	2.622
Frestuð skatteign	-	-	134	134
Aðrar eignir	-	-	5.655	5.655
Eignir í sölumeðferð	-	-	1.330	1.330
Samtals	136.699	13.546	1.175.796	1.326.041

*Annað eru eignir sem settar hafa verið að veði við Seðlabankann til þess að tryggja uppgjör í íslenska greiðslukerfinu, eignir sem settar hafa verið að veði til þess að tryggja viðskiptalínur, GMRA (e. Global Master Repurchase Agreement) og ISDA (e. International Swaps and Derivative Association) samninga og aðrar veðsetningar af svipuðum toga.

Markaðsáhætta

76. Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er áhætta á að verðbreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði og framtíðarsjóðstreymi fjármálagerna. Markaðsáhætta er tilkomin vegna opinna staða í gjaldmiðlum, hlutabréfum og vaxtaberandi gæmingum, en slíkir fjármálagerningar eru næmir fyrir almennum og sértækum markaðsbreytingum og flökti í markaðsbreytum, til dæmis vöxtum, vaxtaálagi, gengi gjaldmiðla og hlutabréfaverði. Önnur verðáhætta er skilgreind sem hlutabréfaáhætta og verðtryggingaráhætta en greint er frá þessu sérstaklega í næstu skýringum.

77. Stýring markaðsáhattu

Samstæðan flokkar markaðsáhattu starfseminnar í áhættu innan veltubókar og áhættu utan veltubókar og er áhættunni stýrt sérstaklega fyrir hvora bók. Veltubók inniheldur stöður sem koma til vegna viðskiptavaktar, áhættuvarna vegna afleiðna og stöðutöku fyrir eigin reikning. Söfn utan veltubókar innihalda stöðutöku sem tengist viðskiptabankastarfsemi samstæðunnar og eigin stöðutöku Fjárfestingar vegna eigna- og skuldastýringar sem og fjármögnunarsamninga. Fjárfesting ber jafnframt ábyrgð á daglegri lausafjárfestingu samstæðunnar og sem felur í sér markaðsáhattu.

Bankaráð er ábyrgt fyrir ákvörðunum um áhættuvilja samstæðunnar í heild, þar á meðal með tilliti til markaðsáhattu. Bankastjóri skipar Áhættu- og fjármálanefnd bankans sem ber ábyrgð á mótun og innleiðingu stefnu varðandi markaðsáhattu og setur áhættumörk fyrir markaðsáhattu. Fjárfesting og Viðskiptavakt innan Markaða eru ábyrgar fyrir stöðutöku samstæðunnar í markaðstengdum afurðum undir eftirliti Markaðsáhattu. Markmið með stýringu markaðsáhattu er að skilgreina, meta og hafa eftirlit með markaðsáhattu ásamt því að greina áhættuna og upplýsa viðeigandi aðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

77. Stýring markaðsáhhættu (framhald)

Haft er eftirlit með markaðsáhhættu sem myndast vegna viðskipta í veltubók og starfsemi utan veltubókar og er daglegum, vikulegum og mánaðarlegum skýrslum skilað til stjórnenda viðeigandi starfseininga auk þess að skila minnst tvisvar á ári ítarlegri áhættuskýrslu til bankaráðs. Markaðsáhhætta samstæðunnar er því mæld daglega auk þess sem Markaðsáhhætta hefur eftirlit með þeim áhættumörkum sem tilgreind eru í áhættuvilja samstæðunnar. Niðurstöður mælinga ásamt stöðu annarra markaðsáhhættupátta eru svo lagðar fyrir Áhættu- og fjármálanefnd aðra hverja viku. Stuðst er við fjölda kennistærða, t.d. daglegan hagnað og tap, auk stöðu vegna mismunandi eiginða á borð við gjaldmiðil og útgefanda.

Samstæðan notar áhættugrunn og eiginfjárbörf sem samnefnara fyrir áhættu mismunandi eignaflokka, þar á meðal eru þær eignir sem bera markaðsáhhættu. Ákveðnar eignir samstæðunnar eru þannig áhættuvegnar í samræmi við eiginfjárreglur, sem áhættugrunnur samstæðunnar byggist svo á.

Í eftirfarandi töflu er samantekt á markaðsáhhættu samstæðunnar sýnd sem hlutfall af áhættugrunni þann 31. desember 2019 og 31. desember 2018. Aðlögun á útlánvirði (CVA) fyrir afleiðustöður samstæðunnar eru reiknaðar með staðalaðferð samkvæmt reglum um eiginfjárröfur.

	2019	2018
Áhættupáttur	% af áh.gr.	% af áh.gr.
Hlutabréfaáhhætta	0,4%	0,9%
Vaxtaáhhætta	0,4%	0,2%
Aðlögun á útlánvirði	0,0%	0,0%
Gjaldeyrisáhhætta	0,4%	0,6%
Samtals	1,2%	1,8%

78. Hlutabréfaáhhætta

Hlutabréfaáhhætta er áhættan á sveiflum í virði á opnum stöðum í hlutabréfum og hlutabréfatengdum fjármálagerningum.

Hlutabréfastöður samstæðunnar í veltubók samanstanda af stöðutöku í skráðum innlendum hlutabréfum vegna viðskiptavaktar, ásamt stöðum í afleiðum á skráð hlutabréf og vörum vegna þeirra. Stöður samstæðunnar í hlutabréfum utan veltubókar samanstanda af skráðum og óskráðum hlutabréfum vegna eigna- og skuldastýringar. Frekari útlistun má sjá í skýringu 20 og skýringum 80-81.

79. Vaxtaáhhætta

Vaxtaáhhætta er áhættan á að vaxtabreytingar á mörkuðum hafi áhrif á gangvirði eða framtíðarsjóðstreymi fjármálagerninga.

Vaxtabreytingar á eignum eða skuldum samstæðunnar utan veltubókar hafa áhrif á vaxtamun. Áhættuna má aðallega rekja til mismunar á lengd vaxtatímabíla eigna og skulda. Vaxtaáhhættu er fyrst og fremst stýrt með því að fylgjast með vaxtabílum. Vaxtaáhhættu er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhhættu.

Eftirfarandi töflur sýna vaxtaáhhættu samstæðunnar. Töflurnar sýna bókfært virði vaxtaberandi eigna og skulda á meðan fjárhæðir utan efnahagsreiknings eru settar fram sem nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar, sjá skýringu 21. Fjárhæðirnar eru flokkaðar út frá dagsetningu samningsbundinnar endurverðlagningar eða gjalddaga, hvort sem gerist fyrr.

	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
31. desember 2019					
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	-	-	-	69.824
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	52.477	36.344	15.450	10.991	115.262
Afleiðusamningar	2.694	-	-	-	2.694
Útlán og kröfur á lánastofnanir	47.929	-	-	-	47.929
Útlán og kröfur á viðskiptavini	857.054	116.140	133.234	33.756	1.140.184
Aðrar fjáreignir	7.819	-	-	-	7.819
Samtals	1.037.797	152.484	148.684	44.747	1.383.712
Fjárskuldir					
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(48.062)	-	-	-	(48.062)
Innlán frá viðskiptavinum	(699.961)	(5.092)	(2.760)	-	(707.813)
Afleiðusamningar og skortstöður	(3.309)	-	-	(2.081)	(5.390)
Lántaka	(56.438)	(24.643)	(236.930)	(55.157)	(373.168)
Aðrar fjárskuldir	(7.118)	-	-	-	(7.118)
Víkjandi lántaka	-	-	(13.613)	(5.468)	(19.081)
Samtals	(814.888)	(29.735)	(253.303)	(62.706)	(1.160.632)
Hrein staða í efnahagsreikningi	222.909	122.749	(104.619)	(17.959)	223.080
Afleiður notaðar til áhættuvarnar	(85.357)	3.877	81.480	0	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	16.143	10.192	(24.335)	(2.000)	
Vaxtanæmnibil samtals	153.695	136.818	(47.474)	(19.959)	

Skýringar við samstæðuársreikning

79. Vaxtaáhætta (framhald)

31. desember 2018	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	70.854	-	-	-	70.854
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	48.155	7.044	9.762	12.097	77.058
Afleiðusamningar	1.923	-	-	-	1.923
Útlán og kröfur á lánastofnanir	71.385	-	-	-	71.385
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	853.058	68.257	96.428	46.789	1.064.532
Aðrar fjáreignir	4.864	-	-	-	4.864
Samtals	1.050.239	75.301	106.190	58.886	1.290.616
Fjárskuldir					
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	(34.609)	-	-	-	(34.609)
Innlán frá viðskiptavinum	(686.952)	(3.900)	(2.191)	-	(693.043)
Afleiðusamningar og skortstöður	(2.634)	-	(1.925)	(1.987)	(6.546)
Lántaka	(44.330)	(18.622)	(188.270)	(63.190)	(314.412)
Aðrar fjárskuldir	(6.114)	-	-	-	(6.114)
Víkjandi lántaka	-	-	(13.340)	-	(13.340)
Samtals	(774.639)	(22.522)	(205.726)	(65.177)	(1.068.064)
Hrein staða í efnahagsreikningi	275.600	52.779	(99.536)	(6.291)	222.552
Afleiður notaðar til áhættuvarnar	(83.861)	0	83.861	0	
Hrein staða utan efnahagsreiknings	16.957	56	(14.711)	(2.303)	
Vaxtanæmnibil samtals	208.696	52.835	(30.386)	(8.594)	

80. Næmnigreining eigna í veltubók

Stýring markaðsáætlu í veltubók samstæðunnar byggir einnig á eftirliti með næmni veltubókarinnar gagnvart mismunandi sviðsmyndum á verði hlutabréfa og markaðsvaxta.

Eftirfarandi tafla sýnir breytingu í gangvirði skuldabréfa við samhliða hliðrun vaxtaferla um +/-100 grunnpunkta.

Mynt	2019		2018	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK, óverðtryggt	79	(73)	110	(102)
ISK, verðtryggt	61	(57)	452	(396)
Samtals	140	(130)	562	(498)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefði á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum og hlutabréfagerningum í veltubók, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/- 5%.

Mynt	2019		2018	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	17	(17)	226	(226)
Aðrar	-	-	1	(1)
Samtals	17	(17)	227	(227)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

81. Næmnigreining eigna utan veltubókar

Stýring vaxtaáætlu utan veltubókar byggir einnig á eftirliti með næmni gangvirðis fjáreigna og -skulda gagnvart ýmsum vaxtasviðsmyndum. Mánaðarlega eru framkvæmd álagspróf þar sem vaxtaferlum allra gjaldmiðla er hliðrað og áhrif hliðrunarinnar á eigið fé samstæðunnar mæld.

Skýringar við samstæðuársreikning

81. Næmnigreining eigna utan veltubókar (framhald)

Eftirfarandi tafla sýnir breytingu í gangvirði fjáreigna og fjárskulda við samhliða hliðrun vaxtaferla um +/-100 grunnpunkta.

Mynt	2019		2018	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK, óverðtryggt	205	(248)	(916)	962
ISK, verðtryggt	4.437	(4.510)	426	170
EUR	1.405	(1.479)	2.283	(2.413)
Aðrar	200	(200)	29	(23)
Samtals	6.247	(6.437)	1.822	(1.304)

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif það hefur á hagnað (tap) samstæðunnar fyrir tekjuskatt ef verð á hlutabréfum utan veltubókar, sem eru í eigu samstæðunnar í árslok, breyttist um +/-5% fyrir verð hlutabréfa sem flokkuð eru undir 1. þrepi eða 2. þrepi, eins og skilgreint er í skýringu 88.5 (f) og +/-5% fyrir ógreinanleg lykilinntök, sem notuð eru við verðmat hlutabréfa sem flokkuð eru undir 3. þrepi, eins og skilgreint er í 88.5 (f).

Mynt	2019		2018	
	Hækkun	Lækkun	Hækkun	Lækkun
ISK	808	(808)	920	(918)
Aðrar	14	(14)	5	(5)
Samtals	822	(822)	925	(923)

Eigið fé samstæðunnar hefur breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádrægnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á hagnaði fyrir tekjuskatt hefur haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

82. Verðtryggingaráhætta (öll söfn)

Verðtryggingaráhætta er áhættan á þeim áhrifum sem sveiflur í vísitölu neysliverðs geta haft á fjárhagsstöðu og sjóðstreymi verðtryggðra fjármálagæminga. Talsvert ójafnvægi er milli verðtryggðra eigna og skulda samstæðunnar. Til að mæta þessu ójafnvægi býður bankinn upp á óverðtryggð útlán, verðtryggð innlán, verðtryggðar sértryggðar skuldabréfaútgáfur sem og verðtryggð vaxtaskiptasamninga.

Verðtryggingaráhættu vegna tengingar við vísitölu neysliverðs er stýrt miðlægt innan samstæðunnar af Fjárfstýringu og er undir eftirliti Markaðsáhættu innan Áhættustýringar. Töflurnar hér að neðan sýna verðtryggingarjöfnuð samstæðu miðað við bókfærða stöðu verðtryggðra fjáreigna og fjárskulda flokkað eftir gjalddögum 31. desember 2019 og 31. desember 2018.

	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
31. desember 2019					
Fjáreignir					
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	-	1	5.531	8.760	14.292
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	4.956	11.451	69.661	315.875	401.943
Samtals	4.956	11.452	75.192	324.635	416.235
Fjárskuldir					
Innlán frá viðskiptavinum	(71.093)	(2.486)	(11.418)	(35.809)	(120.806)
Afleiðusamningar og skortstöður	-	-	-	(939)	(939)
Lántaka	-	-	(64.113)	(55.158)	(119.271)
Víkjandi lántaka	-	-	-	(5.468)	(5.468)
Samtals	(71.093)	(2.486)	(75.531)	(97.374)	(246.484)
Samtals innan efnahags	(66.137)	8.966	(339)	227.261	169.751
Nettófjáreignir utan efnahags					
Vaxtaskiptasamningar	-	-	(26.391)	(2.228)	(28.619)
Heildarskiptasamningar	(11.923)	-	-	-	(11.923)
Samtals	(11.923)	0	(26.391)	(2.228)	(40.542)
Verðtryggingarjöfnuður samtals	(78.060)	8.966	(26.730)	225.033	129.209

Skýringar við samstæðuársreikning

82. Verðtryggingaráhætta (öll söfn) (framhald)

31. desember 2018	Allt að 3 mánuðir	3-12 mánuðir	1-5 ár	Yfir 5 ár	Bókfært virði
Fjáreignir					
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	115	5	136	12.530	12.786
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	5.058	11.782	64.356	307.871	389.067
Samtals	5.173	11.787	64.492	320.401	401.853
Fjárskuldir					
Innlán frá viðskiptavinum	(85.965)	(12.554)	(11.316)	(3.690)	(113.525)
Afleiðusamningar og skortstöður	-	-	(2.274)	(2.264)	(4.538)
Lántaka	(426)	(341)	(21.021)	(62.816)	(84.604)
Samtals	(86.391)	(12.895)	(34.611)	(68.770)	(202.667)
Samtals innan efnahags	(81.218)	(1.108)	29.881	251.631	199.186
Nettófjáreignir utan efnahags					
Vaxtaskiptasamningar	(66)	-	(25.000)	(2.000)	(27.066)
Heildarskiptasamningar	(823)	-	-	-	(823)
Samtals	(889)	0	(25.000)	(2.000)	(27.889)
Verðtryggingarjöfnuður samtals	(82.107)	(1.108)	4.881	249.631	171.297

Stýring verðtryggingaráhættu samstæðunnar vegna vísitölu neysluverðs felst einnig í eftirfylgni með næmni hreinnar stöðu samstæðunnar í verðtryggðum fjáreignum og fjárskuldum innan efnahags gagnvart ýmsum verðbólgu/verðhjöðnunaratburðum. Sem dæmi má nefna að eins prósentustigs breyting í vísitölu neysluverðs, að öðrum forsendum óbreyttum, hefði aukið vaxtamun um 1.292 milljónir króna (2018: 1.713 milljónir króna). Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn, að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun (lækkun) á vaxtamun hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé. Aftur á móti mætti segja að í sviðsmynd með viðvarandi hárrí (lágri) verðbólgu er líklegt að breytilegir óverðtryggðir vextir haldist hærri (lægri) en ella í andhverfri sviðsmynd, sem þar með myndi mynda mótvægi við jákvæðu (neikvæðu) tekjuáhrifin fyrir samstæðuna til lengri tíma lítið.

Gjaldeyrisáhætta

83. Gjaldeyrisáhætta (öll söfn)

Samstæðan starfar í samræmi við reglur Seðlabanka Íslands um gjaldeyrisjöfnuð, nr. 784/2018. Reglurnar kveða á um að gjaldeyrisjöfnuður (hvort sem er skortstöður eða gnóttstöður) kerfislega mikilvægra eftirlitsskyldra aðila skuli ávallt vera innan 10% af eiginfjárgrunni þeirra, í hverri mynt og öllum myntum samanlagt. Þó skal heildargjaldeyrisjöfnuður aldrei vera hærri fjárhæð en sem nemur 25.000 milljónum króna. Bankinn skilar Seðlabanka Íslands daglegum skýrslum um gjaldeyrisjöfnuð og samstæðan skilar þeim mánaðarlega.

Nettó gjaldeyrisjöfnuður samstæðunnar þann 31. desember 2019 var +1,2% af eiginfjárgrunni samstæðunnar (31.12.2018: +2,3%).

Skýringar við samstæðuársreikning

84. Samþjöppun gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi töflur sýna samantekna gjaldeyrisáhættu samstæðunnar 31. desember 2019 og 31. desember 2018. Fjárhæðir utan efnahagsreiknings sýna nafnverðsfjárhæðir afleiðusamninga samstæðunnar. Fjárhæðir sem settar eru fram í eftirfarandi töflu innihalda alla samninga um stundarviðskipti með erlenda gjaldmiðla. Við stjórnun gjaldeyrisáhættu lítur samstæðan á framansagða samninga hvorki sem afleiðueignir né afleiðuskuldir.

31. desember 2019	EUR	GBP	USD	JPY	CHF	Aðrir	Alls
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	575	163	307	12	35	434	1.526
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	27.213	4	52.261	-	-	6.882	86.360
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	2.210	-	77	-	-	263	2.550
Afleiðusamningar	1.395	24	763	-	-	10	2.192
Útlán og kröfur á lánaðofnanir	17.514	2.286	8.000	1.013	800	18.242	47.855
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	158.304	2.661	41.364	2.135	300	3.541	208.305
Aðrar eignir	1.387	-	-	-	-	36	1.423
Samtals	208.598	5.138	102.772	3.160	1.135	29.408	350.211
Skuldir							
Skuldir við lánaðofnanir og Seðlabanka	(1.661)	(47)	(148)	-	-	(393)	(2.249)
Innlán frá viðskiptavinum	(43.391)	(4.511)	(43.163)	(823)	(861)	(8.754)	(101.503)
Afleiðusamningar og skortstöður	(1.017)	(18)	(323)	-	(2)	(141)	(1.501)
Lántaka	(152.699)	-	(18.336)	-	-	(57.980)	(229.015)
Aðrar skuldir	(413)	(48)	(188)	(1)	(5)	(531)	(1.186)
Víkjandi lántaka	(13.613)	-	-	-	-	-	(13.613)
Samtals	(212.794)	(4.624)	(62.158)	(824)	(868)	(67.799)	(349.067)
Hrein staða í efnahagsreikningi	(4.196)	514	40.614	2.336	267	(38.391)	1.144
Hrein staða utan efnahagsreiknings	6.736	(26)	(40.280)	(2.357)	(409)	38.181	1.845
Hrein gjaldeyrisstaða	2.540	488	334	(21)	(142)	(210)	2.989
31. desember 2018	EUR	GBP	USD	JPY	CHF	Aðrir	Alls
Eignir							
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	666	180	318	15	40	436	1.655
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	26.717	30	27.023	-	-	-	53.770
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	5	-	23	-	-	53	81
Afleiðusamningar	961	146	441	-	-	7	1.555
Útlán og kröfur á lánaðofnanir	39.127	2.951	13.771	343	374	14.602	71.168
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	139.993	2.585	40.790	3.273	1.224	3.677	191.542
Aðrar eignir	1.217	-	52	-	-	29	1.298
Samtals	208.686	5.892	82.418	3.631	1.638	18.804	321.069
Skuldir							
Skuldir við lánaðofnanir og Seðlabanka	(938)	(451)	(125)	-	-	(795)	(2.309)
Innlán frá viðskiptavinum	(35.906)	(4.195)	(44.219)	(306)	(879)	(8.393)	(93.898)
Afleiðusamningar og skortstöður	(156)	(51)	(98)	-	(7)	(44)	(356)
Lántaka	(150.137)	-	(17.681)	-	-	(37.580)	(205.398)
Aðrar skuldir	(422)	(79)	(700)	-	(1)	(740)	(1.942)
Víkjandi lántaka	(13.340)	-	-	-	-	-	(13.340)
Samtals	(200.899)	(4.776)	(62.823)	(306)	(887)	(47.552)	(317.243)
Hrein staða í efnahagsreikningi	7.787	1.116	19.595	3.325	751	(28.748)	3.826
Hrein staða utan efnahagsreiknings	(3.945)	(1.239)	(18.510)	(3.233)	(623)	29.144	1.594
Hrein gjaldeyrisstaða	3.842	(123)	1.085	92	128	396	5.420

Skýringar við samstæðuársreikning

85. Næmni gagnvart gjaldeyrisáhættu

Eftirfarandi tafla sýnir hvaða áhrif 5% veiking/styrking íslensku krónunnar gagnvart erlendum gjaldmiðlum hefði á rekstrartekjur samstæðunnar, ef öllum öðrum breytum er haldið föstum. Næmnigreiningunni er beitt á heildarstöðu samstæðunnar í erlendri mynt samkvæmt efnahagsreikningi eins og fram kemur í skýringu 84.

Mynt í milljónum króna	2019		2018	
	-5%	+5%	-5%	+5%
EUR	127	(127)	192	(192)
GBP	24	(24)	(6)	6
USD	17	(17)	54	(54)
JPY	(1)	1	5	(5)
CHF	(7)	7	6	(6)
Aðrar	(11)	11	20	(20)
Samtals	149	(149)	271	(271)

Eigið fé samstæðunnar hefði breyst að sama marki og rekstrarreikningurinn að frádregnum tekjuskatti. Þetta er vegna þess að hækkun / (lækkun) á rekstrartekjum hefði haft áhrif á óráðstafað eigið fé.

86. Gengi erlendra gjaldmiðla

Samstæðan notaði eftirfarandi gengi erlendra gjaldmiðla fyrir reikningstímabilið sem ársreikningur þessi nær til:

	31.12.19	31.12.18	Breyting í %	Meðalgengi 2019	Meðalgengi 2018
EUR/ISK	135,80	133,20	2,0%	136,68	126,85
GBP/ISK	160,28	148,24	8,1%	156,09	143,16
USD/ISK	120,98	116,54	3,8%	122,00	107,70
JPY/ISK	1,1132	1,0623	4,8%	1,1190	0,9745
CHF/ISK	124,98	118,25	5,7%	122,94	110,21
CAD/ISK	93,27	85,32	9,3%	91,99	83,03
DKK/ISK	18,172	17,859	1,8%	18,308	17,021
NOK/ISK	13,764	13,465	2,2%	13,879	13,161
SEK/ISK	12,923	13,137	(1,6%)	12,946	12,371

Rekstraráhætta

87. Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er skilgreind sem fjárhagslegt tap vegna svika, ófullnægjandi eða gallaðra verkferla eða kerfa, mistaka starfsfólks eða vegna utanaðkomandi atvika. Lagaleg áhætta telst til rekstraráhættu, en ekki orðsporsáhætta. Rekstraráhætta er því til staðar í allri viðskiptastarfsemi.

Framkvæmdastjórnar hvers sviðs innan samstæðunnar bera ábyrgð á rekstraráhættu síns sviðs, en dagleg stýring á rekstraráhættu er á ábyrgð forstöðumanna deilda. Samstæðan setur fram, viðheldur og samræmir rekstraráhættuumgjörð. Skipulag stýringar á rekstraráhættu samstæðunnar er í samræmi við leiðbeinandi tilmæli Basel nefndarinnar, "Góðir starfshættir við stjórnun og eftirlit með rekstraráhættu", (e. Sound Practice for the Management and Supervision of Operational Risk). Til að tryggja samhæfða stjórn á rekstraráhættu beitir samstæðan fyrirbyggjandi aðgerðum og eftirlitsaðgerðum sem fela í sér ítarlega verkferla, stöðuga yfirsýn og váttryggingastefnu, ásamt virku eftirliti af hendi Innri endurskoðunar. Slíkri stýringu á rekstraráhættu er ætlað að tryggja að allar starfsstöðvar samstæðunnar geri sér grein fyrir hvers konar áhættu í rekstrinum, að stöndugt eftirlitskerfi sé til staðar og að stjórnþæki til lágmörkunar áhættu séu innleidd á skilvirkan og áhrifaríkan hátt.

Skýringar við samstæðuársreikning

Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

Við gerð samstæðuársreikningsins hefur reikningsskilaaðferðum verið beitt með samræmdum hætti fyrir sambærileg viðskipti og önnur atvik við líkar aðstæður. Að undanskildum breytingum vegna innleiðingar á IFRS 16 *Leigusamningar*, sjá skýringu 3, hefur reikningsskilaaðferðum hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem fram koma í reikningnum.

Í skýringum 88.1 til 88.42 er gerð grein fyrir mikilvægustu reikningsskilaaðferðum sem beitt var við gerð þessa samstæðuársreiknings.

88.1. Dótturfélög og hlutdeild í minnihluta

(a) Dótturfélög

Dótturfélög eru félög sem samstæðan hefur yfirráð yfir. Samstæðan hefur yfirráð yfir félagi ef hún ber áhættu af eða eða hefur rétt á breytilegum ávinningi af aðkomu sinni að félaginu og er í aðstöðu til að hafa áhrif á ávinninginn með valdi sínu yfir félaginu. Samstæðan telst hafa yfirráð yfir félagi þegar hún hefur réttindi sem veitir vald til að stýra viðeigandi starfsemi. Til að samstæðan teljist hafa yfirráð yfir félagi þarf hún einnig að hafa raunhæfa möguleika til að hagnýta rétt sinn.

Þar sem atkvæðaréttur kemur ekki til álita við ákvörðun um hvort samstæðan hafi yfirráð yfir félagi byggir mat á yfirráðum á öllum staðreyndum og kringumstæðum. Þetta tekur til tilfella þar sem varnarréttur verður verulegur og leiðir til yfirráða samstæðunnar yfir fjárfestingu.

Dótturfélög eru að fullu tekin inn í samstæðureikningsskilin frá og með þeim degi sem yfirráð nást og eru tekin út úr samstæðureikningsskilunum frá og með þeim degi sem yfirráðum lýkur.

Samstæðan beitir kaupaðferðinni þegar hún öðlast yfirráð við sameiningu félaga. Endurgjald sem innt er af hendi vegna kaupanna er að jafnaði metið á gangvirði og það sama á við um yfirteknar aðgreinanlegar hreinar eignir. Viðskiptavild sem myndast er prófuð árlega m.t.t. virðisrýrnunar. Allur hagnaður vegna viðskiptanna er færður um leið í rekstrarreikning. Viðskiptakostnaður er gjaldfærður eftir því sem hann fellur til nema hann tengist útgáfu skuldabréfa eða hlutabréfatengdra verðbréfa.

Endurgjaldið sem innt er af hendi felur ekki í sér fjárhæðir sem tengjast uppgjöri vegna tengsla sem áður voru til staðar. Slíkar fjárhæðir eru yfirleitt færðar í rekstrarreikning.

Allt skilyrt endurgjald er metið á gangvirði á yfirtökudegi. Skilyrtar greiðslur sem falla undir skilgreininguna á fjármálagerningi og flokkast sem eigið fé eru ekki endurmetnar og eru færðar sem breytingar á eigin fé. Aðrar skilyrtar greiðslur eru endurmetnar á gangvirði á hverjum reikningsskiladegi og gangvirðisbreytingarnar færðar í rekstrarreikning.

Viðskipti á milli félaga innan samstæðunnar, viðskiptastöður og óinnleystur hagnaður af viðskiptum þeirra á milli eru felld út í reikningsskilum samstæðunnar. Óinnleyst tap er einnig felld út nema að viðskiptin sýni fram á virðisrýrnun yfirfærðrar eignar.

(b) Hlutdeild minnihluta

Hlutur sem ekki er ráðandi er metinn í hlutfalli við eignarhluta þess sem ekki á ráðandi hlut í aðgreinanlegri hreinni eign á yfirtökudegi. Breytingar á eignarhaldi samstæðunnar á dótturfélagi, sem ekki hafa í för með sér missi á yfirráðum, eru skráðar sem viðskipti með eigið fé.

(c) Missir á yfirráðum

Þegar samstæðan missir yfirráð yfir dótturfélagi, afskráir hún eignir og skuldir dótturfélagsins, hlutdeild minnihluta og aðra þætti eigin fjár sem því tengist. Allur hagnaður og tap sem hlýst af þessum breytingum er færður í rekstrarreikninginn. Við missi á yfirráðum er öll hlutdeild sem haldið er eftir í fyrrum dótturfélagi metin á gangvirði.

88.2. Sérsniðnar einingar

Sérsniðnar einingar eru félög sem hafa verið byggð upp með þeim hætti að atkvæðisréttur eða sambærileg réttindi eru ekki ráðandi þátturinn við ákvörðun á því hver hefur yfirráð yfir félaginu, eins og þegar atkvæðisréttur er aðeins í tengslum við stjórnsýsluverkefni og viðeigandi starfsemi er stýrt með samningsbundnu fyrirkomulagi.

Samstæðan starfar sem sjóðstjóri eða fjárfestingaráðgjafi fyrir fjölda fjárfestingarsjóða í rekstri hjá dótturfélagi bankans. Tilgangur þessara fjárfestingarsjóða er að afla þóknunartekna af stýringu eigna fyrir fjárfesta sem þriðja aðila í samræmi við ákveðna fjárfestingarstefnu. Slíkir fjárfestingarsjóðir eru fjármagnaðir með útgáfu hlutdeildarskírteina til fjárfestanna. Samstæðan ber ekki neina samningsbundna fjárhagslega ábyrgð gagnvart slíkum sérsniðnum einingum.

Það kemur fyrir að samstæðan leggi fram stofnfjármagn fyrir nýjar vörur sjóðanna til að hægt sé að sýna fram á forsögu nýrra vara, til að prófa fjárfestingarstefnur eða svo hægt sé að bjóða upp á nýjar vörur með raunhæfa lágmarksstærð.

Við mat á hvort taka skuli fjárfestingarsjóði inn í reikningsskil samstæðunnar fer samstæðan yfir allar staðreyndir og kringumstæður til að ákvarða hvort samstæðan, sem sjóðstjóri, sé umboðsaðili eða umbjóðandi. Samstæðan telst umbjóðandi, og þar með hafa yfirráð yfir sjóðum og færir þá í samstæðureikning, þegar hún sinnir hlutverki sjóðstjóra og verður ekki vikið til hliðar af ástæðulausu, nýtur breytilegs ávinnings af verulegu eignarhaldi á hlutdeildarskírteinum og/eða vegna ábyrgðar, er í aðstöðu til að beita valdi sínu til að hafa áhrif á ávöxtun sjóðsins og hlutdeild samstæðunnar í heild er í hverju tilfelli fyrir sig ekki lægri en 15%.

Í skýringu 42 Sérsniðin félög utan samstæðunnar, eru frekari upplýsingar um fjárfestingarsjóði utan samstæðunnar þar sem samstæðan gegnir hlutverki umboðsaðila.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.3. Hlutdeildarfélag

Hlutdeildarfélag eru félög þar sem samstæðan hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarstefnu, en fer ekki með yfirráð. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar samstæðan ræður, beint eða óbeint, yfir 20% til 50% atkvæðisréttar annars félags. Í reikningsskilum samstæðunnar vegna fjárfestinga í hlutdeildarfélagum er annað hvort beitt hlutdeildaraðferð eða fjárfestingin er færð sem fjáreign tilgreind á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eins og lýst er frekar í þessari skýringu.

Hlutdeildarfélag með hlutdeildaraðferð

Fjárfesting í hlutdeildarfélagum, sem færðar eru samkvæmt hlutdeildaraðferð, eru færðar á kostnaðarverði í upphafi eða frá og með þeim degi sem verulegum áhrifum er náð. Viðskiptavild í tengslum við fjárfestingu í hlutdeildarfélagi er innifalin í bókfærðu virði fjárfestingarinnar. Ef hlutdeild samstæðunnar í hreinu gangvirði aðgreinanlegra eigna og skulda hlutdeildarfélags er umfram kostnaðinn við fjárfestinguna, er það sem umfram er, fært sem tekjur við ákvörðun á hlutdeild samstæðunnar í hagnaði eða tapi hlutdeildarfélagsins á því tímabili sem fjárfestingin á sér stað. Fjárfesting í hlutdeildarfélagum sem eru færð með hlutdeildaraðferð koma fram í efnahagsreikningnum í línunni „Fjárfesting í hlutdeildarfélagum“.

Þar sem viðskiptavild er ekki aðgreind frá bókfærðu virði fjárfestingar í hlutdeildarfélagi, er virðisrýrnun hennar ekki prófuð sérstaklega samkvæmt kröfum alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IAS 36, *Virðisrýrnun eigna* („Impairment of Assets“). Í staðinn er bókfært virði fjárfestingarinnar í heild sinni prófað fyrir virðisrýrnun samkvæmt IAS 36 með því að bera saman endurheimtanlegt virði fjárfestingarinnar og bókfært virði hennar, í hvert skipti sem kröfur alþjóðlega reikningsskilastaðalsins IFRS 9 Fjármálagerðing, gefa til kynna mögulega virðisrýrnun á fjárfestingunni.

Hlutdeild samstæðunnar í afkomu hlutdeildarfélaga í kjölfar kaupa á þeim er færð í rekstrarreikning og hlutdeild hennar í hreyfingum varasjóða þeirra er færð meðal varasjóða samstæðunnar. Uppsafnaðar hreyfingar eftir kaupin eru færðar til hækunar eða lækunar á bókfærðu virði fjárfestingarinnar. Verði hlutdeild samstæðunnar í tapi hlutdeildarfélags jöfn eða hærri en bókfært verð þess, að meðtöldum öllum öðrum ótryggðum kröfum, færir samstæðan ekki frekara tap, nema að hún hafi tekið á sig skuldbindingar fyrir hlutdeildarfélagið eða innt af hendi greiðslur fyrir hönd þess.

Óinnleystur hagnaður af viðskiptum á milli samstæðunnar og hlutdeildarfélaga hennar er felldur út, að því marki sem nemur hlutdeild samstæðunnar í hlutdeildarfélagunum. Óinnleyst tap er jafnframt felld út nema að viðskiptin gefi vísbendingu um virðisrýrnun eignarinnar sem var yfirfærð. Reikningsskilaaðferðum hlutdeildarfélaga hefur verið breytt þar sem þess er þörf til að tryggja samræmi í reikningsskilaaðferðum samstæðunnar.

Hlutdeildarfélag metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning

Samstæðan tilgreinir við upphaflega skráningu vissar fjárfestingar í hlutdeildarfélagum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, í samræmi við IFRS 9 *Fjármálagerðing*. Samstæðan metur slíkar fjárfestingar á gangvirði og skráir breytingarnar á gangvirði í rekstrarreikning á því tímabili sem þær eiga sér stað sem hreinan hagnað (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði“.

88.4. Erlendir gjaldmiðlar

Viðskipti í gjaldmiðlum öðrum en starfrækslugjaldmiðli samstæðunnar, þ.e. erlendum gjaldmiðlum, eru umreiknuð í starfrækslugjaldmiðil á stundargengi þess dags sem viðskiptin eiga sér stað. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru metnar á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði, eftir því sem við á, í viðkomandi erlendum gjaldmiðli á reikningsskiladegi og umreiknaðar í starfrækslugjaldmiðlinn á stundargengi í lok þess dags. Hreinn gengismunur af peningalegum liðum er munurinn á afskrifuðu kostnaðarverði í starfrækslugjaldmiðlinum við upphaf reikningsskilatímabils, leiðrétt fyrir virkum vöxtum og greiðslum á tímabilinu, og afskrifaða kostnaðarverðinu í erlenda gjaldmiðlinum umreiknuðu á stundargengi í lok reikningsskilatímabilsins. Allur gengismunur sem verður til með þessum hætti er færður í rekstrarreikninginn undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

88.5. Fjáreignir og fjárskuldir

(a) Skráning

Samstæðan skráir upphaflega í fjárhagsbókhald sitt útlán og kröfur, innlán og lántökur á þeim degi þegar til skuldbindinganna er stofnað. Allar aðrar fjáreignir og fjárskuldir eru upphaflega skráðar á þeim degi sem samstæðan verður aðili að samningsákvæðum gerningsins. Reglubundin kaup og sala fjáreigna eru skráð á þeim degi sem samstæðan skuldbindur sig til að kaupa eða selja eignina.

Fjáreign eða fjárskuld er upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til, þegar um er að ræða fjáreign eða fjárskuld sem er ekki metin síðar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, viðskiptakostnaðar sem rekja má beint til kaupa fjáreignarinnar eða útgáfu fjárskuldarinnar.

(b) Flokkun

Við upphaflega skráningu er fjáreign flokkuð sem fjáreign metin á afskrifuðu kostnaðarverði, fjáreign metin á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu (FVOCI) eða fjáreign metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (FVTPL).

Fjáreign er metin á afskrifuðu kostnaðarverði ef hún uppfyllir bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreind sem fjáreign metin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- eignin tilheyrir viðskiptalíkani sem hefur það markmið að halda eignum til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi, og
- samningsskilmálar fjáreignarinnar ákvarða tímasetningu sjóðstreymis sem samanstendur aðeins af greiðslum af höfuðstól og vöxtum.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(b) Flokkun (framhald)

Skuldagerningur er metinn á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu ef hann uppfyllir bæði eftirfarandi skilyrði og er ekki tilgreindur á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- eignin tilheyrir viðskiptalíkani sem nær markmiði sínu bæði með því að innheimta sjóðstreymi og selja fjáreignir, og
- samningsskilmálar fjáreignarinnar ákvarða tímasetningu sjóðstreymis sem samanstendur aðeins af greiðslum af höfuðstól og vöxtum.

Allar aðrar fjáreignir eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Einnig er heimilt við upphaflega skráningu að tilgreina fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning ef það leiðir til þess að eytt sé eða verulega dregið úr reikningshaldslegu misræmi sem annars myndi koma fram, þó svo að fjáreignin uppfylli þær kröfur að vera metin á afskrifuðu kostnaðarverði eða gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu. Þessi heimild er óafturkræf ef henni er beitt, þ.e.a.s. óheimilt er að breyta reikningshaldslegri meðferð síðar.

Mat á viðskiptalíkani

Samstæðan metur markmið viðskiptalíkansins, sem fjáreignin tilheyrir, á eignasafnsstigi þar sem það sýnir best hvernig rekstrinum er stýrt og hvernig upplýsingagjöf til stjórnenda er háttáð. Upplýsingar sem horft er til eru meðal annars:

- Stefnur og markmið stjórnenda fyrir eignasafnið og raunveruleg framkvæmd á stefnunum, einkum hvort stefna stjórnenda miðist við að afla samningsbundinna vaxtatekna, viðhalda tilteknu vaxtastigi, para saman tímalengd fjáreignanna og tímalengd skuldanna sem fjármagna eignirnar eða innleysa sjóðstreymi með sölu eignanna.
- Helstu áhættur sem hafa áhrif á viðskiptalíkanið og áhættustýringaraðgerðir til að sporna gegn þeim.
- Aðferðir við mat á afkomu eignasafna og upplýsingagjöf þar um til stjórnenda.
- Tíðni, magn og tímasetning sölu fjáreigna á fyrri tímabilum, ástæður fyrir slíkum sölum og væntingar um framtíðarsölu. Sala ein og sér ákvarðar ekki viðskiptalíkanið og er ekki metin án hliðsjónar af öðrum þáttum. Hins vegar veitir sala vísbendingar um tilurð sjóðstreymisins.

Yfirfærslur fjáreigna til þriðja aðila í viðskiptum sem uppfylla ekki skilyrði um afskráningu teljast ekki til sölu í þessu sambandi, sem er í samræmi við áframhaldandi skráningu eignarinnar í bókum samstæðunnar.

Fjáreignir sem teljast til veltufjáreigna og eru mældar m.t.t. afkomu á gangvirðisgrunni eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning þar sem þeim er hvorki haldið til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi né heldur bæði til að innheimta samningsbundið sjóðstreymi og til sölu.

Mat á samningsbundnu sjóðstreymi

SPPI-próf er notað við ákvörðun um hvort útlán og kröfur á lánastofnanir og viðskiptavinum skuli metin á afskrifuðu kostnaðarverði (e. amortised cost) eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning (e. FVTPL).

Í þessu mati er „höfuðstóll“ skilgreindur sem gangvirði fjáreignarinnar við upphaflega skráningu. „Vextir“ eru skilgreindir sem endurgjald vegna tímavirðis peninga, útlánaáættu er tengist útistandandi höfuðstólsfjárhæð yfir tiltekið tímabil og vegna annarrar grundvallar útlánaáættu og annars grundvallarkostnaðar (svo sem lausafjáráhættu og umsýslukostnaðar), auk hagnaðarhlutfalls.

Við mat á því hvort samningsbundið sjóðstreymi samstandi eingöngu af greiðslu höfuðstóls og vaxta, tekur samstæðan tillit til samningsbundinna skilmála gerningsins, eins og hvort með fjáreigninni felist samningsskilmálar sem gætu breytt tímasetningu eða fjárhæð samningsbundins sjóðstreymis þannig að þetta skilyrði sé ekki uppfyllt. Við þetta mat tekur samstæðan tillit til:

- ófyrirséðra atburða sem myndu breyta tímasetningu eða fjárhæð sjóðstreymis,
- skuldsetningarpátta,
- skilmála sem kynnu að breyta samningsbundnum vöxtum, þar á meðal þáttum sem varða breytilega vexti,
- uppgreiðslu- og framlengingarpátta, og
- skilmála sem takmarka tilkall samstæðunnar til sjóðstreymis frá tilteknum eignum (t.d. þegar endurkröfuréttur er ekki til staðar).

(c) Afskráning

Samstæðan afskráir fjáreign þegar samningsbundinn réttur til sjóðstreymis af eigninni rennur út, eða þegar samstæðan flytur réttinn til samningsbundins sjóðstreymis í tengslum við fjáreignina í viðskiptum sem flytja í reynd alla áhættu og ávinning af því að eiga eignina, eða þar sem samstæðan hvorki yfirfærir né heldur að verulegu leyti eftir allri áhættu og öllum ávinningi af eignarhaldi og heldur ekki yfirráðum yfir fjáreigninni. Sérhver hlutdeild í yfirfærðri fjáreign sem verður til eða samstæðan heldur eftir er skráð sem sérstök eign eða skuld.

Við afskráningu fjáreignar er mismunurinn milli bókfærðs verðs eignarinnar (eða þess bókfærða verðs sem er ráðstafað til viðkomandi hluta hinnar flutta eignar) og samtölu (i) endurgjaldsins, sem tekið er við (þ.m.t. nýjar eignir, sem er aflað, að frádregnum nýjum skuldum, sem eru yfirteknar), og (ii) uppsafnaðs ágóða eða taps sem hefur verið fært í aðra heildarafkomu, færður í rekstrarreikning.

Samstæðan á í viðskiptum þar sem hún yfirfærir eignir, sem skráðar eru í efnahagsreikning hennar, en heldur eftir annaðhvort öllum eða verulegum hluta af áhættu og ávinningi eignanna sem fluttar eru, eða hluta þeirra. Í þeim tilvikum þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir er yfirfærð eign ekki afskráð. Til yfirfærslu eigna, þar sem öllum eða verulegum hluta áhættu og ávinnings er haldið eftir, teljast til dæmis verðbréfalán og endurkaupaviðskipti.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(c) Afskráning (framhald)

Þegar eignir eru seldar þriðja aðila og gerður er heildarskiptasamningur um yfirfærðu eignirnar eru viðskiptin færð sem tryggð fjármögnunarviðskipti í líkingu við sölu- og endurkaupaviðskipti þar sem samstæðan heldur í reynd allri áhættu og ávinningi sem fylgir eignarhaldi á slíkum eignum.

Í viðskiptum þar sem samstæðan hvorki heldur eftir né yfirfærir að verulegu leyti alla áhættu og ávinning af eignarhaldi á fjáreign og heldur yfirráðum yfir eigninni heldur samstæðan áfram að færa yfirfærðu eignina að því marki sem nemur áframhaldandi aðild hennar, sem ákvarðast af því hve háð hún er breytingum á virði yfirfærðu eignarinnar.

Í tilteknum viðskiptum er samstæðan áfram skuldbundin til að annast umsýslu fjáreignarinnar gegn þóknun. Yfirfærð eign er afskráð ef hún uppfyllir skilyrði fyrir afskráningu. Eign eða skuld er færð vegna umsýslusamningsins eftir því hvort þóknunin sem fæst fyrir umsýsluna er meiri en nægileg (eign) eða minni en nægileg (skuld).

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar samningsbundnar skyldur eru uppfylltar, felldar niður eða fallnar úr gildi.

d) Breytingar á fjáreignum og fjárskuldum

Fjáreignir

Ef skilmálum fjáreignar er breytt metur samstæðan hvort sjóðstreymið eftir skilmálabreytinguna sé verulega ólíkt því sem var.

Reynist sjóðstreymi vera verulega ólíkt telst samningsbundinn réttur til sjóðstreymis frá upphaflegu fjáreigninni hafa runnið út. Í því tilfelli er upphaflega fjáreignin afskráð, sjá skýringu 88.5 (g) og ný fjáreign er skráð á gangvirði auk alls viðeigandi viðskiptakostnaðar. Allar þóknarir sem innheimtar eru í tengslum við breytinguna eru færðar svo sem hér segir:

- þóknarir sem tekið er tillit til við ákvörðun á gangvirði nýju eignarinnar og þóknarir sem greiðslur á viðeigandi viðskiptakostnaði eru innifaldar í upphaflega matinu á eigninni, og
- aðrar þóknarir eru taldar með í rekstrarreikningi sem hluti af hagnaði eða tapi við afskráningu.

Ef sjóðstreymi er breytt vegna fjárhagserfiðleika lántaka er markmiðið með breytingunni yfirleitt að hámarka endurheimtur upphaflegu samningsskilmálanna frekar en að ný eign verði til með verulega ólíkum skilmálum. Ef samstæðan hyggst breyta fjáreign þannig að hluta af sjóðstreymi er gefið eftir er fyrst tekið til greina hvort afskrifa skuli hluta eignarinnar áður en breytingin kemur til framkvæmda sjá skýringu 88.5 (g) afskriftir. Þetta hefur áhrif á niðurstöður meginlegrs mats og þýðir að skilyrði fyrir afskráningu eru yfirleitt ekki uppfyllt í slíkum tilfellum.

Ef breyting á fjáreign sem metin er á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum aðra heildarafkomu leiðir ekki til afskráningar fjáreignarinnar er brúttó bókfært virði fjáreignarinnar fyrst endurreiknað með upphaflegum virkum vöxtum hennar og færir svo leiðréttinguna sem breyttan ágóða eða tap í rekstrarreikning. Þegar um er að ræða fjáreignir með breytilegum vöxtum eru upphaflegir virku vextirnir sem notaðir voru til að reikna út hagnað eða tap af breytingunni leiðréttir svo þeir endurspegli aðstæður á markaði á þeim tíma sem breytingin fór fram. Allur áorðinn kostnaður eða þóknarir og þóknarir sem eru innheimtar í tengslum við breytinguna ganga til leiðréttingar á brúttó bókfærðu virði hinnar breyttu fjáreignar og er dreift yfir það sem eftir er af líftíma hinnar breyttu fjáreignar.

Ef slík breyting kemur til vegna fjárhagserfiðleika lántaka, sjá skýringu 88.5 (g) er hagnaður eða tap birt ásamt virðisrýrnunartapi. Í öðrum tilfellum er það birt sem vaxtatekjur, reiknað út með aðferð virkra vaxta.

Fjárskuldir

Samstæðan afskráir fjárskuld þegar skilmálum hennar er breytt og sjóðstreymi breyttu skuldarinnar er verulega ólíkt því sem var. Í því tilfelli er ný fjárskuld, sem byggist á breyttum skilmálum, færð á gangvirði. Munurinn á bókfærðu virði afskráðu fjárskuldarinnar og móttæknunni endurgjaldi er færður í rekstrarreikning. Endurgjald getur m.a. falið í sér yfirfærðar ófjárhagslegar eignir og yfirtöku skuldbindinga, þ. á m. nýju, breyttu fjárskuldina.

Ef breyting á fjárskuld er ekki færð sem afskráning er afskrifað kostnaðarverð skuldarinnar endurreiknað með því að afvaxta breytt sjóðstreymi með upphaflegum virkum vöxtum og hagnaðurinn eða tapið er fært í rekstrarreikning. Þegar um er að ræða fjárskuldir með breytilegum vöxtum eru upphaflegir virku vextirnir sem notaðir voru til að reikna út hagnað eða tap af breytingunni leiðréttir svo þeir endurspegli aðstæður á markaði á þeim tíma sem breytingin fór fram. Allur áorðinn kostnaður og þóknarir eru færðar sem leiðrétting á bókfærðu virði skuldarinnar og dreift yfir það sem eftir er af líftíma hinnar breyttu fjárskuldar með því að endurreikna virka vexti af gerningnum.

(e) Jöfnun

Fjáreignum og fjárskuldum er jafnað saman og nettófjárhæðin færð í efnahagsreikning þegar og aðeins þegar, til staðar er lagalegur réttur til jöfnunar og ætlunin er að gera annað hvort upp á nettógrunni, eða innleysa eignina og gera skuldina upp samtímis.

Tekjur og gjöld eru aðeins settar fram á nettógrunni þegar reikningsskilareglur leyfa slíkt, eða þegar hagnaður og tap er til kominn af flokki áþekkra viðskipta svo sem viðskipta með veltufjáreignir og veltufjárskuldir.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(f) Mat gangvirðis

Gangvirði er sú fjárhæð sem fengist við sölu eignar eða framsal skuldar í skipulegum viðskiptum milli markaðsaðila á þeim degi sem virðið er metið og á aðalmarkaði eða, ef aðalmarkaður er ekki til staðar, hagstæðasta markaði sem samstæðan hefur aðgang að þann dag.

Gangvirði fjárskulda endurspeglar áhættu á vanefndum skuldarinnar. Gangvirði óbundins innláns er ekki lægra en sú fjárhæð sem er innleysanleg, núvrt frá þeim degi sem fyrst hefði verið hægt að krefjast greiðslu fjárhæðarinnar.

Samstæðan ákvarðar gangvirði gernings með tilboðsverði á virkum markaði fyrir þann gerning, ef hann er til staðar. Markaður er talinn virkur ef tilboðsverð eru aðgengileg og tiltæk reglulega og teljast vera raunveruleg og regluleg markaðsviðskipti á milli óskyldra aðila. Þar sem það er tiltækt, er það lokaverð viðkomandi markaðar sem ákvarðar gangvirði veltufjáreignar og eigna sem tilgreindar eru á gangvirði með breytingum í gegnum rekstrarreikning, en það er yfirleitt síðasta viðskiptaverð. Ef eign eða skuld sem metin er á gangvirði á sér kaupgengi eða sölugengi þá metur samstæðan eignir og gnóttstöður á kaupgengi en skuldir og skortstöður á sölugengi.

Ef ekki er til virkur markaður fyrir fjármálagerning ákvarðar samstæðan gangvirði með verðmatsaðferð. Verðmatsaðferðir styðjast við nýleg viðskipti á milli óskyldra aðila sem eru upplýstir og fúsir til viðskipta, ef slíkt er tiltækt, vísan í gildandi gangvirði annarra gerninga sem eru að miklu leyti eins, núvirdisgreiningu sjóðstreymis og verðmyndunarlíkón valréttarsamninga. Sú verðmatsaðferð sem valin er styðst eins mikið og hægt er við gögn af markaði, styðst eins lítið og hægt er við sérstakt mat samstæðunnar, tekur inn í myndina alla þætti sem þátttakendur á markaði myndu líta til við ákvörðun verðs og er í samræmi við viðtekna hagræna aðferðafræði sem beitt er við verðlagningu fjármálagerninga. Forsendur matsaðferða endurspeglar markaðsvæntingar með sanngjörnum hætti og þá áhættu- og arðsemisþætti sem felast í fjármálagerningnum. Bankinn er með verðmatsnefnd sem metur gangvirði með því að beita líkönum og taka mið af greinanlegum markaðsupplýsingum og beita faglegri dómgreind. Samstæðan stillir af og prófar verðmatsaðferðir með því að nota verð úr greinanlegum gildandi markaðsviðskiptum með sama gerning eða byggir á öðrum tiltækum og greinanlegum markaðsgögnum.

Ef viðskiptaverðið er ekki það sama og gangvirði annarra greinanlegra gildandi markaðsviðskipta með sama gerning eða ef það er byggt á verðmatsaðferð þar sem aðeins er stuðst við breytur með gögnum af greinanlegum mörkuðum, skráir samstæðan tafarlaust mismuninn á milli viðskiptaverðs og gangvirðis (fyrsta dags hagnaður eða tap). Í tilvikum þar sem gangvirði er ákveðið með gögnum sem ekki eru greinanleg, er mismunur viðskiptaverðs og verðs líkansins skráð í rekstrarreikning eftir aðstæðum við hver viðskipti en eigi síðar en þegar gögnin sem stuðst er við verða greinanleg eða þegar gerningurinn er afskráður.

Gangvirði fjáreigna og fjárskulda er ákvarðað út frá mismunandi aðferðum og forsendum eftir því hvaða fjáreignir eða fjárskuldir er verið að meta. Hvað varðar fjáreignir og fjárskuldir í erlendra mynt er tekið mið af gengi erlendra gjaldmiðla á greinanlegum mörkuðum með stundarviðskipti, framvirka samninga og staðlaða framvirka samninga.

Prepaskipting gangvirðis

Prepaskiptingu er beitt við framsetningu á mismunandi forsendum sem notaðar eru við mat á gangvirði fjáreigna og fjárskulda. Forsendum er raðað í þrjú almenn þrep á eftirfarandi hátt:

- 1. þrep: Skráð verð er notað fyrir eignir og skuldir sem eru til viðskipta á virkum mörkuðum. Óbreytt skráð verð er mælikvarði á gangvirði.
- 2. þrep: Matsaðferð sem byggir á greinanlegum forsendum. Stuðst er við nýjasta viðskiptaverð og almennt viðurkenndar verðmatsaðferðir við ákvörðun og gangvirði hlutabréfa. Ávöxtunarkrafa skuldabréfa með sömu tímalengd, sem virk viðskipti eru með, er notuð sem viðmið við verðmat á skuldabréfum.
- 3. þrep: Matsaðferð sem byggir á mikilvægum ógreinanlegum forsendum. Þessi nálgun tekur til allra eigna og skulda þar sem matsaðferðin felur í sér forsendur sem byggja á ógreinanlegum gögnum og þar sem ógreinanlegu forsendurnar hafa mikilvæg áhrif á verðmatið. Fyrir óskráð hlutabréf og skuldabréf, þar sem engar markaðsupplýsingar liggja fyrir, er almennt viðurkenndum matsaðferðum beitt við mat á gangvirði. Verðmat sem byggir á sjóðstreymi eða samanburði á kennitölum sambærilegra fyrirtækja eru algengustu aðferðirnar við útreikning á gangvirði óskráðra hlutabréfa, auk nýlegra viðskipta og ríkjandi markaðsskilyrða. Verðmat útlána og krafna á viðskiptavini er byggt á markaðsupplýsingum á borð við vaxta- og verðbólguáhrif og gjaldþrotalíkur.

Forsendur verðmatsaðferðarinnar eru m.a. áhættulausir vextir og viðmiðunarvextir til að meta ávöxtunarkröfu, vaxtaálag, skuldabréfa- og hlutabréfaverð, gengi erlendra gjaldmiðla, kennitölur á markaði, markaðsskilyrði við mat á framtíðarvexti og aðrir markaðsvisar.

(g) Virðisrýmun fjáreigna

Virðisrýmunarferli

Samstæðan færir framlag vegna vænts útlánataps fyrir eftirtalda fjármálagerninga sem ekki eru metnir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning:

- Sjóður og innstæður í Seðlabanka
- Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum
- Útlán og kröfur á lánastofnanir
- Útlán og kröfur á viðskiptavini

Útlánaáætlaða utan efnahagsreiknings:

- Fjárhagslegar ábyrgðir og sölutryggingar verðbréfa
- Óáðregnar lánsheimildir
- Óáðregnar yfirdráttar-/kreditkortaheimildir

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna (framhald)

Virðisrýrnunarferli (framhald)

Við mat á væntu útlánatapi notar samstæðan líkan um framtíðarhorfur í samræmi við IFRS 9. Þetta krefst töluverðs mats á því hvernig breytingar á efnahagsþáttum hafa áhrif á vænt útlánatap. Vænt útlánatap endurspeglar núvirði fjárvöntunar vegna mögulegra vanefnda, annaðhvort vegna næstu 12 mánaða eða yfir væntan líftíma fjármálagerningsins, allt frá þeim tíma sem rýrnun lánstrausts á sér upphaflega stað.

Áhættustýring bankans ber ábyrgð á mati á virðisrýrnun útlána og krafna og sérstakt virðismatsteymi skipað bankastjóra, framkvæmdastjórum Fjármála, Áhættustýringar, Fyrirtækjasviðs og Einstaklingssviðs rýnir og samþykkir matið.

Almennt er virðisrýrnun metin sértækt niður á lán byggt á ofangreindum líkönum. Ef þörf er á getur Virðismatshópur fært til viðbótar almenna virðisrýrnun á lánasafnið eða hluta þess.

Virðisrýrnunarferlið fyrir hvert uppgjörstímabil er eftirfarandi:

1. Hagfræðideild bankans útbýr sviðsmyndir með spám um viðkomandi efnahagsstærðir og kynnir þær fyrir virðisrýrnunarteyminu.
2. Virðisrýrnunarteymið samþykkir sviðsmyndirnar og vægi hverrar fyrir sig fyrir reikningsskiladag.
3. Útlán eru flokkuð eftir því hvort þau eru metin á afskrifuðu kostnaðarverði (virðisrýrnun) eða gangvirði.
4. Kennistærðir fyrir útreikning á áhættustigi og væntu útlánatapi eru áætlaðar.
5. Niðurstöður sérstakra handvirkra útreikninga á áhættustigi og væntu útlánatapi einstakra mikilvægra lána eru hagnýttar.
6. Áhættustig og vænt útlánatap er reiknað út fyrir öll lán sem kunna að hafa virðisrýrnað.
7. Áhættustýring gefur virðisrýrnunarteyminu skýrslu um niðurstöður virðisrýrnunarmats. Virðisrýrnunarteymið rýnir í niðurstöður skýrslunnar og ákvarðar matið.
8. Niðurstöður mats á áhættustigi og virðisrýrnun eru birtar í árs- og ársþlutareikningum samstæðunnar.

Útreikningur á væntu útlánatapi

IFRS 9 gerir kröfur um að útreikningar á væntu útlánatapi séu líkindavegnir og að niðurstöður séu óhlutdrægar og líkindavegnar. Líkindavegna niðurstaðan tekur tillit til margbreytilegra sviðsmynda um framtíðarhorfur sem byggja á áreiðanlegum og nærtækum upplýsingum. Almennt byggir útreikningurinn á væntu útlánatapi á núvirði margföldunar á eftirfarandi kennistærðum: líkum á vanefndum (PD), tapi að gefnum vanefndum (LGD) og áhættustöðu við vanefnd (EAD).

Samkvæmt IFRS 9 er framlag á öllum lánum vegna væntra útlánatapa metið á hverjum reikningsskiladegi og í samræmi við nýtt virðisrýrnunarlíkan á grundvelli vænts útlánataps sem byggir á þremur stigum. Framlagið er annaðhvort reiknuð sem 12 mánaða vænt útlánatap eða vænt útlánatap út líftíma.

- Stig 1 – Engin marktæk aukning í útlánaáættu. Útlán þar sem útlánaáætta hefur ekki vaxið verulega skal falla undir stig 1 og framlagið skal metið sem 12 mánaða vænt útlánatap.
- Stig 2 – Marktæk aukning í útlánaáættu. Útlán með útlánaáættu sem hefur vaxið verulega frá upphafi skráningar hafa ekki verið virðisrýrð skulu falla undir stig 2 og framlagið skal metið sem vænt útlánatap út líftíma.
- Stig 3 – Virðisrýrt. Útlán sem hefur verið vanefnt af lántaka eða er virðisrýrt að öðru leyti skal vera í stigi 3 og framlagið skal metið sem vænt útlánatap út líftíma.

Hreyfingar milli stiga 1 og 2 fara eftir því hvort að útlánaáætta gerningsins á reikningsskiladegi hefur aukist verulega frá upphaflegri skráningu. Við mat á því grundvallast útlánaáættan á líkum á vanefndum yfir líftíma gerningsins, en ekki tapsfjárhæðinni.

Virðisrýrð lán

Fjáreign telst virðisrýrð ef annar eða báðir eftirfarandi atburða hafa átt sér stað:

- Útlán sem er komið yfir 90 daga fram yfir gjalddaga telst vera í vanskilum og því virðisrýrt.
- Líklegt þykir að lántaki geti ekki uppfyllt skuldbindingar sínar að fullu nema að bankinn grípi til fullnustuaðgerða, t.d. með því að ganga að veðum.

Eftirtaldir atburðir teljast vera vísbendingar um að fjáreign fari í vanskil. Atburðir sem leiða sjálfkrafa til vanskila eru stjórnumerktir.

- Gjaldþrotaskipti*
- Endurskipulagning*
- Sala á skuldbindingu til þriðja aðila
- Virðisrýrnun: Bankinn flokkar eignina í stig 3
- Löginheimta*

Aðrir þættir sem kunna að benda til vanskila eru ívilnanir til viðskiptavinar vegna fjárhagserfiðleika og fyrirvarar í ársreikningum um rekstrarhæfi viðskiptavinar.

Marktæk aukning í útlánaáættu

Þegar lagt er mat á það hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáættu vegna fjármálagerninga frá upphaflegri skráningu lítur samstæðan til upplýsinga sem gefa glögga mynd af stöðunni, eru áreiðanlegar, viðeigandi og nærtækar án óhóflegs kostnaðar og fyrirhafnar, þ.m.t. bæði megindlegar og eigindlegar upplýsingar og greiningar sem unnar eru upp úr sögulegum upplýsingum samstæðunnar, mati lánasérfræðinga og upplýsinga um framtíðarhorfur.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.5. Fjáreignir og fjárskuldir (framhald)

(g) Virðisrýrnun fjáreigna (framhald)

Marktæk aukning í útlánaáættu (framhald)

Samstæðan greinir aðallega hvort marktæk aukning á útlánaáættu hafi átt sér stað með því að bera saman:

- líkur á vanefndum það sem eftir er af líftíma á reikningsskiladegi og
- líkur á vanefndum það sem eftir er af líftíma á reikningsskiladegi sem metnar voru við upphaflega skráningu.

Skipulagið er samstillt við innra útlánaáættustýringarferli samstæðunnar og felur í sér bakhindranir á grundvelli vanskila þannig að marktæk aukning á útlánaáættu á sér stað eigi síðar en þegar samningsbundnar greiðslur eru komnar 30 daga fram yfir gjalddaga. Ef lánshefiseinkunn eignar á reikningsskiladegi samræmist ekki viðmiðum samstæðunnar um áhættuvilja telst það einnig til marktækrar aukningar í útlánaáættu. Samstæðan lítur einnig svo á að ef eign er í fjárfestingarflokki (e. investment grade) teljist lítil áhætta vera fyrir hendi og því skuli flokka eignina í stig 1.

Metið er sérstaklega handvirkt hvort marktæk aukning hafi orðið á útlánaáættu einstakra mikilvægra lána. Lán eru í upphafi metin samkvæmt megindlegum viðmiðum og á grundvelli þess mats er áhættustig metið sérstaklega handvirkt á grundvelli bæði megindlegra og eigindlegra upplýsinga.

Framsetning niðurfærslu

Framlag vegna vænts útlánataps er sett fram í efnahagsreikningi á eftirfarandi hátt:

- Fjáreignir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði: sem lækkun á brúttó bókfærðu virði eignanna,
- Lánskuldbindingar, yfirdættir og samningar með fjárhagslegri tryggingu: sem framlag í virðisrýrnunarsjóð eða framlag meðal annarra skulda,
- Þegar fjármálagerningur felur í sér bæði áðreginn og óáðreginn hluta: samstæðan setur fram samanlagða niðurfærslu fyrir báða hluta. Samanlögð fjárhæðin er sett fram sem lækkun á brúttó bókfærðu virði áðregna hlutans. Ef niðurfærslan er umfram verga fjárhæð áðregna hlutans er það sem umfram er sett fram sem framlag í virðisrýrnunarsjóð og flokkað með öðrum skuldum.

Endurskipulagðar fjáreignir

Þegar um fjárhagslega endurskipulagningu viðskiptavina er að ræða hefur samstæðan innleitt úrræði fyrir viðskiptavini í fjárhagserfiðleikum auk verklagsreglna um fjárhagslega endurskipulagningu. Nálgunin felur m.a. í sér framlengingar og breytingar á endurgreiðslu áætlun og samþykktar utanaðkomandi stjórnunaráætlanir.

Almenna reglan er sú að ef endurskipulagning láns er svo stórfelld að ástæða er til afskráningar skuli stofna nýtt lán og meta áhættustig og virðisrýrnun líkt og um nýtt lán væri að ræða. Fyrri lánið er afskráð.

Afskriftir

Útlán og skuldabréf eru afskrifuð (að hluta eða í heild) þegar ekki eru raunhæfar væntingar um endurheimtur fjáreignar í heild eða að hluta. Þetta á yfirleitt við þegar samstæðan metur sem svo að lántaki hafi ekki eignir eða tekjur til að standa undir því sjóðstreymi sem þarf til að endurgreiða fjárhæðirnar sem stendur til að afskrifa. Þetta mat fer fram á grundvelli einstakra eigna.

Afskrifaðar fjáreignir kunna engu að síður að vera innheimtar í samræmi við verklagsreglur samstæðunnar um endurheimtur.

Reiknað framlag á móti afskriftum er sýnt sem framlag fyrir afskrifuðu eignina við upphaf reikningsskilatímabilsins. Reiknað framlag á móti afskrift má ekki vera hærra en fjárhæð afskriftarinnar.

Endurheimtur af áður afskrifuðum fjárhæðum eru færðar í „Hrein virðisbreyting og virðisrýrnun“ í rekstrarreikningi.

Útlán sem endursamið er um

Samstæðan reynir að endurskipuleggja lán frekar en að ganga að veðum. Slíkt kann að fela í sér greiðsludreifingu og samning um nýja lánaskilmála. Virðisrýrð útlán sem endursamið er um eru ekki talin ný útlán. Þegar búið er að endursemla um lánaskilmála eru slík útlán ekki lengur í vanskilum og öll síðari virðisrýrnun er metin út frá upphaflegum virkum vöxtum eins og þeir voru reiknaðir fyrir breytingu lánaskilmálanna. Stjórnendur yfirfara stöðugt útlán sem endursamið hefur verið um til að ganga úr skugga um að öll viðmið standist og að líklegt sé að framtíðargreiðslur muni berast. Virðisrýrnun þessara útlána er metin hver fyrir sig eða sameiginlega. Virði einstakra útlána sem hafa ekki rýrnað en þar sem samið hefur verið um skilmála að nýju eru skráð sem ný útlán. Þar af leiðandi eru upprunalegu útlánin afskráð og endurumsömdu útlánin skráð sem ný útlán.

88.6. Sjóður og innstæður í Seðlabanka

Handbært fé er meðal annars handbærir seðlar og mynt og innstæður í seðlabönkum. Bókfært virði innstæðna í Seðlabanka er eðlilegt mat á gangvirði þeirra. Handbært fé er fært á afskrifuðu kostnaðarverði í efnahagsreikningi. Samstæðan metur 12 mánaða vænt útlánatap fyrir handbært fé sem flokkast á afskrifuðu kostnaðarverði og telst bera litla útlánaáættu á reikningsskiladegi.

Bankinn er með bundnar innstæður á reikningum hjá Seðlabanka Íslands í samræmi við reglur Seðlabankans um bindiskyldu nr. 585/2018. Bindiskyldu er skipt í tvennt, annars vegar fasta bindiskyldu sem ber enga vexti og hins vegar meðaltalsuppfyllingu sem ber sömu vexti og viðskiptareikningar lánastofnana hjá Seðlabankanum. Reglurnar tóku gildi fyrir bindiskyldutímabilið sem hófst 21. júní 2018. Meðalstaða þessara reikninga fyrir hvert bindiskyldutímabil skal nema að lágmarki kröfu Seðlabankans um bindiskyldu, sem nam 15.603 milljónum króna í desember 2019 (desember 2018: 14.310 milljónir króna).

Þar að auki er bankinn með bundna innstæðu hjá Seðlabanka Íslands samkvæmt ákvæði 8. gr. laga nr. 37/2016 um meðferð krónueigna sem háðar eru sérstökum takmörkunum. Þessi sértæka innstæða nemur að lágmarki heildarinnstæðum á reikningum háðum sérstökum takmörkunum til fjárfestinga hjá bankanum og er bundin í innstæðubréfum Seðlabanka Íslands.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.7. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum eru annaðhvort metin á afskrifuðu kostnaðarverði eða á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Markaðsskuldabréf önnur verðbréf með föstum tekjum sem eru flokkuð sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eru skráð á gangvirði, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Þau eru annað hvort tilgreind eða tilskilin á gangvirði í gegnum rekstrarreikning - gangvirðisheimild. Viðskiptakostnaður er færður beint í rekstrarreikning sem þóknun. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Gjaldeyrisgengishagnaður og -tap er fært á liðinn „Hreinn gengismunur“.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem tilgreind eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning verða að hafa gangvirði sem unnt er að meta á áreiðanlegan hátt og tilgreiningin verður að eyða eða draga verulega úr ósamræmi í mati eða skráningu sem annars myndi koma fram við mat á eignum eða skuldum eða skráningu tilheyrandi hagnaðs og taps á mismunandi grunni (stundum nefnt „reikningshaldslegt misræmi“). Þetta á meðal annars við um veltuskuldabréf.

Markaðsskuldabréfum og önnur verðbréf með föstum tekjum sem tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er stjórnað á gangvirðisgrunni en ekki haldið til veltuviðskipta eða sjóðstreymi af þeim er ekki eingöngu greisður af höfuðstól og vöxtum.

Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum sem flokkuð eru á afskrifuðu kostnaðarverði eru upphaflega metin á gangvirði að viðbættum beinum viðskiptakostnaði, en við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru innifaldir í bókfærðu virði skuldabréfanna og eru færðir undir „Vaxtatekjur“ í rekstrarreikningi. Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum innan viðskiptalíkans þar sem ætlunin er að innheimta samningsbundið sjóðsteymi af þeim sem samanstendur eingöngu af afborgunum af höfuðstól og vöxtum eru metin á afskrifuðu kostnaðarverði. Samstæðan metur 12 mánaða vænt útlánatap fyrir skuldabréf og aðra skuldagerninga sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði og teljast bera litla útlánaáhættu á reikningsskiladegi.

88.8. Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem eru flokkuð sem fjáreign á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, eru skráð á gangvirði, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem færð eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning verða að hafa gangvirði sem unnt er að meta á áreiðanlegan hátt og tilgreiningin verður að eyða eða draga verulega úr ósamræmi í mati eða skráningu sem annars myndi koma fram við mat á eignum eða skuldum eða skráningu tilheyrandi hagnaðs og taps á mismunandi grunni (stundum nefnt „reikningshaldslegt misræmi“). Þetta á meðal annars við um veltuhlutabréf.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning er stjórnað á gangvirðisgrunni en ekki haldið til veltuviðskipta.

Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum sem eru flokkuð sem fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru skráð á gangvirði, bæði í upphafi og eftir upphaflega skráningu. Viðskiptakostnaður er færður beint í rekstrarreikning sem þóknun. Hagnaður og tap vegna breytinga á gangvirði er fært beint í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“, annað hvort sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum eða sem hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði. Gjaldeyrisgengishagnaður og -tap er fært á liðinn „Hreinn gengismunur“.

Yfirleitt er auðvelt að nálgast verð á hlutabréfum sem skráð eru í alþjóðlegar kauphallir og helstu vísitölur slíkra hlutabréfa. Ef ekki er hægt að nálgast slíkar upplýsingar er gangvirði metið út frá markaðsvirði og afkomukennitölum svipaðra verðbréfa, nýlegum viðskiptum eða núvirtum sjóðstreymisaðferðum.

88.9. Afleiðusamningar

Afleiður eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Gangvirði afleiðusamninga er ákvarðað með matsaðferðum sem byggja aðallega á flökt- og fylgnistuðlum sem fengnir eru úr tilboðsverðum miðlara, frá verðlagningaraðilum eða út frá valréttarverði. Á síðari stigum eru afleiður áfram skráðar á gangvirði þar sem allar breytingar á gangvirði færaast í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“ sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum, að undanskildum gangvirðisbreytingum á framvirkum gjaldeyrisafleiðum og hreinum gjaldeyrisgengismun vegna óstaðlaðra gjaldeyrisvalréttar sem færðar eru undir liðinn „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi. Afleiður með jákvætt gangvirði eru færðar í efnahagsreikning sem eignir og afleiður með neikvætt gangvirði eru færðar sem skuldir.

88.10. Innbyggðar afleiður

Afleiður geta verið innbyggðar í aðra samninga (grunnsamninga). Innbyggð afleiða er hluti af blönduðum (samtengdum) fjármálagerningi sem felur einnig í sér grunnsamning sem er ekki afleiða. Bankinn skilur reikningshaldslega innbyggðar afleiður frá grunnsamningnum í tilfellum þar sem:

- grunnsamningurinn er ekki eign innan gildissviðs IFRS 9,
- grunnsamningurinn sjálfur sem innbyggða afleiðan er hluti af er ekki færður á gangvirði í gegnum rekstrarreikning,
- skilmálar innbyggðrar afleiðu uppfylla skilgreiningu á sjálfstæðum afleiðusamningi, og
- efnahagsleg einkenni og áhætta vegna innbyggðu afleiðunnar er ekki nátengd efnahagslegum einkennum og áhættu vegna grunnsamningsins.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.10. Innbyggðar afleiður (framhald)

Aðskildar innbyggðar afleiður eru metnar á gangvirði og eru allar breytingar á gangvirði færðar í rekstrarreikning nema breytingarnar séu hluti af virku sjóðstreymi eða áhættuvarnarsambandi hreinnar fjárfestingar. Aðskildar innbyggðar afleiður eru settar fram í efnahagsreikningi ásamt grunnsamningunum sem þær er hluti af.

Samkvæmt IFRS 9 er innbyggð afleiða í grunnsamning sem er fjáreign ekki aðgreind frá grunnsamningnum. Þess í stað er blandaði gerningurinn metinn í heild sinni með tilliti til þess hvort samningsbundið sjóðstreymi sé eingöngu greiðslur af höfuðstól og vöxtum.

88.11. Útlán og kröfur

Undir „Útlán og kröfur“ í efnahagsreikningi heyra:

- útlán og kröfur metnar á afskrifuðu kostnaðarverði; þær eru metnar á gangvirði í upphafi að viðbættum beinum jaðarviðskiptakostnaði, en við síðara mat á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta,
- útlán og kröfur sem tilgreind eða tilskilin eru á gangvirði í gegnum rekstrarreikning eru metnar á gangvirði og breytingar eru færðar beint í rekstrarreikning, og
- fjármögnunarleigukröfur.

Þegar samstæðan kaupir fjáreign og gerir um leið samning um endursölu eignarinnar (eða sambærilegrar eignar) á föstu verði á ákveðnum degi (endurhverf viðskipti eða hlutabréfalántaka) er ráðstöfunin færð reikningshaldslega sem útlán eða krafa og undirliggjandi eign er ekki færð í ársreikning samstæðunnar.

88.12. Varanlegir rekstrarfjármunir

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru skráðir á kostnaðarverði að frádreginni uppsafnaðri afskrift og virðisrýrnun. Til kostnaðarverðs teljast útgjöld sem rekja má beint til kaupa á eignunum.

Kostnaður sem fellur til síðar er aðeins talinn með bókfærðu verði eignar ef líklegt er að fjárhagslegur ábati af eigninni í framtíðinni muni renna til samstæðunnar og ef hægt er að meta kostnaðinn áreiðanlega. Allur annar kostnaður vegna viðgerða og viðhalds er gjaldfærður í rekstrarreikning á því fjárhagstímabili sem hann fellur til.

Allir varanlegir rekstrarfjármunir eru afskrifaðir með línulegri aðferð. Aðferðin er notuð á afskrifanlegan hluta eignanna, en það er kostnaður þeirra að frádregnu hrakvirði deilt á áætlaðan nýtingartíma þeirra með eftirfarandi hætti:

Byggingar	25-50 ár
Tölvuvélbúnaður	3 ár
Annar búnaður og ökutæki	3-10 ár

Hrakvirði eignanna og nýtingartími þeirra er endurskoðaður árlega og breytt þar sem við á.

Hagnaður og tap af sölu eigna er fundið með því að bera söluverð eignar saman við bókfært verð hennar á söludegi. Hagnaður og tap eru talin með undir liðnum „Aðrar tekjur og gjöld“ í rekstrarreikningnum.

88.13. Óefnislegar eignir

Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður miðað við kostnaðinn sem fellur til við kaup eða þróun hugbúnaðarins og sem til fellur við að koma honum í notkun. Hugbúnaður sem er skráður sem óefnisleg eign er niðurfærður á nýtingartíma hans sem er áætlaður 3 – 5 ár.

Kostnaður við að viðhalda hugbúnaði er færður sem útgjöld á þeim tíma sem hann fellur til.

Viðskiptavild

Viðskiptavild er aðeins skráð sem eign ef hún er keypt við sameiningu félaga. Hún er skráð á kaupdegi og metin sem samtala gangvirðis hins framselda, skráðrar upphæðar allra hluta án yfirráða í því keypta og gangvirðis alls eigin fjár í því keypta, að frádregnu hreinu skráðu virði (venjulega gangvirði) aðgreinanlegra keyptra eigna og yfirtekinnar skulda, allt metið frá og með kaupdegi. Til hins framselda telst gangvirði framseldra eigna, áfallnar skuldir og eigið fé útgæfið af samstæðunni. Þessu til viðbótar telst til hins framselda gangvirði alls skilyrts endurgjalds/skilyrtra skuldbindinga. Eftir upphaflega skráningu er viðskiptavild metin á kostnaðarverði, að frádregnu uppsöfnuðu virðisrýrnunartapi. Almenn er virðisrýrnun viðskiptavildar metin árlega, en oftast ef atburðir eða breytingar á aðstæðum gefa til kynna mögulega virðisrýrnun bókfærðs virðis. Vegna virðisrýrnunarprófa er viðskiptavild úthlutað frá og með kaupdegi til hvernar fjárskapandi einingar samstæðunnar eða fjárskapandi einingaklasa sem búist er við að njóti ávinnings af samlegðaráhrifum sameiningarinnar, hvort sem þær einingar fá úthlutað öðrum eignum eða skuldum þess yfirtekna eða ekki. Stjórnunarlega er fylgst með viðskiptavild hjá öllum einingum sem fá úthlutað viðskiptavild, en það er lægsta stjórnunarstigið þar sem fylgst er með viðskiptavild innan samstæðunnar. Þegar viðskiptavild er tengd ákveðnum hluta fjárskapandi einingar (eða fjárskapandi einingaklasa) og hluti af rekstri innan þeirrar einingar er seldur, er viðskiptavildin sem tengist selda rekstrinum innifalin í bókfærðu virði þess rekstrar þegar reiknaður er hagnaður eða tap af sölu rekstrarins.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.14. Virðisrýrnun eigna annarra en fjáreigna

Eignir með ótakmarkaðan nýtingartíma eru ekki afskrifaðar en prófað er árlega hvort þær hafi rýrnað í virði. Farið er yfir eignir sem eru afskrifaðar til að gæta að virðisrýrnun í hvert sinn sem atburðir eða breyttar aðstæður benda til þess að bókfært verð kunni að vera óendurkræft. Skráð er virðisrýrnun sem nemur bókfærðu virði eignarinnar umfram endurheimtanlegt virði hennar. Endurheimtanlegt virði hennar er annað hvort gangvirði eignarinnar að frádregnum sölukostnaði eða notkunarvirði hennar, hvort sem hærra er. Í þeim tilgangi að meta virðisrýrnun eru eignir flokkaðar á lægstu stig aðgreinanlegs sjóðstreymis (fjárskapandi einingar). Á hverjum reikningsskiladegi er kannað hvort virðisrýrnun hafi snúist við á eignum öðrum en fjáreignum, að viðskiptavild undanskilinni.

88.15. Tekjuskattur

(a) Tekjuskattur

Tekjuskattur er reiknaður út frá tekjuskattshlutföllum lögaðila og þeim skattalögum sem hafa verið lögleidd á reikningsskiladeginum. Tekjuskattur sem hefur verið reiknaður og færður í ársreikninginn samanstendur af tekjuskatti til greiðslu og frestuðum tekjuskatti.

Tekjuskattur er reiknaður út frá þeim skattalögum sem voru í gildi í lok árs 2019, en þá var tekjuskattshlutfall lögaðila 20,0% (2018: 20,0%). Sérstakur fjársýsluskattur er 6% á tekjuskattsstofn umfram 1 milljarð króna í samræmi við lög nr. 165/2011 um fjársýsluskatt.

(b) Tekjuskattur til greiðslu

Tekjuskattur til greiðslu er áætlaður tekjuskattur vegna skattalegrar afkomu ársins, reiknaður út frá skattshlutföllum og lögum um tekjuskatt sem hafa verið lögleidd á reikningsskiladegi, að teknu tilliti til leiðréttinga á álögðum og reiknuðum tekjuskatti fyrra árs ef við á.

(c) Frestaður skattur

Frestuð skatteign er skráð þegar líklegt er að skattskyldur framtíðarhagnaður fáið sem jafna má gegn tímabundnum mismuni til frádráttar.

Frestaður tekjuskattur er færður að fullu sem skuld, vegna tímabundins mismunar á skattverði eigna og skulda og bókfærðs virðis þeirra í ársreikningnum. Frestaður tekjuskattur er hins vegar ekki færður ef hann myndast vegna upphaflegrar skráningar eignar eða skuldar í öðrum viðskiptum en sameiningu fyrirtækja, en það hefur hvorki áhrif á reikningshaldslegan né skattalegan hagnað eða tap þegar viðskiptin eiga sér stað. Frestaður tekjuskattur er ákvarðaður með skattshlutföllum sem hafa verið lögleidd eða efnislega lögleidd fyrir reikningsskiladag og vænst er að verði í gildi þegar viðkomandi frestuð tekjuskattseign er innleyst eða frestuð tekjuskattsskuld er gerð upp.

d) Samsköttun

Bankinn er samskattaður með dótturfélögum sínum Landsbréfum hf., Eignarhaldsfélagi Landsbankans ehf., Bláma - fjárfestingafélagi ehf., Hömlum ehf. og Hömlum fyrirtæki ehf.

88.16. Skattur á heildarskuldir fjármálafyrirtækja.

Þann 31. desember 2013 samþykkti Alþingi breytingar á lögum nr. 155/2010 um sérstakan skatt á fjármálafyrirtæki sem kveða á um að fjármálafyrirtækjum beri að greiða árlega skatt sem reiknast 0,376% (2018: 0,376%) af skattalegu bókfærðu virði skulda í árslok, að skattskuldum frátöldum, umfram 50 milljarða króna. Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki er ófrádráttarbær við útreikning á tekjuskatti.

88.17. Eignir í sölumeðferð

Samstæðan flokkar fastafjármuni (eða flokka af eignum ásamt tengdum skuldum) sem eignir í sölumeðferð þegar bókfært virði þeirra endurheimtist aðallega með sölu. Slíkar eignir eru venjulega tryggingar sem standa að baki veðum fyrir lánum og kröfum sem samstæðan hefur gengið að, þar með talið eignir og skuldir dótturfélaga sem samstæðan hefur náð yfirráðum yfir með því að ganga að veði og/eða vegna fjárhagslegrar endurskipulagningar.

Talið er að fastafjármunir (eða flokkur eigna með tengdar skuldir) verði endurheimtir aðallega með sölu þegar sala eignarinnar er mjög líkleg og hún er tiltæk til tafarlausrar sölu í núverandi ástandi, með fyrirvara um venjulega og hefðbundna skilmála um sölu á slíkum eignum. Stjórnendur verða að vera staðráðnir í að selja og verða að vinna með virkum hætti að sölu eignarinnar á verði sem er hæfilegt miðað við gildandi gangvirði hennar. Frekara skilyrði er að búist sé við að skrá megi söluna sem frágengna innan eins árs frá dagsetningu flokkunarinnar.

Eignir og eignasamstæður sem flokkaðar eru í sölumeðferð eru metnar á því sem lægra reynist af bókfærðu virði eða gangvirði að frádregnum sölukostnaði. Hreinar eignir til viðbótar sem verða hluti af eignasamstæðu til sölu, til dæmis vegna hagnaðar sem eignasamstæðan skilar, auka bókfært verð eignasamstæðunnar, en þó ekki meira en sem nemur gangvirði að frádregnum kostnaði við sölu eignasamstæðunnar eins og það er ákvarðað á hverjum reikningsskiladegi.

Þegar um er að ræða stakar eignir sem samstæðan hefur flokkað í sölumeðferð, ákvarðar hún gangvirði þeirra að frádregnum sölukostnaði með tilliti til gildandi markaðsverðs á hverjum reikningsskiladegi. Þegar um er að ræða dótturfélög sem flokkuð eru í sölumeðferð ákvarðar samstæðan gangvirði þeirra á grunnni aðferða við núvirðingu sjóðstreymis. Sölukostnaður er aðeins kostnaður sem rekja má beint til sölu eignasamstæðna, að undanskildum fjármögnunarkostnaði og tekjuskatti.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.18. Innlán

Samstæðan fjármagnar sig að mestu leyti með innlánum frá viðskiptavinum og lánastofnunum. Innlánin samanstanda af bundnum og óbundnum innlánum. Innlán eru í upphafi metin á gangvirði auk beins viðskiptakostnaðar. Eftir það eru þau metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Gangvirði fjárskulda með innlausnarákvæði eins og veltiinnlán, er ekki lægra en innlausnarupphæðin núvirt frá fyrsta degi sem krefjast má greiðslu fjárhæðarinnar.

88.19. Veðtryggð lántaka

Sértryggðu skuldabréfaflokkarnir í krónum eru gefnir út undir 200.000 milljóna króna ramma bankans um sértryggða skuldabréfaútgáfu. Útgáfa sértryggðu skuldabréfanna er í samræmi við heimild frá FME, ásamt tilvísun til laga nr. 11/2008 og reglna FME nr. 528/2008. Allir sértryggðu skuldabréfaflokkarnir eru skráðir og átt er viðskipti með þá á NASDAQ Iceland.

Sértryggðu skuldabréfin eru upphaflega metin á gangvirði auk viðskiptakostnaðar sem tengist þeim beint og eru þau síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með raunvaxtaaðferðinni. Áfallnir vextir og verðbætur eru hluti af bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færð í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“. Gengishagnaður og -tap kemur fram undir liðnum „Hreinn gengismunur“.

88.20. Óveðtryggð lántaka

Óveðtryggð lántaka samanstendur af skuldabréfum útgefnum af bankanum í erlendri mynt og markaðshæfum bankavíxlum útgefnum af bankanum í krónum. Skuldabréfin eru gefin út undir 2.000 milljóna evru ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðallangs tíma (e. Euro Medium Term Note (EMTN) Programme) og eru skráð í írsku kauphöllinni. Bankavíxlarnir eru hins vegar gefnir út undir 50.000 milljóna króna ramma bankans um víxla- og skuldabréfaútgáfu og eru skráðir á NASDAQ Iceland.

Óveðtryggðu skuldabréfin og bankavíxlarnir eru upphaflega metin á gangvirði, að fráðregnum beinum viðskiptakostnaði, en eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir eru hluti af bókfærðu verði skuldabréfanna og eru færðir í rekstrarreikning sem „Vaxtagjöld“.

Allir útistandandi óveðtryggðir bankavíxlaflokkar gefnir út af bankanum eru á gjalddaga á næsta ári.

88.21. Áhættuvarnareikningsskil

IFRS 9 staðallinn setur nýjar reglur um áhættuvarnareikningsskil sem ætlað er að samræma áhættuvarnareikningsskil við áhættustýringu. IFRS 9 staðallinn gefur kost á því að fresta innleiðingu áhættuvarnareikningsskila samkvæmt staðlinum og halda áfram að notast við reglur IAS 39 um áhættuvarnareikningsskil. Samstæðan hefur ákveðið að halda áfram að beita IAS 39. Þrátt fyrir það mun samstæðan auka upplýsingagjöf sína um áhættuvarnareikningsskil í samræmi við breytingar á IFRS 7 Fjármálagæringar.

Á meðal afleiðna í áhættuvarnarsambandi eru allar afleiðueignir og -skuldir sem flokkast ekki undir veltuviðskipti eða veltuskuldir. Afleiður í áhættuvarnarsambandi eru metnar á gangvirði í efnahagsreikningi.

Hluti af áhættunni á breytingum á gangvirði skuldabréfaútgáfu bankans til meðallangs tíma er varinn með vaxtaskiptasamningum. Um er að ræða skuldabréf sem gefin eru út undir EMTN-ramma bankans (e. „Euro Medium Term Note“). Slíkum vaxtaskiptasamningum er teft á móti tilteknum skuldabréfum útgáfunnar með föstum vöxtum. Breytingar á gangvirði vaxtaskiptasamninganna, ásamt breytingum á gangvirði skuldabréfanna sem rekja má til vaxtaáættu, eru færðar strax í rekstrarreikning sem hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum undir liðnum „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“. Áfallnir vextir bæði af vaxtaskiptasamningunum og skuldabréfunum falla undir liðinn „Vaxtagjöld“.

Samstæðan notar aðrar afleiður, sem falla ekki undir áhættuvarnarsamband, til að stýra gjaldeyris-, vaxta-, hlutabréfamarkaðar- og útlánaáættu sinni. Notaðir eru fjármálagæringar eins og vaxtaskiptasamningar, gjaldmiðlaskiptasamningar, framvirkir samningar, framtíðarsamningar, valréttarsamningar, skuldatryggingar og hlutabréfaskiptasamningar.

Við upphaflega skráningu áhættuvarnanna, skráir samstæðan sambandið milli áhættuvarnargæringanna og hinna áhættuvörðu liða með formlegum hætti, þar á meðal markmið og stefnu áhættustýringar við að takast á hendur áhættuvarnirnar, ásamt aðferðinni sem notuð verður til að meta skilvirki áhættuvarnarsambandanna. Frá og með þeim tíma sem stofnað er til áhættuvarnarsambands framkvæmir samstæðan reglulega mat á því hvort búist sé við að áhættuvarnargæringurinn reynist árangursríkur við að vega á móti breytingum á gangvirði hins áhættuvarða liðar á því tímabili sem áhættuvörnin nær til og hvort raunverulegur árangur af áhættuvörnninni mælist á bilinu 80-125%.

Ef afleiðusamningur sem fellur undir áhættuvörn rennur út, er seldur, honum er slitið eða rétturinn sem fylgir samningnum er nýttur, eða áhættuvörnin uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir gangvirðisvörn í áhættuvarnareikningsskilum eða skilgreining áhættuvarnar er afturkölluð, lýkur um leið áhættuvarnareikningsskilum fyrir viðkomandi áhættuvarnarsamband.

Fram að þeim tímapunkti sem áhættuvarnarsambandi lýkur er sérhver breyting á áhættuvörðum lið sem lotið hefur aðferð virkra vaxta afskrifuð í rekstrarreikningi sem hluti af endurútreiknuðum virkum vöxtum liðsins það sem eftir er af líftíma hans.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.22. Aðrar skuldir

Ógreitt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta

Samkvæmt lögum nr. 98/1999, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta, með síðari breytingum, ber bankanum að greiða ársfjórðungslega óendurkræft almennt og breytilegt iðgjald í Tryggingarsjóð innstæðueigenda og fjárfesta. Þann 1. júlí 2019 tóku gildi lög nr. 59/2019 um breytingu á lögum nr. 98/1999 sem fólu í sér lækkan á almennu iðgjaldi innlánsstofnana í sjóðinn.

Samkvæmt lögum nr. 59/2019 skal almenna iðgjaldið nema sem svarar 0,02% á ári (0,005% á ársfjórðungslegum gjalddaga) af öllum innstæðum, eins og þær eru skilgreindar í lögum, upp að 10.000 milljónum króna en 0,16% af innstæðum umfram það (0,04% á ársfjórðungslegum gjalddaga). Breytilega iðgjaldið ræðst af áhættustuðli sem Fjármálaeftirlitið gefur bankanum og getur breytilega iðgjaldið að hámarki verið jafn hátt og almenna iðgjaldið. Lög nr. 59/2019 komu til framkvæmda við greiðslu iðgjalds á gjalddaga 1. september 2019 vegna 2. ársfjórðungs 2019. Við greiðslu iðgjalds á gjalddaga 1. júní 2019 vegna 1. ársfjórðungs 2019 var hins vegar greitt í samræmi við lög nr. 98/1999, áður en þeim var breytt með lögum nr. 59/2019, þ.e. 0,05625% á ársfjórðungslegum gjalddaga.

Að fenginni sameiginlegri tillögu FME og Seðlabanka Íslands ber sjóðnum að innheimta viðbótariðgjald til sjóðsins ef eign hans dugir ekki til að standa undir greiðslu þegar greiðsluskylda sjóðsins verður virk. Einnig er sjóðnum heimilt að innheimta viðbótariðgjöld til að standa straum af kostnaði, afborgunum og greiðslum vaxta af lánum sjóðsins. Slíkt viðbótariðgjald skal þó aldrei vera hærra en sem nemur 0,6% af tryggðum innstæðum í bankanum.

Bankinn færir einungis skuldbindingu vegna iðgjalds til Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta sem nemur þeirri fjárhæð sem bankinn er skuldbundinn á reikningsskiladegi til að greiða samkvæmt lögum. Þetta er iðgjaldið sem bankanum ber að greiða á yfirstandandi ársfjórðungi vegna næsta ársfjórðungs á undan. Önnur iðgjöld bankans til sjóðsins á síðari tímabilum eru háð framtíðarstarfsemi bankans og eru því ekki færð sem skuldbinding á reikningsskiladegi.

88.23. Víkjandi lántaka

Víkjandi lántaka samanstendur af víkjandi skuldabréfum þáttar 2 sem bankinn hefur gefið út, annars vegar í erlendri mynt undir ramma bankans um skuldabréfaútgáfu til meðallangs tíma (EMTN), og hins vegar í íslenskum krónum undir ramma bankans um víxla- og skuldabréfaútgáfu. Víkjandi lánum svipar til eigin fjár að því leyti að þau víkja fyrir öðrum skuldbindingum samstæðunnar og teljast hluti eigin fjár í útreikningum á eiginfjárlutfalli. Lögbundnar niðurfærslur gilda um eftirstöðvar víkjandi lána, en þá er fjárhæðin sem fellur undir eiginfjármæðferð 2. þáttar afskrifuð samkvæmt línulegri aðferð yfir 5 síðustu ár lánstímans.

Víkjandi lán eru upphaflega metin á gangvirði að fráðregnum viðskiptakostnaði og eru síðan metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Áfallnir vextir og verðbætur eru færð undir bókfært virði víkjandi lána.

88.24. Skortstöður

Skortstöður eru skuldbindingar samstæðunnar um að láta af hendi fjáreignir sem hún hefur fengið að láni og selt þriðja aðila. Þessar skuldbindingar eru upphaflega skráðar í efnahagsreikning á gangvirði og viðskiptakostnaður skráður í rekstrarreikning. Á síðari stigum eru skuldbindingarnar áfram skráðar á gangvirði og fara allar breytingar á gangvirði í rekstrarreikning undir liðinn „Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum“ sem hreinn hagnaður (tap) af veltufjáreignum og veltufjárskuldum. Skortstöður eru teknar í íslenskum ríkisskuldabréfum sem eru með skráð markaðsverð.

88.25. Endurhverf viðskipti

Til endurhverfa viðskipta teljast endurkaupasamningar og endursölusamningar við aðra banka. Í endurhverfum viðskiptum er sameinast um kaup eða sölu verðbréfa á viðskiptadegi með framvirkri sölu eða endurkaupum við einn og sama mótaðilann.

Verðbréf sem eru upphaflega seld af bankanum í endurkaupasamningi halda áfram að vera skráð sem fjáreign í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem hann selur með endurkaupasamningi. Peningalegt innstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem fjárskuld við mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtagjöld í hreinum vaxtatekjum. Innstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

Gagnstætt þessu eru verðbréf sem bankinn kaupir upphaflega í endursölusamningi ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðilinn heldur eftir allri áhættu og ábata sem tengist eignarhaldi verðbréfanna sem bankinn kaupir með endurkaupasamningi. Peningalegt útstreymi vegna endurkaupasamninga er skráð sem krafa á mótaðila í efnahagsreikningi bankans. Vaxtagreiðslur eru skráðar sem vaxtatekjur í hreinum vaxtatekjum. Útstreymi er annað hvort metið á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði. Endurhverf viðskipti eru upphaflega metin á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metin á gangvirði á grundvelli gangvirðisvalkosta í reikningsskilum eða afskrifuðu kostnaðarverði.

88.26. Veðskiptasamningar

Veðskiptasamningar fela í sér skipti á veði í verðbréfum milli banka. Í eðli sínu eru þeir ein tegund verðbréfalána þar sem bankinn fær að láni tiltölulega auðseljanleg verðbréf frá öðrum banka í skiptum fyrir veð í verðbréfum sem eru ekki eins auðseljanleg. Verðbréfin sem bankinn fær lánuð frá mótaðilanum eru ekki skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem mótaðilinn heldur eftir allri áhættunni og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Hins vegar halda verðbréfin sem bankinn lánaði mótaðilanum áfram að vera skráð og metin sem fjáreignir í efnahagsreikningi bankans þar sem bankinn heldur eftir allri áhættunni og ábatanum sem tengjast eignarhaldi verðbréfanna. Bankinn greiðir þóknun til lánveitandans sem endurgjald fyrir áhættuna að halda eftir veði sem er ekki eins auðseljanlegt. Vaxtatekjur og vaxtagjöld af veðskiptasamningum eru færðar undir hreinar vaxtatekjur. Þeir eru upphaflega metnir á gangvirði að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar en eru síðan metnir á afskrifuðu kostnaðarverði.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.27. Fjárhagslegar ábyrgðir og lánsskuldbindingar

„Fjárhagslegar ábyrgðir“ eru samningar þar sem þess er krafist að samstæðan inni tilgreindar greiðslur af hendi til að endurgreiða handhafa vegna taps sem hann verður fyrir vegna þess að tilgreindum skuldara tekst ekki að innna af hendi greiðslu þegar hún fellur í gjalddaga í samræmi við skilmála skuldagernings. „Lánsskuldbindingar“ eru skuldbindingar samstæðunnar til að útvega lánsfé samkvæmt fyrirfram tilgreindum skilmálum og skilyrðum.

Útgefnar fjárhagslegar ábyrgðir og skuldbindingar um að veita lán á vöxtum sem eru undir markaðsvöxtum eru upphaflega metin á gangvirði. Síðara mat er hvort sem reynist hærra, niðurfærslan ákvörðuð í samræmi við IFRS 9 eða fjárhæðin sem færð var í upphafi, að frádreginni, þegar við á, uppsafnaðri fjárhæð tekna sem færð var í samræmi við reglur IFRS 15.

Samstæðan hefur ekki gefið út neinar lánsskuldbindingar sem eru metnar á gangvirði í gegnum rekstrarreikning.

Fyrir aðrar lánsskuldbindingar færir samstæðan niðurfærslu.

Skuldir vegna fjárhagslegra ábyrgða og lánsskuldbindinga eru taldar með reiknuðum skuldbindingum.

88.28. Óvissar skuldir og skuldbindingar

Samstæðan skráir óvissar skuldir ekki sem skuldir í efnahagsreikningi sínum, fyrir utan þær óvissuskuldir sem teknar eru yfir við sameiningu fyrirtækja og sem eru með gangvirði sem hægt er að meta áreiðanlega. Óvissu endurgjald sem samstæðan afhendir við sameiningu fyrirtækja er skráð á gangvirði á yfirtökudegi. Samstæðan flokkar skuldbindinguna um að greiða óvissu endurgjald sem skuld eða eigið fé og gerir viðeigandi breytingar á gangvirðismati í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS).

Skuldbindingar vegna kostnaðar eins og þær sem tengjast löglegum kröfum eða endurskipulagningu eru skráðar áorðnar þegar (i) samstæðunni ber, vegna liðinna atburða, lagaleg eða rökstudd skylda til að greiða, (ii) líklegur er en ekki að veita þurfi fjármunum til að gera upp skuldbindinguna, og (iii) upphæðin hefur verið áætluð með áreiðanlegum hætti.

Skuldbinding er metin á núvirði greiðslanna sem ætla má að þurfi til að gera upp skuldbindinguna. Notuð er ávöxtunarkrafa fyrir skatta sem endurspeglar mat markaðarins á hverjum tíma á tímavirði peninga og áhættunni sem fylgir skuldbindingunni. Öll hækkun á skuldbindingunni yfir tíma er skráð sem vaxtakostnaður.

88.29. Lífeyrisskuldbindingar

Þegar Sparisjóður Vestmannaeyja og Sparisjóður Norðurlands sameinuðust Landsbankanum á árinu 2015 tók bankinn yfir lífeyrisskuldbindingar fyrrverandi starfsmanna og hluta af núverandi starfsmönnum þessara sparisjóða. Lífeyrisskuldbindingin er reiknuð árlega út af tryggingastærðfræðingi. Hækkun skuldbindingarinnar á árinu 2019 er færð til gjalda í rekstrarreikningi á meðal launa og launatengdra gjalda.

88.30. Starfskjör

Öll fyrirtæki samstæðunnar eru með iðgjaldatengt lífeyrisskerfi þar sem þau greiða skyldu- og samningsbundin iðgjöld með ákveðnu framlagi í séreigna- eða almenna lífeyrissjóði. Samstæðan er ekki skuldbundin til frekari greiðslna þegar þessi iðgjöld hafa verið greidd. Iðgjöldin eru gjaldfærð í rekstrarreikning meðal launa og launatengdra gjalda eftir því sem þau falla til. Samstæðan er ekki með neinn réttindatengdan lífeyrissjóð.

88.31. Hlutfé

(a) Kostnaður við útgáfu hluta

Kostnaður sem rekja má beint til útgáfu nýrra hluta er aðgreindur undir eigin fé sem frádráttur frá yfirverði hlutabréfa.

b) Arður á almenn hlutabréf

Arður er færður á eigið fé á því tímabili sem hann er samþykktur af hluthafafundi bankans.

88.32. Fjárvarsla

Samstæðan er fjárvörsluaðili, þar sem hún er handhafi eða sér um ráðstöfun eigna meðal annars fyrir hönd einstaklinga, stofnana og lífeyrissjóða. Þessar eignir eru ekki færðar í þessi reikningsskil þar sem þeim er haldið í vörslu fyrir hönd viðskiptavina, stofnana og lífeyrissjóða en eru ekki eign samstæðunnar.

88.33. Vaxtatekjur og vaxtagjöld

Virkir vextir

Vaxtatekjur og vaxtagjöld eru skráð í rekstrarreikninginn eftir aðferð virkra vaxta. „Virkir vextir“ eru þeir vextir sem núvirðir áætlað framtíðar inngreiðslur og útgreiðslur yfir væntan líftíma fjármálagernings þannig að það jafngildi:

- brúttó bókfærðu virði fjáreignarinnar, eða
- afskrifuðu kostnaðarverði fjárskuldarinnar.

Þegar virkir vextir eru reiknaðir fyrir fjármálagerninga aðra en keyptar eða útgefnar virðisrýrðar eignir er sjóðstreymið áætlað með tilliti til allra samningsskilmála fjármálagerningsins en tekur ekki tillit til vænts útlánataps.

Útreikningarnir á virkum vöxtum taka til viðskiptakostnaðar, þóknana og vaxtapunkta til út- eða inngreiðslu sem eru óaðskiljanlegur hluti virkra vaxta. Viðskiptakostnaður er meðal annars jaðarkostnaður sem rekja má beint til kaupa eða útgáfu fjáreignar eða fjárskuldar.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.33. Vaxtatekjur og vaxtagjöld (framhald)

Afskrifað kostnaðarverð og brúttó bókfært virði

Afskrifaður kostnaður við fjáreign eða fjárskuld er fjárhæðin sem fjáreignin eða fjárskuldin er metin á við upphaflega skráningu að frádregnum endurgreiðslum á höfuðstól, að viðbættum eða frádregnum uppsöfnuðum afskriftum á mismuninum, ef einhver er, á upphaflegri fjárhæð og fjárhæð á gjalddaga með aðferð virkra vaxta og, í tilfelli fjáreigna, leiðréttingu fyrir niðurfærslu vegna vænts útlánataps (eða niðurfærslu vegna virðisrýrnunar fyrir 1. janúar 2018).

Brúttó bókfært virði fjáreignar er afskrifað kostnaðarverð fjáreignar áður en leiðrétt er fyrir niðurfærslu vegna vænts útlánataps.

Útreikningur á vaxtatekjum og vaxtagjöldum

Virkir vextir fjáreignar eða fjárskuldar eru reiknaðir út við upphaflega skráningu fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar. Við útreikning á vaxtatekjum og vaxtagjöldum er virkum vöxtum beitt á brúttó bókfært virði eignarinnar (þegar eignin er ekki virðisrýrð) eða á afskrifað kostnaðarverð skuldarinnar. Virkir vextir eru endurskoðaðir við reglulegt endurmat sjóðstreymis gerninga með breytilegum vöxtum til að endurspegla hreyfingar á markaðsvöxtum. Virkir vextir eru einnig endurskoðaðir vegna uppreiknings gangvirðis áhættuvörnum á þeim degi sem afskriftin vegna uppreiknings áhættuvarnarinnar hefst.

Í tilfelli fjáreigna sem hafa virðisrýrnað eftir upphaflega skráningu eru vaxtatekjur reiknaðar út með því að beita virkum vöxtum á afskrifað kostnaðarverð fjáreignarinnar. Ef eign telst ekki lengur virðisrýrð eru vaxtatekjur aftur reiknaðar á vergum grunni.

Framsetning

Vaxtatekjur reiknaðar út með aðferð virkra vaxta og birtar á rekstrarreikningi eru meðal annars:

- vextir af fjáreignum og fjárskuldum metnum á afskrifuðu kostnaðarverði,
- vextir af skuldagerningum metnum á gangvirði í gegnum rekstur, og
- skilvirkur hluti gangvirðisbreytinga áhættuvarnar afleiða sem tilgreindar eru í gangvirðisáhættuvörn vegna vaxtaáhættu.

Á meðal annarra vaxtatekna í rekstrarreikningi eru vaxtatekjur af fjármögnunarleigusamningum.

Vaxtagjöld í rekstrarreikningi og annarri heildarafkomu eru m.a. fjárskuldir metnar á afskrifuðu kostnaðarverði.

Breytingar á gangvirði fjáreigna og fjárskulda metnum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning, þ.m.t. vaxtatekjur og vaxtagjöld, eru birtar í rekstrarreikningi undir liðnum „Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning“.

88.34. Þjónustutekjur og þjónustugjöld

Þóknarir og þjónustutekjur og -gjöld sem eru óaðskiljanlegur hluti af virkum vöxtum fjáreigna eða fjárskulda eru tekin inn í virku vextina og bókfærð sem vaxtatekjur í rekstrarreikningi.

Þóknarir og þjónustutekjur og -gjöld eru skráð í rekstrarreikningi þegar samningur við viðskiptavin uppfyllir öll eftirfarandi skilyrði:

- samningsaðilar hafa samþykkt samninginn og þar með skuldbundið sig til að uppfylla skyldur sínar
- samningsskyldan vegna þeirrar þjónustu sem á að yfirfæra hefur verið skilgreind
- greiðsluskilmálar vegna þeirrar þjónustu sem á að yfirfæra eru vel skilgreindir
- viðskiptaverðið er greinanlegt niður á einstaka þjónustuliði í samningnum
- það er líklegt að endurgjald verði innheimt fyrir þjónustu sem er yfirfærð til viðskiptavinarins.

Eftirfarandi á við skráningu á tekjum fyrir ýmsar tegundir þóknana og þjónustugjalda:

- Þóknarir sem ávinnað eftir því sem þjónustan er innt af hendi, svo sem umsýsluþóknarir vegna eignastýringar, eru bókfærðar sem tekjur jafnóðum og þjónustan er innt af hendi. Í raun eru slíkar þóknarir færar samkvæmt línulegri aðferð.
- Þóknarir sem tilheyra ákveðinni þjónustu eða athöfn eru bókfærðar sem tekjur þegar búið er að veita þjónustuna. Dæmi um slíkar þóknarir eru miðlunar- og sölupóknarir.

Tekjur og gjöld fyrir ýmsar tegundir af þjónustu er skráðar í rekstrarreikningi sem þjónustutekjur og þjónustugjöld. Þetta merkir að miðlunartekjur og ýmsar tegundir umsýsluþóknana eru bókfærðar sem þóknarir. Aðrar tekjur sem eru skráðar sem þóknarir eru greiðslugjöld, kortagjöld og þóknarir útgefina fjárhagslegra ábyrgða

88.35. Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum

Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum samanstendur af: 1) hreinum hagnaði (tapi) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði í gegnum rekstrarreikning og 2) hreinum hagnaði/tapi af gangvirðisvörnum.

1) Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum tilgreindum á gangvirði felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangvirði,
- vaxtatekjur á rekstrargrunni,
- arðstekjur sem skráðar eru þegar bankinn öðlast rétt til að fá greiddan arð.

2) Hreinn hagnaður (tap) af gangvirðisvörnum felur m.a. í sér:

- allar innleystar og óinnleystar breytingar á gangverði áhættuvarnargerninga,
- allar innleystar og óinnleystar breytingar áhættuvarinna liða,
- vaxtatekjur/vaxtagjöld á rekstrargrunni sem færð eru undir liðnum „Vaxtagjöld“ í rekstrarreikningi.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.36. Hreinn gengismunur

Með hreinum gengismun er talinn allur hagnaður og tap vegna gengisbreytinga á peningalegum eignum og skuldum í erlendum gjaldmiðlum, þ.m.t. fjáreignir og fjárskuldir sem falla ekki undir afleiður og eru flokkaðar undir veltubókarliði og fjáreignir á gangvirði í gegnum rekstrarreikning. Gjalddeyrisgengishagnaður og -tap af fjáreignum og fjárskuldum sem falla undir afleiður er talið með undir liðnum „Hreinn hagnaður af fjáreignum og fjárskuldum“ í rekstrarreikningi, að undanskildum breytingum á gangvirði framvirkra gjalddeyrissamninga, sem eru teknar með undir liðnum „Hreinn gengismunur“ í rekstrarreikningi.

88.37. Aðrar tekjur og gjöld

Til annarra tekna og gjalda teljast tekjur af samningum um endurkröfur og hagnaður og tap af fullnustueignum og fastafjármunum.

88.38. Leigusamningar

Samstæðan hefur beitt reikningsskilastaðlinum IFRS 16 *Leigusamningar* á reikningsskilatímabilinu með því að nota umbreytta afturvirka aðferð. Þar af leiðandi hafa samanburðarfjárhæðir vegna ársins 2018 ekki verið uppfærðar og þeim áfram gerð skil í samræmi við fyrri staðal, IAS 17 *Leigusamningar*.

Aðferð sem beitt er frá og með 1. janúar 2019

Við upphaf samnings leggur samstæðan mat á það hvort samningurinn sé leigusamningur eða feli í sér ákvæði um leigu. Samningurinn uppfyllir skilyrði leigusamnings ef samningurinn felur í sér rétt til þess að stýra notkun á umræddri eign yfir ákveðið tímabil gegn endurgjaldi. Við mat á því hvort samningur feli í sér rétt til þess að stýra notkun á aðgreinanlegri eign styðst samstæðan við skilgreiningu staðalsins IFRS 16 á leigusamningi.

Þessari aðferðafræði er beitt á samninga sem eru nýir eða hefur verið breytt frá og með 1. janúar 2019.

(a) Samstæðan sem leigutaki

Leigusamningar sem samstæðan á aðild að sem leigutaki eru aðallega rekstrarleigusamningar. Samkvæmt IFRS 16 verða leigutakar að skrá í efnahagsreikning eignir vegna nýtingarréttar undirliggjandi eigna og skuldir vegna leiguskuldbindinga sem myndast vegna leigusamninga. Eignirnar og skuldirnar eru færðar í efnahagsreikning undir Aðrar eignir og Aðrar skuldir.

Í upphafi er leiguskuld og nýtingarréttur af eign metið sem núvirði leigugreiðslna (skilgreindar sem óhjákvæmilegar greiðslur). Nýtingarréttur af eign er svo afskrifaður með línulegri aðferð á leigutímabilinu og er afskrifin færð í rekstrarreikning meðal annars rekstrarkostnaðar. Leiguskuldin er metin sem núvirði framtíðar leigugreiðslna miðað við ávöxtunarkröfu leigusamningsins eða, ef ekki er hægt að ákvarða hana, jaðarlántökukostnað samstæðunnar. Almennt notar samstæðan jaðarlántökukostnað sinn sem áfvöxtunarstuðul. Vaxtagjöld leiguskuldarinnar eru færð í rekstrarreikninginn meðal vaxtagjalda. Leiguskuldin er metin á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta. Hún er endurmetin þegar breytingar verða á framtíðarleigugreiðslum vegna breytinga á vísitölu, vaxta eða gengi, breytinga á umsamdi leigugreiðslu og framlengingu á leigusamningi. Þegar leiguskuldin er endurmetin á þennan hátt er samsvarandi breyting gerð á bókfærðu virði nýtingarréttar eigna.

Skammtíma leigusamningar og smærri eignir

Leigusamningar þar sem leigutímabilið er allt að 12 mánuðir eða undirliggjandi eign hefur lágt virði eru undanþegnir kröfum IFRS 16 um skráningu eigna og skulda vegna leigusamninga sem samstæðan undirgengst sem leigutaki. Í slíkum tilvikum eru leigugreiðslur færðar undir Annar rekstrarkostnaður í rekstrarreikningnum.

(b) Samstæðan sem leigusali

Þegar um er að ræða fjármögnunarleigusamninga er núvirði leigugreiðslna skráð sem krafa undir Útlán og kröfur á viðskiptavini í efnahagsreikningnum. Fjármagnstekjur eru færðar sem vaxtatekjur í rekstrarreikninginn yfir líftíma leigusamningsins, með því að endurspegla fasta ávöxtunarkröfu af hreinni fjárfestingu samstæðunnar í leigusamningnum.

Aðferð sem beitt var fyrir 1. janúar 2019

(a) Samstæðan sem leigutaki

Leigusamningar sem samstæðan á aðild að sem leigutaki eru aðallega rekstrarleigusamningar. Á leigutímanum eru greiðslur fyrir rekstrarleigu færðar línulega í rekstrarreikninginn undir liðinn „Annar rekstrarkostnaður“.

Þegar rekstrarleigusamningi er rift áður en leigutíminn er útrunninn, eru allar greiðslur til leigusala sem teljast viðurlög gjaldfærðar á því tímabili sem riftun samnings á sér stað.

(b) Samstæðan sem leigusali

Þegar um er að ræða fjármögnunarleigusamninga er núvirði leigugreiðslna skráð sem krafa undir Útlán og kröfur á viðskiptavini í efnahagsreikningnum. Fjármagnstekjur eru færðar sem vaxtatekjur í rekstrarreikningnum yfir líftíma leigusamningsins með því að endurspegla fasta ávöxtunarkröfu af hreinni fjárfestingu samstæðunnar í leigusamningnum.

Skýringar við samstæðuársreikning

88. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir (framhald)

88.39. Aflögð starfsemi

Samstæðan setur fram aflagða starfsemi undir sérstökum lið í rekstrarreikningi ef fyrirtæki eða hluti þess hefur verið seldur eða flokkaður í sölumeðferð og:

- telst vera stór aðskilinn hluti rekstrar,
- er hluti af stakri samhæfðri áætlun um að selja stóran aðskilinn hluta rekstrar, eða
- er dótturfélag keypt sérstaklega til að selja aftur.

Hagnaður af aflagðri starfsemi sem kemur fram í rekstrarreikningi samanstendur af (a) hagnaði eftir skatta eða tapi af rekstri af aflagðri starfsemi og (b) hagnaði eftir skatta eða tapi sem færast við gangvirðismat að fráðregnum kostnaði við sölu eða við sölu eignanna eða safns í sölumeðferð sem telst vera aflagða starfsemin. Hlutur fyrirtækis tekur til reksturs og sjóðstreymis sem hægt er að aðgreina með skýrum hætti, rekstrarlega og vegna reikningsskila, frá öðrum rekstri samstæðunnar og sjóðstreymi hennar.

88.40. Hagnaður á hlut

Grunnhagnaður á hlut er reiknaður með því að deila hagnaði eða tapi til almennra hluthafa bankans með vegnum meðalfjölda útistandandi almennra hluta á árinu að undanskildum eigin hlutum. Þynntur hagnaður á hlut er reiknaður með því að leiðrétta hagnað til almennra hluthafa og veginn meðalfjölda almennra útistandandi hluta fyrir umbreytingu allra mögulegra þynnanlegra almennra hluta.

88.41. Starfspættir

Starfspættur er sú eining samstæðunnar sem leggur sitt af mörkum í viðskiptum til þess að skapa tekjur og gjöld sem falla til vegna hans, þ.m.t. tekjur og gjöld í viðskiptum við aðrar einingar samstæðunnar. Rekstrarniðurstaða starfspáttarins er yfirfarin reglulega af stjórnendum samstæðunnar, sem taka jafnframt ákvarðanir um framlag fjármuna til hvers starfspáttar og leggja mat á fjárhagslegan árangur, á grundvelli aðgreindra fjárhagslegra upplýsinga.

88.42. Nýir staðlar, breytingar og túlkanir á stöðlum

Þann 1. janúar 2019 innleiddi samstæðan í fyrsta sinn reikningsskilastaðalinn IFRS 16 *Leigusamningar* með því að nota umbreytta afturvirka aðferð. Staðallinn kemur í stað eldri staðals IAS 17 *Leigusamningar*. Innleiðing IFRS 16 hafði veruleg áhrif á eignir og skuldir en óveruleg áhrif upphafsstöðu eigin fjár þann 1. janúar 2019.

Alþjóðareikningsskilaráðið (IASB) hefur einnig gefið út nýja alþjóðlega reikningsskilastaðla og gert breytingar á stöðlum sem hafa ekki enn tekið gildi. Ekki er talið að þessir staðlar muni hafa veruleg áhrif á samstæðureikninginn.

Grundvallarbreyting á helstu vaxtaviðmiðum er að eiga sér stað á heimsvísu sem miðar að því að umbreyta millibankavöxtum (e. IBOR) eða taka í stað þeirra upp aðra, allt að því áhættulausa, millibankavexti (e. RFRs). Samstæðan er með vaxtaáhættu gagnvart IBOR-viðmiðunarvöxtum í fjármálagerningum sínum sem verður skipt út eða umbreytt í samræmi við þessar breytingar á markaði. Í samræmi við ákvæði fjármálagerninganna getur bankinn ákveðið að viðkomandi IBOR-viðmiðunarvöxtum verði skipt út fyrir arftaka viðmiðunarvaxtanna, ef hann er til staðar, að öðrum kosti önnur vaxtaviðmið á millibankamarkaði eða gjaldmiðla- og vaxtaskiptamarkaði.

Lykiltölur samstæðunnar

89. Rekstur eftir árum

Rekstrarreikningur	2019	2018	2017	2016	2015
Vaxtatekjur	72.172	69.378	62.556	64.612	58.005
Vaxtagjöld	(32.502)	(28.564)	(26.285)	(29.962)	(25.681)
Hreinar vaxtatekjur	39.670	40.814	36.271	34.650	32.324
Hrein virðisbreyting og virðisrýmun	(4.827)	1.352	1.785	(318)	18.216
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu	34.843	42.166	38.056	34.332	50.540
Þjónustutekjur	11.528	11.220	11.289	10.290	8.977
Þjónustugjöld	(3.309)	(3.063)	(2.858)	(2.481)	(2.136)
Hreinar þjónustutekjur	8.219	8.157	8.431	7.809	6.841
Aðrar rekstrartekjur	8.455	3.587	7.025	6.559	15.230
Rekstrartekjur samtals	51.517	53.910	53.512	48.700	72.611
Laun og launatengd gjöld	(14.458)	(14.589)	(14.061)	(14.049)	(13.754)
Annar rekstrarkostnaður	(9.534)	(9.348)	(9.789)	(9.465)	(9.978)
Rekstrargjöld samtals	(23.992)	(23.937)	(23.850)	(23.514)	(23.732)
Hagnaður fyrir skatta	27.525	29.973	29.662	25.186	48.879
Tekjuskattur og bankaskattur	(9.290)	(10.713)	(9.896)	(8.543)	(12.419)
Hagnaður ársins	18.235	19.260	19.766	16.643	36.460
Hagnaður ársins tilheyrir:					
Hluthöfum bankans	18.235	19.260	19.766	16.633	36.460
Hlutdeild minnihluta	-	-	-	10	-
Efnahagsreikningur					
	2019	2018	2017	2016	2015
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	70.854	55.192	30.662	25.164
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	115.262	77.058	117.310	154.892	203.684
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	30.019	23.547	27.980	26.688	29.192
Útlán og kröfur á lánastofnanir	47.929	71.385	44.866	20.408	20.791
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.140.184	1.064.532	925.636	853.417	811.549
Aðrar eignir	22.088	17.335	18.238	17.641	16.323
Eignir í sölumeðferð	1.022	1.330	3.648	7.449	11.955
Eignir alls	1.426.328	1.326.041	1.192.870	1.111.157	1.118.658
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	48.062	34.609	32.062	20.093	56.731
Innlán frá viðskiptavinum	707.813	693.043	605.158	589.725	559.051
Lántaka	373.168	314.412	281.874	223.944	209.344
Aðrar skuldir	30.440	30.997	27.615	24.681	26.844
Skuldir vegna eigna í sölumeðferð	30	30	27	1.095	1.518
Víkjandi lántaka	19.081	13.340	77	388	639
Eigið fé	247.734	239.610	246.057	251.231	264.531
Skuldir og eigið fé samtals	1.426.328	1.326.041	1.192.870	1.111.157	1.118.658

Lykiltölur samstæðunnar

90. Rekstur eftir ársfjórðungum (óendurskoðað)

Rekstrarreikningur	2019				2018			
	F4*	F3	F2	F1	F4*	F3	F2	F1
Vaxtatekjur	16.844	16.874	20.555	17.899	19.381	17.622	16.316	16.059
Vaxtagjöld	(7.264)	(7.243)	(10.341)	(7.654)	(8.413)	(7.252)	(6.481)	(6.418)
Hreinar vaxtatekjur	9.580	9.631	10.214	10.245	10.968	10.370	9.835	9.641
Breyting á framlagi vegna gengistryggðra útlána og krafna á viðskiptavinum	-	-	-	-	-	-	1.129	-
Virðisrýrnun útlána og krafna	(1.400)	(1.047)	(1.383)	(1.024)	(353)	(89)	(426)	1.024
Hrein virðisbreyting annarra fjáreigna	1	(9)	5	30	67	-	-	-
Hrein virðisbreyting	(1.399)	(1.056)	(1.378)	(994)	(286)	(89)	703	1.024
Hreinar vaxtatekjur eftir hreina virðisbreytingu útlána og krafna	8.181	8.575	8.836	9.251	10.682	10.281	10.538	10.665
Þjónustutekjur	2.980	2.784	2.861	2.903	3.269	2.565	2.926	2.460
Þjónustugjöld	(855)	(826)	(785)	(843)	(914)	(639)	(741)	(769)
Hreinar þjónustutekjur	2.125	1.958	2.076	2.060	2.355	1.926	2.185	1.691
Hreinn hagnaður (tap) af fjáreignum og fjárskuldum	2.126	649	1.776	3.442	(58)	(151)	(333)	2.196
Hreinn gengismunur	(300)	(39)	(87)	(158)	(676)	(352)	(399)	(70)
Aðrar tekjur og gjöld	131	211	266	438	537	348	195	2.350
Aðrar rekstrartekjur	1.957	821	1.955	3.722	(197)	(155)	(537)	4.476
Rekstrartekjur samtals	12.263	11.354	12.867	15.033	12.840	12.052	12.186	16.832
Laun og launatengd gjöld	3.805	3.284	3.689	3.680	3.835	3.222	3.869	3.663
Annar rekstrarkostnaður	2.505	2.167	2.340	2.522	2.373	2.353	2.287	2.335
Rekstrargjöld samtals	6.310	5.451	6.029	6.202	6.208	5.575	6.156	5.998
Hagnaður fyrir skatta	5.953	5.903	6.838	8.831	6.632	6.477	6.030	10.834
Tekjuskattur	(1.014)	(1.591)	(1.444)	(1.037)	(1.737)	(1.615)	(1.609)	(1.892)
Skattur á heildarskuldur fjármála fyrirtækja	(1.064)	(1.065)	(1.065)	(1.010)	(1.028)	(1.082)	(910)	(840)
Hagnaður tímabilsins	3.875	3.247	4.329	6.784	3.867	3.780	3.511	8.102
Efnahagsreikningur	31.12.19	30.09.19	30.06.19	31.03.19	31.12.18	30.09.18	30.06.18	31.03.18
Sjóður og innstæður í Seðlabanka	69.824	56.680	63.990	63.014	70.854	61.155	68.372	82.266
Markaðsskuldabréf og önnur verðbréf með föstum tekjum	115.262	96.786	84.830	80.954	77.058	88.749	97.214	100.216
Hlutabréf og önnur verðbréf með breytilegum tekjum	30.019	29.150	27.658	25.151	23.547	27.766	28.756	25.666
Útlán og kröfur á lánastofnanir	47.929	71.222	71.812	88.664	71.385	84.513	47.937	41.796
Útlán og kröfur á viðskiptavinum	1.140.184	1.136.804	1.130.915	1.095.376	1.064.532	1.038.005	989.481	936.636
Aðrar eignir	22.088	23.476	22.348	24.744	17.335	15.399	16.261	17.455
Eignir í sölumæðferð	1.022	1.144	1.282	1.394	1.330	1.618	1.832	2.113
Eignir samtals	1.426.328	1.415.262	1.402.835	1.379.298	1.326.041	1.317.205	1.249.853	1.206.148
Skuldir við lánastofnanir og Seðlabanka	48.062	47.860	34.430	36.636	34.609	34.714	27.504	30.943
Innlán frá viðskiptavinum	707.813	703.762	697.898	694.820	693.043	692.675	654.689	622.021
Lántökur	373.168	366.337	377.680	351.005	314.412	308.362	297.684	284.484
Aðrar skuldir	30.440	39.980	37.768	36.701	30.997	32.614	37.764	39.984
Skuldir vegna eigna í sölumæðferð	30	30	30	30	30	73	27	41
Víkjandi lántaka	19.081	13.433	14.417	13.900	13.340	12.875	72	74
Eigið fé	247.734	243.860	240.612	246.206	239.610	235.892	232.113	228.601
Skuldir og eigið fé samtals	1.426.328	1.415.262	1.402.835	1.379.298	1.326.041	1.317.205	1.249.853	1.206.148

*Fyrstu þrír árshlutarnir fyrir árin 2019 og 2018 voru kannaðir af endurskoðanda bankans

Lykiltölur samstæðunnar

91. Lykiltölur og hlutföll

	2019	2018	2017	2016	2015
Arðsemi eigin fjár fyrir skatta	11,3%	12,8%	12,3%	9,9%	19,9%
Arðsemi eigin fjár eftir skatta	7,5%	8,2%	8,2%	6,6%	14,8%
Arðsemi eigin fjár eftir skatta, án bankaskatts	9,2%	9,8%	9,5%	7,7%	16,0%
Kostnaðarhlutfall	42,6%	45,5%	46,1%	48,4%	43,8%
Hlutfall rekstrarkostnaðar af meðalstöðu heildareigna	1,7%	1,9%	2,0%	2,1%	2,1%
Arðsemi eigna	1,3%	1,5%	1,7%	1,5%	3,2%
Vaxtamunur eigna og skulda	2,4%	2,7%	2,5%	2,3%	2,2%
Hagnaður á hlut	0,77	0,81	0,84	0,70	1,54
Eiginfjárhlfutfall alls	25,8%	24,9%	26,7%	30,2%	30,4%
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1	23,9%	23,6%	26,3%	29,7%	30,3%
Vogunarlutfall	15,7%	16,1%	18,2%	20,3%	21,5%
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánum	161,1%	153,6%	153,0%	144,7%	145,2%
Hlutfall innlána af heildareignum	49,6%	52,3%	50,7%	53,1%	50,0%
Heildarlausafjárþekjuhlfutfall	161%	158%	157%	128%	113%
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	143%	166%	179%	154%	136%
Ársverk í árslok	893	919	997	1.012	1.063
Arður á hlut	0,42	1,05	1,05	1,20	1,00

Lykiltölur og hlutföll

Skilgreining

Arðsemi eigin fjár fyrir skatta	Hagnaður fyrir skatta / meðalstaða eigin fjár á tímabili
Arðsemi eigin fjár eftir skatta	Hagnaður / meðalstaða eigin fjár á tímabili
Arðsemi eigin fjár eftir skatta, án bankaskatts	Hagnaður án bankaskatts / meðalstaða eigin fjár á tímabili
Kostnaðarhlutfall	Rekstrargjöld / (hreinar rekstrartekjur - virðisbreytingar útlána)
Hlutfall rekstrarkostnaðar af meðalstöðu heildarfjármagns	Heildar rekstrarkosnaður / meðalstöðu eigna
Arðsemi eigna	Hagnaður eftir skatta / meðalstaða eigna á tímabili
Vaxtamunur eigna og skulda	(Vaxtatekjur / meðalstöðu eigna) - (vaxtagjöld / meðalstöðu skulda)
Hagnaður á hlut	Hagnaður ársins sem tilheyrir hluthöfum/ veginn meðalfjöldi útistandandi hluta
Eiginfjárhlfutfall alls	Eiginfjárgrunnur samkvæmt ákvæðum laga (CET1 + AT1 + T2) / áhættugrunnur
Hlutfall almenns eigin fjár þáttar 1	Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1) / áhættugrunnur
Almennt eigið fé þáttar 1 (CET1)	Bókfært eigið fé - frádráttarliðir (óefnislegar eignir, frestuð skattinneign)
Viðbótar eigið fé þáttar 1 (AT1)	Eiginfjárgæringar undir þætti 1 aðrir en almennt eigið fé þáttar 1
Samtals eigið fé þáttar 1 (T1)	Almennt eigið fé þáttar 1 + viðbótar eigið fé þáttar 1
Samtals eigið fé þáttar 2 (T2)	Vikjandi lán - lögbundnar niðurfærslur
Eiginfjárgrunnur	CET1 + AT1 + T2
Vogunarlutfall	Eigið fé þáttar 1 / (heildareignir + liðir utan efnahags)
Hlutfall útlána til viðskiptamanna af innlánum	Útlán og kröfur á viðskiptavinum/ innlán frá viðskiptavinum
Hlutfall innlána af heildareignum	Innlán frá viðskiptavinum/ eignir alls
Heildarlausafjárþekjuhlfutfall	Lausafjárforði / nettóútfærði lausafjár næstu 30 daga á álagstímabili
Fjármögnunarþekja erlendra mynta	Tiltæk stöðug fjármögnun / nauðsynleg stöðug fjármögnun
Ársverk í árslok	Fjöldi starfsmanna í árslok
Arður á hlut	Greiddur arður / fjölda útistandandi hluta